

คู่มือให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

โครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา

คณะทำงาน

โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนขั้นสูง
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

โครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

คณะทำงาน

โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง

ประจำปีงบประมาณ 2569

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“ฝึกสำรวจ ฝึกสังเกต ฝึกพูดคุย
พิจารณาด้วยหลักปรโตโฆสะ
และโยนิโสมนสิการ”

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำ	5
บทสรุปโครงการ	9
นิยามศัพท์และคำอธิบายเชิงปฏิบัติการ	16
บทนำ	23
ผังกระบวนการ	28
แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ	34
กิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ	66
เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	113
เกณฑ์การวัดและประเมินผล	116
แนวทางการสร้างหลักสูตรสำหรับการอบรม	120
แผนผังความคิดการพัฒนาหลักสูตร	124
แผนการจัดการความรู้และการประเมินสมรรถนะเชิงลึก	131
การพัฒนาเครื่องมือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยา	140
ขอบเขตการพัฒนาคู่มือและเครื่องมือ	150
การพัฒนาเครื่องมือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ	152
แนวทางออกแบบการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ	161
แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์	169
ภาคผนวก	213

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

คำแนะนำ

ท่ามกลางวิกฤตสุขภาวะทางปัญญาในสังคมสูงวัย สภาวการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยที่กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ได้นำมาซึ่งความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านสุขภาวะทางจิต (Mental Well-being) และความเปราะบางทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ปรากฏการณ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตรายบุคคล แต่ยังสั่นคลอนความมั่นคงเชิงระบบของชุมชน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นสู่การเป็นผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการเผชิญหน้ากับวิกฤตดังกล่าว

จากบทเรียนความสำเร็จตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาในการบ่มเพาะพุทธนวัตกรรม (Buddhist Innovators) มหาวิทยาลัยได้ทำการทบทวนยุทธศาสตร์และสังเคราะห์บทเรียน จนตระหนักว่าเพื่อให้การพลิกโฉมมหาวิทยาลัยเกิดผลกระทบเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืน จำเป็นต้องยกระดับจากการสร้างทุนมนุษย์แบบแยกส่วน ไปสู่การสร้างระบบนิเวศแห่งการพัฒนา (Development Ecosystem) ที่บูรณาการอย่างแท้จริง แนวทางนี้

เรียกร้องให้มีการหลอมรวมมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณเข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองต่อโจทย์ของสังคมยุคใหม่

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงได้นำเสนอโครงการ **วัดบันดาลใจ** : การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ซึ่งเป็นการประยุกต์ศาสตร์จากการดำเนินงานแบบคู่ขนาน มาสู่กระบวนการที่ร้อยเรียงและส่งต่อภารกิจกันอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างพื้นที่ต้นแบบที่สมบูรณ์ โดยหัวใจสำคัญในขั้นเริ่มต้นของกระบวนการนี้ คือ โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ (การสำรวจและเยียวยาเชิงพุทธจิตวิทยา)

วัตถุประสงค์ของคู่มือ การสร้างมาตรฐานการวินิจฉัยและการเยียวยาใจเชิงพุทธ คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นกรอบแนวทางและเครื่องมือมาตรฐานในการขับเคลื่อนโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดกระบวนการวินิจฉัยสภาวะปัญหาและความต้องการของชุมชนเป้าหมายผ่านเลนส์พุทธจิตวิทยา คู่มือฉบับนี้มีเป้าหมายยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพพุทธนวัตกรให้มีสมรรถนะสูงขึ้น (Upskilled) ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ที่สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชุมชนได้จริง
2. เพื่อกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบการให้คำปรึกษาเฉพาะราย (Case by Case) เชิงรุก ซึ่งเน้นการลงพื้นที่เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์และเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อสร้างคู่มือปฏิบัติงานเชิงมาตรฐานสำหรับการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ที่มีได้มุ่งเน้นเพียงการบำบัดอาการทางจิต แต่เป็นการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์และการเรียนรู้ที่จะอยู่กับความเปลี่ยนแปลงด้วยปัญญาและสติ ผ่านกระบวนการโยนิโสมนสิการหรือการคิดอย่างแยบคาย
4. เพื่อกำหนดกระบวนการถอดบทเรียน (Case Study) และสกัดองค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานจริง นำไปสู่การจัดทำฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ในรูปแบบของแผนที่สุขภาพและความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผลผลิตที่จำเป็นสำหรับการออกแบบกิจกรรมในขั้นตอนต่อไปได้อย่างตรงจุดและแม่นยำ

กลุ่มเป้าหมายของคู่มือ คู่มือฉบับนี้ถูกออกแบบมาเพื่อเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานสำหรับกลุ่มบุคคลและหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนโมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจ ดังนี้

1. พุทธนวัตกรนิสิตและคณาจารย์ผู้ประสานงาน นิสิตและคณาจารย์จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 รูปหรือคน ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นบุคลากรแกนกลางในการลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุก คู่มือฉบับนี้จะทำหน้าที่เป็นแนวทางมาตรฐานในการให้คำปรึกษาเชิงพุทธและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระดับบุคคล
2. คณะทำงานโครงการระดับพื้นที่และหน่วยงานร่วมดำเนินงาน ผู้บริหารและคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานท้องถิ่นและคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คู่มือ

ฉบับนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ กระบวนการ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง เพื่อประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานภาคสนามให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น

3. ผู้ประเมินโครงการและนักวิจัย ใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานของ โมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญ เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและวัตถุประสงค์ที่กำหนด
4. บุคลากรและนักพัฒนาระบบคลังปัญญา (Knowledge Management) ใช้เป็นแหล่งข้อมูลดิบและองค์ความรู้เชิงมาตรฐานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคู่มือและหลักสูตรการฝึกอบรมในอนาคต รวมทั้งการจัดทำห้องเรียนออนไลน์รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ สุขภาวะทางปัญญา

การนำคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ไปใช้ศึกษาและถือปฏิบัติอย่างจริงจัง จะเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้พุทธนวัตกรสามารถยกระดับสุขภาวะทางปัญญาของผู้สูงอายุ และสร้างรากฐานฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของโครงการวัดบันดาลใจในการพลิกฟื้น ชุมชนได้อย่างยั่งยืนสืบไป

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

บทสรุปโครงการ

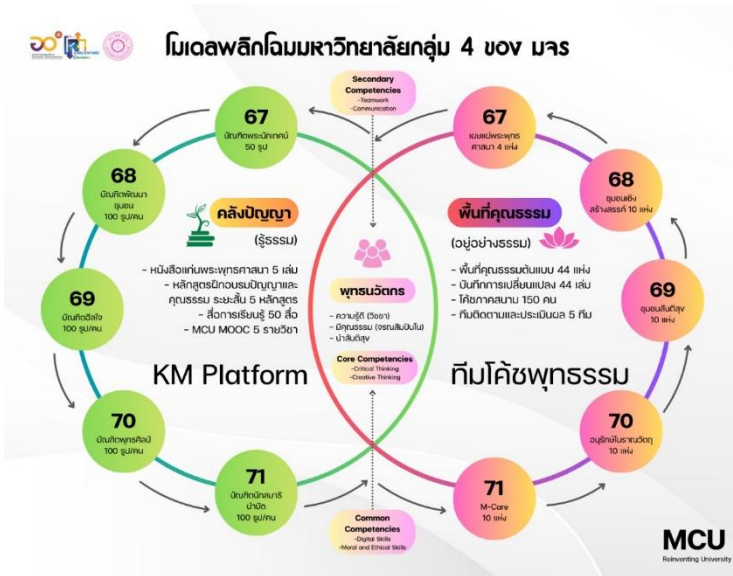
โครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2569

1. ความสำคัญและที่มาของโครงการ สังคมไทยในปัจจุบันกำลังผ่านเข้าสู่โครงสร้างสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งก่อให้เกิดสภาวะความยากจนแบบหลายมิติและปัญหาสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่ซับซ้อน จากฐานข้อมูลเชิงประจักษ์พบจำนวนครัวเรือนเปราะบางรวมมากกว่า 10.8 ล้านครัวเรือน ซึ่งครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง คนพิการ และกลุ่มเด็กในครัวเรือนยากจน ความยากจนในลักษณะนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางรายได้ แต่เกี่ยวเนื่องโยงไปถึงโอกาสทางสังคม สุขภาพ และสิทธิสวัสดิการพื้นฐาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นสู่การเป็นผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงได้ยกระดับยุทธศาสตร์จากการพัฒนาพุทธนวัตกรรมแบบแยกส่วนในอดีต ไปสู่การสร้างระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่บูรณาการอย่างแท้จริง โดยดำเนินโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง ประจำปีงบประมาณ 2569 ด้วยการปรับบทบาท

ของวัดให้กลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคมเพื่อพลิกฟื้นและเยียวยาสังคมในระดับฐานราก ซึ่งการดำเนินงานจะมุ่งเน้นการขับเคลื่อนโครงการย่อยที่ 1 ภายใต้โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ เป็นแกนหลักสำคัญในการตอบสนองต่อโจทย์ความท้าทายนี้

2. วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อพัฒนาศักยภาพพุทธนวัตกร ให้เป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการที่สามารถบูรณาการศาสตร์ด้านการเยียวยาได้จริงในพื้นที่นำร่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพบัณฑิตนักเยียวยาใจด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธจิตวิทยาในการดูแลกลุ่มเปราะบาง

3. กรอบแนวคิดและโมเดล การขับเคลื่อนโครงการนี้ถูกออกแบบภายใต้กรอบแนวคิดโมเดลพลิกโฉมมหาวิทยาลัยกลุ่ม 4 ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเปรียบเสมือนกงล้อสองวงที่ขับเคลื่อนไปพร้อมกันคือ คลังปัญญา อันหมายถึงการสร้างองค์ความรู้ธรรมที่ทันสมัย และ พื้นที่คุณธรรม คือการนำองค์ความรู้นั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงในสังคม โดยมีพุทธนวัตกรเป็นเพลากลางเชื่อมโยงลงสู่ภาคปฏิบัติ ในมิติการเยียวยาจิตใจ โครงการได้ประยุกต์ใช้ระบบนิเวศพุทธนวัตกรรมเพื่อสังคม บูรณาการหลักไตรสิกขา อริยมรรคมีองค์ 8 และหลักพุทธจิตวิทยา เพื่อสร้างกระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ รวมถึงการใช้หลักพรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 และสติปัฏฐาน 4 เป็นรากฐานสำคัญในการดูแลจิตวิญญาณของผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม

แผนภาพที่ 1 โมเดลพลิกโฉมมหาวิทยาลัยกลุ่ม 4 ของ มจร

4. แผนการดำเนินงานและแนวทางการจัดกิจกรรมเชิงพื้นที่

การขับเคลื่อนโครงการมีระยะเวลาดำเนินการรวม 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2568 ถึง 30 กันยายน 2569 โดยมุ่งเน้นกิจกรรมเชิงพื้นที่ของโมเดลที่ 1 บัณฑิตนักเถียงยาใจ มีการแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานอย่างละเอียดดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณบดีคณะต่าง ๆ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เพื่อทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และ

ประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง การเตรียมเนื้อหาคู่มือวิชาการ ดำเนินกิจกรรมคัดเลือกคณาจารย์ในสาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎกศึกษา สาขารัฐศาสตร์ และสาขาพุทธจิตวิทยา จำนวน 30 รูปหรือคน เพื่อจัดประชุมคณะทำงานร่วมกันวิเคราะห์เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ยกร่างต้นฉบับ ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดพิมพ์จัดทำ คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ จำนวน 1 เล่ม การเตรียมนิสิตและคัดเลือกทุนมนุษย์ ดำเนินการคัดเลือกนิสิตเข้าร่วมโครงการจำนวน 15 รูปหรือคน ผ่านกระบวนการสัมภาษณ์อย่างเข้มข้น โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติคือต้องเป็นพุทธนวัตกรรุ่นที่ 1 หรือ 2 ผ่านการเรียนหรือสอบผ่านวิชาพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา มีความสามารถในการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และมีจิตสาธารณะหรือมีฉันทะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาชุมชน จากนั้นนิสิตจะได้รับการบ่มเพาะผ่านหลักสูตรระยะสั้นตามแนวคิดพุทธจิตวิทยาและเทคนิคการฝึกอบรมแบบห้าด้านเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงสู่พื้นที่จริง

4.2 ขั้นตอนการภาคสนามกิจกรรมให้คำปรึกษาเชิงรุกรายกรณี การนำพุทธนวัตกรนิสิตและคณาจารย์ลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุกในชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้คำปรึกษาเฉพาะรายแก่กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 15 คน โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะสงฆ์ในพื้นที่ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เน้นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ นำหลักธรรมและทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งมาใช้สืบค้นเหตุแห่งทุกข์เพื่อสร้างการตระหนักรู้ภายในใจผู้สูงอายุ กิจกรรมถอดบทเรียน

กรณีศึกษา การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง เพื่อนำข้อมูลความรู้และประสบการณ์จากการเผชิญเคสจริงมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และถอดรหัสบทเรียนชีวิตของผู้สูงอายุ เปลี่ยนเรื่องเล่าจากชุมชนให้กลายเป็นกรณีศึกษาเชิงวิชาการเพื่อจัดพิมพ์รวบรวมเป็นผลงานคู่มือความรู้ต่อไป

4.3 **ขั้นขยายผลและแปลงพฤติกรรม**การอบรมขยายผลเชิงกลุ่ม เป็นการยกระดับจากการให้คำปรึกษาเฉพาะรายไปสู่กระบวนการสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบ่งเนื้อหาการเรียนรู้ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย ส่วนแรกคือการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ ส่วนที่สองคือการฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทันและปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึก และส่วนสุดท้ายคือการใช้สมาธิบำบัดในการฟื้นฟูและดูแลจิตใจผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม

4.4 **ขั้นประเมินผลและสรุประบบ**ข้อมูลการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ ดำเนินการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ประกอบด้วย การประเมินสมรรถนะความงอกงามทางปัญญาของพุทธนวัตกรรมนิตก่อนและหลังการฝึกอบรม การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ และการสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนเป็นฐานข้อมูลเชิงคุณภาพปลายทาง

5. ผลสำเร็จของโครงการ ตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบผลิต โครงการส่งมอบคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ 1 เล่ม พัฒนาบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจที่มีความพร้อมปฏิบัติงานจำนวน 15 รูปหรือคน

หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจ 1 เล่ม บันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ 1 เล่ม และรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ ผลลัพธ์ พุทธนวัตกรรมนิสิตและคณาจารย์ได้รับการยกระดับสมรรถนะสูงขึ้น ทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพ และทัศนคติเชิงบวก เกิดการประยุกต์ใช้ ทักษะ Hard Skills และ Soft Skills ในการทำงานจริง ขณะที่ผู้สูงอายุ เปราะบางในชุมชนเป้าหมายมีสุขภาวะที่ดีขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เกิด กลไกการเผชิญหน้าและรับมือความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ผลกระทบ ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์และบทบาทของพระสงฆ์และบัณฑิตศาสนศาสตร์สู่ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและผู้ขับเคลื่อนระบบสวัสดิการ สังคมระดับฐานราก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุ เป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยความเป็นเลิศอย่างเป็นรูปธรรม และ ประเทศเกิดต้นแบบระบบนิเวศการพัฒนาฐานรากที่ขับเคลื่อนด้วยพุทธ ปัญญาซึ่งพร้อมขยายผลเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่าง ยั่งยืน

6. ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง

6.1 อาจารย์และนิสิตทักษะวิชาชีพการวิจัยเชิงคุณภาพและการให้ คำปรึกษาเฉพาะรายตามหลักพุทธจิตวิทยา รวมถึงการวิเคราะห์คัดแยก ข้อมูลสุขภาวะเพื่อจำแนกประเภทประชากรเปราะบาง ทักษะทางสังคมใน การรับฟังอย่างลึกซึ้งโดยไม่ด่วนตัดสิน การสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัย และทักษะการควบคุมอารมณ์รวมถึงการวางใจ เป็นกลางเพื่อดูแลใจตนเอง ทักษะการจัดการความรู้และการเขียนวิชาการ

เชิงสร้างสรรค์ สามารถสกัดบทเรียนเชิงลึกและเรียบเรียงเรื่องเล่าชีวิตให้กลายเป็นกรณีศึกษาที่ทรงคุณค่า

6.2 เครือข่ายทักษะการประสานงานและบูรณาการการทำงาน ร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ และสถาบันการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา สังคมในระดับพื้นที่ ทักษะการคัดกรองและเฝ้าระวังทางสังคม สามารถใช้ ฐานข้อมูลแผนที่ สุขภาวะมาวางแผนการจัดสวัสดิการสังคมและ งบประมาณท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด

6.3 ผู้สูงอายุทักษะการตระหนักรู้และเท่าทันสภาวะอารมณ์ของ ตนเอง สามารถยอมรับความจริงของปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นโดยไม่หลีกเลี่ยง หรือเกิดความขัดแย้งภายในใจ ทักษะการเจริญสติและสมาธิภาวนาบำบัด ในชีวิตประจำวันเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ยกระดับสุขภาวะทางกาย และจิตใจให้เกิดความสงบเย็น ทักษะการปรับตัวและการปล่อยวางอารมณ์ ความรู้สึกเชิงลบตามหลักไตรลักษณ์ ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตวิญญาณ และพร้อมส่งต่อประสบการณ์ชีวิตที่ดีให้แก่ผู้อื่น

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

นิยามศัพท์และคำอธิบายเชิงปฏิบัติการ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน จึงนิยามศัพท์และคำอธิบายเชิงปฏิบัติการ ของโครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวาใจ ดังนี้

1. ระบบนิเวศแห่งการพัฒนาพุทธนวัตกรรมเพื่อสังคม หมายถึง กรอบแนวคิดและระบบบริหารจัดการการพัฒนาสังคมระดับฐานราก ที่มุ่งสร้างความเชื่อมโยงระหว่างมิติภายในอันได้แก่การพัฒนาสุขภาวะทางใจ และจิตวิญญาณ กับมิติภายนอกอันได้แก่การพัฒนาทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวมและพลวัต โดยเป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ร่วมกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อบำบัด ฟื้นฟู และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอย่างยั่งยืน มีกระบวนการขับเคลื่อน 3 ระดับดังนี้

การพัฒนาต้นน้ำ เป็นการสร้างและรวบรวมคลังปัญญาด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมคำสอนเข้ากับศาสตร์การเยียวยาสมัยใหม่

จนเกิดเป็นคู่มือมาตรฐาน แบบประเมินสุขภาพะ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ และระบบสารสนเทศเพื่อความแม่นยำ

การพัฒนาคนน้ำ เป็นกระบวนการที่พุทธนวัตกรนำองค์ความรู้ พุทธจิตวิทยาลงสู่พื้นที่คุณธรรม เพื่อจัดกิจกรรมเฝียวายจิตใจในระดับพื้นที่ ผ่านการให้คำปรึกษาเฉพาะรายและการสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม

การพัฒนาปลายน้ำ เป็นการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือและ ส่งต่อความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน พร้อมทั้งเชื่อมโยงเข้ากับระบบคลัง หน่วยกิตเพื่อรองรับการศึกษาตลอดชีวิตและการพึ่งพาตนเองในระยะยาว

2. พุทธนวัตกรเฝียวายใจ หมายถึง บุคลากรแกนกลางผู้ ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์และนิสิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ผ่านการ บ่มเพาะ ยกระดับสมรรถนะ และติดอาวุธทางปัญญา ทักษะ และคุณธรรม ตามหลักพุทธจิตวิทยา จนมีความเชี่ยวชาญในฐานะวิทยากรกระบวนการ เชิงสุนทรียะและนักจิตวิทยาแนวพุทธ ทำหน้าที่เป็นเพลากลาง เชื่อมโยงองค์ความรู้ลงสู่ภาคปฏิบัติเพื่อเฝียวายกลุ่มเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะแกนกลาง 3 ประการดังนี้

คุณลักษณะด้านความรู้ มีความรู้พื้นฐานและสอบผ่านวิชาแกน ทางพระพุทธศาสนา มีความเข้าใจในโครงสร้างขั้น 5 ไตรลักษณ์ และ อริยสัจโมเดลอย่างลึกซึ้ง

คุณลักษณะด้านทักษะ มีสมรรถนะขั้นสูงในการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ มีเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก การฟังอย่างลึกซึ้ง และการ จัดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

คุณลักษณะด้านจิตวิญญาณ มีใจรักหรือมีฉันทะอย่างแรงกล้า มีจิตสาธารณะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและอุทิศตนเพื่อการพัฒนา เยียวยาชุมชนเปราะบาง

3. กลุ่มเปราะไร้ความสามารถหรือครัวเรือนเปราะบางในสังคมสูงวัย หมายถึง ประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมายอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เผชิญความเสี่ยงสูงต่อการประสบปัญหาที่ซับซ้อนรอบด้าน จัดอยู่ในภาวะความยากจนหลายมิติที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเรื่องรายได้ ทว่าเกี่ยวโยงไปถึงการขาดโอกาสทางสังคม อุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ ร่างกายที่เสื่อมถอย และการเผชิญภาวะทุกข์หรือความเปราะบางทางจิตใจและจิตวิญญาณอย่างซับซ้อน โดยจำแนกออกเป็น 3 ประเภทตามเกณฑ์การดูแลเชิงพื้นที่ดังนี้

ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม เป็นผู้สูงอายุที่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน แต่เผชิญภาวะทุกข์ทางใจจากความเปลี่ยนแปลง โครงสร้างครอบครัว หรือความกังวลในอนาคต

ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน เป็นผู้สูงอายุที่เริ่มมีความเสื่อมถอยทางกายภาพ ขอบเขตการใช้ชีวิตจำกัดอยู่ภายในบ้าน เริ่มเผชิญความโดดเดี่ยว อ้างว้าง และมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า

ผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียง เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทางร่างกายสูง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เผชิญความทุกข์ทรมานทางกายและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสภาวะจิตใจและจิตวิญญาณ

4. คลังปัญญาและคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ หมายถึง ฐานทรัพยากรทางวิชาการและชุดองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย ที่เกิดจากการ

สังเคราะห์และบูรณาการหลักพุทธธรรมคำสอนร่วมกับวิทยาการสมัยใหม่ จนเกิดเป็นเครื่องมือที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนงานสังคมสงเคราะห์ และการเยียวยาจิตใจ มุ่งองค์ประกอบเชิงระบบ 3 ส่วนดังนี้

เนื้อหาหลักธรรมบำบัด การจัดหมวดหมู่ความรู้เรื่องไตรลักษณ์ เพื่อการเท่าทันความจริง อริยสัจโมเดลเพื่อการวินิจฉัยปัญหา และหลัก ภาวนา 4 เพื่อการพัฒนาปัญญาบริสุทธิ์

แนวปฏิบัติและเครื่องมือภาคสนาม กระบวนการให้คำปรึกษา เฉพาะราย แบบประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ สมุดบันทึกสติ และแนวทางการทำ แผนชีวิตเพื่อสืบค้นรากเหง้าของความทุกข์

ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ พร้อมสู่การเปลี่ยนผ่านเนื้อหาทาง วิชาการไปสู่ห้องเรียนออนไลน์และสื่อดิจิทัลในการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อ รองรับการเข้าถึงข้อมูลและการเทียบโอนในระบบคลังหน่วยกิตในอนาคต

5. พื้นที่คุณธรรมและการเยียวยาเฉพาะราย หมายถึง มิติการ ขับเคลื่อนงานสังคมสงเคราะห์และสุขภาวะทางใจในระดับพื้นที่ฐานรากเชิง รุก โดยเปลี่ยนวัดและชุมชนให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม ใช้วิธี วิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพพลงลึกในรูปแบบกระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะ รายระหว่างพุทธนวัตกรและผู้สูงอายุเปราะบาง เพื่อสืบค้นเหตุแห่งทุกข์และ สร้างการตระหนักรู้ภายในใจ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ระยะดังนี้

ระยะเปิดประตูใจ เป็นการนำหลักพรหมวิหาร 4 เข้าหาผู้สูงอายุ แสดงความเห็นอกเห็นใจเพื่อให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยและความไว้วางใจในการ สื่อสาร

ระยงฟังอย่างลึทง พุททว้ดกรปล่อยวางความคิตนเอง เป้ดใจรับฟังเรื่งเล่าชีวิต น้ำเสีง และอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ของผู้สูงอายุดามหลักปรโตโฆสะ

ระยงสลายอ้ดตาและค้ันหาเหตุทุกข้ การประกยูกต้อใช้ความเข้าใจเรื่งซ้ันธ 5 เพื่อเท่าท้ันอารมณ์ และการใช้เทคนิคอริยสัจจโมเดลโดยการถามว่าทำไม 5 คร้ัง เพื่อซุดลึกลงไปหาต้นตอของปัญหา

ระยงออกแบบทางออกร่วมกัน พุททว้ดกรและผู้สูงอายรร่วมกันกำหนดเป้าหมายเชิงบวกตามหลักนิโรธ และเสนอแนวทางปฏิบัติฝึกฝนตนเองตามหลักมรรค

6. หลักสตูระยงส้ันและกลไกการบ่มเพาะแบบสโลว์โมเดล หมายถึง กระบวนการพัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะชีวิต และยกระดับสุขภาวะทางปัญญอย่างเป้็นระบบ โดยบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ากับการบริหารจัดการอารมณ์และการใช้ชีวิตในปัจจุบั้นขณะ เพื่อให้ผู้เรี ยนเกิดภูมิคุ้มกันในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ ยนแปลงได้อย่างมีสติปัญญา มีโครงสร้างกระบวนการ 4 ซ้ันตอนย่อด้งนี้

ซ้ันตอน S การตั้งมั่นและตื่นรู้ มุ่งเน้นการฝึกสติให้อยู่กับปัจจุบั้นรู้เท่าท้ันความคิดและอารมณ์โดยไม่ด่วนตัดส้ัน เพื่อต้ดดวงจรความใจลอย และระงับการตอบสนองด้วยอารมณ์ซ้ั่ววูบ ทำให้จิตใจเกิดความมั่นคง

ซ้ันตอน L การเรี ยนรู้และรับฟัง เน้นทักษะการรับฟังอย่างลึทงซึ่งปราศจากอคติ ควบคู่ไปกับการเรี ยนรู้ความจริงของกฎธรรมชาติและการศึกษาธรรมะเพื่อสร้างมูมมองที่ถูกต้องหรือส้ัมมาทิณฺฐิ

ขั้นตอน O การสังเกตและไตร่ตรอง การเฝ้าสังเกตจิตใจตนเอง ยอมรับปัญหาตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์ และใช้กระบวนการคิดอย่างแยบคาย พิจารณาเหตุปัจจัยรอบด้านเพื่อสืบค้นรากเหง้าของปัญหา

ขั้นตอน W สุขภาวะและปัญญา เป็นผลลัพธ์ปลายทางที่เกิดความ สอดประสานระหว่างจิตใจที่นิ่งสงบและสติปัญญาที่เฉียบคม ส่งผลให้เกิด สุขภาวะทางกายและจิตที่สมบูรณ์ เกิดทักษะชีวิตใหม่ที่สามารถปล่อยวาง ความทุกข์ได้

7. แผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน หมายถึง ฐานข้อมูลดิจิทัลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ ซึ่งสกัดและสังเคราะห์ มาจากข้อมูลบันทึกสนาม บันทึกการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม และ กรณีศึกษาเชิงลึกของผู้สูงอายุเปราะบางจากการลงพื้นที่จริง จัดเป็นผลผลิต ปลายทางเชิงยุทธศาสตร์ของโครงการ มีประโยชน์เชิงระบบ 3 ประการ ดังนี้

การชี้เป้าความเปราะบางอย่างแม่นยำ แสดงโครงสร้างประชากร ระดับความทุกข์ทางใจ และประเภทความต้องการการเยียวยาของผู้สูงอายุ เปราะบางเป็นรายบุคคลในพื้นที่

การเป็นฐานทุนทางปัญญาสำหรับการวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่ เป็นฐานข้อมูลดิบสำหรับคณาจารย์และส่วนงานวิชาการในการสกัดแนว ปฏิบัติที่ดีและการพัฒนาหลักสูตรคลังหน่วยกิต

การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะท้องถิ่น เป็นเครื่องมือส่งมอบ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะสงฆ์นำไปใช้ในการวางแผน

จัดสรรงบประมาณและออกนโยบายสวัสดิการสังคมระดับฐานรากอย่าง
ยั่งยืน

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

บทนำ

ชี้แจงเหตุผลในการจัดทำคู่มือการเยียวยาใจเชิงพุทธ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนและเปราะบาง โครงสร้างประชากรไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งไม่ได้นำมาซึ่งความท้าทายทางเศรษฐกิจเท่านั้น หากแต่ยังก่อให้เกิดปัญหาสุขภาวะทางจิต (Mental Well-being) ที่ทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องเผชิญกับสภาวะความสูญเสีย ความโดดเดี่ยว และความผันแปรของวิถีชีวิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นสู่การเป็น “ผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา” ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับจากการสร้าง “ทุนมนุษย์” แบบแยกส่วน ไปสู่การสร้าง “ระบบนิเวศแห่งการพัฒนา” (Development Ecosystem) ที่หลอมรวมมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณเข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองต่อโจทย์สังคมฐานรากอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงได้ขับเคลื่อนโครงการ “วัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา” เพื่อ

เปลี่ยนบทบาทของวัดจากศาสนสถานดั้งเดิมให้กลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation Hub) การจะขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าวให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ จำเป็นต้องมีกลไกการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน จึงเป็นที่มาของการจัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือกลั่นกรองและส่งต่อองค์ความรู้ ยกระดับทักษะของพุทธนวัตกร และใช้เป็นแนวทางมาตรฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากรในอนาคต

แรงบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา แรงขับเคลื่อนสำคัญของคู่มือฉบับนี้ตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่า ชุมชนจะเกิดความเข้มแข็งอย่างแท้จริงได้นั้น จำต้องได้รับการพลิกฟื้นทั้งในมิติทางกายภาพและจิตวิญญาณควบคู่กัน การสร้างสุขภาวะทางปัญญาจะเป็นรากฐานอันมั่นคงที่ช่วยให้ผู้คนในชุมชนมีสติและปัญญาในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง โดยใช้วัดเป็นพื้นที่บ่มเพาะและเชื่อมโยง “คลังปัญญา (รู้ธรรม)” เข้ากับ “พื้นที่คุณธรรม (อยู่อย่างธรรม)” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจากระดับจิตใจภายในสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ภายนอก

กระบวนการขับเคลื่อนผ่านโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ คู่มือฉบับนี้จะมุ่งเน้นการให้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติงานใน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ (การสำรวจและเยียวยาเชิงพุทธจิตวิทยา) ซึ่งถือเป็นปฐมบทและหัวใจสำคัญในฐานะขั้นตอนการวินิจฉัย (Diagnostic Stage) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง เพื่อสร้างความเข้าใจต่อสภาวะปัญหาที่แท้จริงของชุมชน

เนื้อหาภายในคู่มือจะถอดรากฐานทางทฤษฎี **พุทธจิตวิทยา (Buddhist Psychology)** อันเป็นการประยุกต์หลักการทางพระพุทธศาสนาใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) และการคิดอย่างแยบคาย (โยนิโสมนสิการ) เพื่อให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ ที่จะอยู่กับความเปลี่ยนแปลงด้วยปัญญาและสติ คู่มือนี้จะถ่ายทอดวิธี วิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบการให้ คำปรึกษาเฉพาะราย (Case by Case) เชิงรุก สำหรับนำไปปฏิบัติงาน ภาคสนามร่วมกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เพื่อสร้างแผนที่สภาวะและความต้องการของชุมชน อันเป็นฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ที่สมบูรณ์ นำไปสู่ การยกระดับสภาวะทางปัญญาของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมสืบไป

ขอบเขต ความสำเร็จในการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมวิถีพุทธ ภายใต้โครงการ **วัดบันดาลใจ** : การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจ สร้างสรรค์และสภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องอาศัยกรอบทิศทางและ ขอบเขตการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน แม่นยำ และทรงประสิทธิภาพ การ กำหนดขอบเขตในคู่มือฉบับนี้ไม่ได้เป็นเพียงการปักปันอาณาบริเวณของ เนื้อหา แต่อย่างใด หากแต่เป็นแนวทางสำคัญในการควบคุมคุณภาพของ กระบวนการเยียวยาจิตใจ เพื่อให้พุทธนวัตกรและผู้เกี่ยวข้องสามารถส่ง มอบผลลัพธ์เชิงคุณภาพได้อย่างตรงจุด โดยไม่เกิดความซ้ำซ้อนหรือออก นอกกลุ่มนอกทางในการปฏิบัติศาสนกิจเชิงรุก

ขอบเขตด้านเนื้อหาและการดำเนินงาน ขอบเขตของคู่มือฉบับนี้ มุ่งเน้นการให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติงานอย่างเจาะจงใน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเกี่ยวยาใจ ซึ่งครอบคลุมจุดจัดการหลัก 4 ส่วนสำคัญตามแผน ยุทธศาสตร์พลิกโณมมหาวิทยาลัย ได้แก่

1. กระบวนการขั้นเตรียมการที่เน้นการพัฒนาคู่มือและหลักการให้ คำปรึกษาเชิงพุทธผ่านการบูรณาการองค์ความรู้สาขา พระพุทธศาสนา ปรัชญา พระไตรปิฎกศึกษา รัฐศาสตร์ และพุทธ จิตวิทยา
2. กระบวนการขั้นดำเนินการภาคสนามที่ใช้ทฤษฎีพุทธจิตวิทยาและ การคิดอย่างแยบคายหรือโยนิโสมนสิการ มาประยุกต์สู่ กระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะรายแบบเผชิญหน้าเชิงรุก
3. กระบวนการขั้นขยายผลผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการ เรียนรู้และยอมรับธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์และการ ทำสมาธิบำบัด
4. กระบวนการขั้นประเมินผลสัมฤทธิ์และการจัดการความรู้เพื่อสกัด กรณีสึกษาเชิงลึก

กรอบเนื้อหาทั้งหมดเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม บุคลากร การคัดเลือกนิสิตที่มีฉันทะ การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเชิงลึก จนกระทั่งสิ้นสุดที่กระบวนการถอดบทเรียนและสกัดองค์ความรู้ออกมา เป็นแผนที่สุขภาพและความต้องการของชุมชน โดยจะไม่ครอบคลุมถึงมิติ การสื่อสารเชิงประสบการณ์พุทธศิลปกรรมในโมดูลอื่น ๆ

ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา ในส่วนของกรอบพื้นที่และการบังคับใช้ คู่มือเล่มนี้กำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานภาคสนามอย่างเฉพาะเจาะจงในบริเวณพื้นที่ชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานสัมภาษณ์และลงเก็บข้อมูลเก็บเคสตามปฏิทินปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น 12 เดือน ซึ่งเป็นกรอบเวลาที่สอดคล้องกับวงจรการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาความเป็นเลิศประจำปีงบประมาณ

กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือและผู้รับประโยชน์ คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้งาน 2 กลุ่มหลัก กลุ่มแรกคือพุทธนวัตกรผู้ขับเคลื่อนกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์และนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 รูปหรือคน ที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกและมีคุณสมบัติพื้นฐานด้านพุทธจิตวิทยา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือมาตรฐานในการลงพื้นที่ให้คำปรึกษา สำหรับกลุ่มที่สองคือผู้รับประโยชน์โดยตรง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายจำนวน 15 คน รวมถึงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ส่วนงานร่วมดำเนินงานในท้องถิ่น ที่จะใช้ประโยชน์จากข้อมูลสรุปการเปลี่ยนแปลงและแผนที่สุขภาพะ เพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติอื่น ๆ ได้อย่างแม่นยำต่อไป

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

ผังกระบวนการ

ดำเนินงานเชิงระบบและการอธิบายขั้นตอนเชิงลึก

การขับเคลื่อนงานพัฒนาจิตปัญญาและสุขภาวะทางจิตวิญญาณในระดับฐานรากภายใต้โครงการ**วัดบันดาลใจ** : การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องอาศัยกลไกการทำงานที่มีล่วงลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นระบบ และสามารถตรวจสอบประเมินผลได้ในทุกระยะ การวางเส้นทางปฏิสัมพันธ์ (Workflow) ของโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ จึงถูกออกแบบขึ้นบนรากฐานทฤษฎีการพัฒนาเชิงองค์รวม เพื่อแปรเปลี่ยนหลักการทางพุทธจิตวิทยาและวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพให้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่จับต้องได้ ผังกระบวนการและคำอธิบายรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนต่อไปนี้ จะทำหน้าที่เป็นเข็มทิศเชิงยุทธศาสตร์ที่ช่วยนำทางให้พุทธนวัตกรสามารถดำเนินงานเยียวยาใจผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและทรงคุณค่าสูงสุด

ผังกระบวนการดำเนินงาน (Flowchart) โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวใจ

คำอธิบายสัญลักษณ์

ตารางสรุปง่าย (Cheat Sheet)		
สัญลักษณ์ (รูปร่าง)	ชื่อเรียก (Name)	ความหมาย (Meaning)
Start/End	Terminator	จุดเริ่มต้น / จุดสิ้นสุด
Process	Process	การประมวลผล / การคำนวณ
Decision	Decision	การตัดสินใจ / เงื่อนไข (ทางแยก)
I/O	Input/Output	รับข้อมูล / แสดงผล (ทั่วไป)
Document	Document	แสดงผลทางเครื่องพิมพ์ (เอกสาร)
↓	Flow Line	ทิศทางการทำงาน
A	Connector	จุดเชื่อมต่อ (หน้าเดียวกัน)

คำอธิบายขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความเสี่ยง

กระบวนการเริ่มต้นจากการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการ โดยการหลอมรวมบุคลากรระดับบริหาร คณบดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก มาร่วมกันวางกรอบการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้ง กลไกการติดตาม ประเมิน และควบคุมทิศทางโครงการผ่านการประชุม ประจำเดือน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อลดโอกาสความล้มเหลวในการส่งมอบ ผลผลิตและควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณให้โปร่งใส เป็นไปตามระเบียบ กระบวนการคลัง

ขั้นตอนที่ 2 การจัดการความรู้คณาจารย์และยกย่องคู่มือการให้ คำปรึกษาเชิงพุทธ

สืบเนื่องจากการทบทวนยุทธศาสตร์ที่พบว่าระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ยังขาดโมเดลที่ชัดเจน คณะทำงานจึงระดมคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจาก หลากสาขา ได้แก่ สาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎก ศึกษา สาขารัฐศาสตร์ และสาขาพุทธจิตวิทยา จำนวน 30 รูปหรือคน มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ ข้อมูลจากคลัง ปัญญาจะถูกยกย่องและเรียบเรียงเป็นคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ผ่าน การประเมินและปรับปรุงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้เอกสาร มาตรฐานชุดแรกที่เหมาะสำหรับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพุทธนวัตกรนิสิต

เป็นการคัดกรองทุนมนุษย์ที่จะลงไปทำหน้าที่เป็นวิทยากร กระบวนการในพื้นที่ โดยดำเนินการคัดเลือกนิสิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ผ่านการสัมภาษณ์อย่างเข้มข้นจนได้จำนวน 15 รูปหรือคน นิสิตกลุ่มนี้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านพระพุทธศาสนา มีความสามารถในการให้คำปรึกษา และที่สำคัญที่สุดคือต้องมีจิตสาธารณะหรือมีฉันทะในการเผยแผ่และพัฒนาชุมชน จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมทางวิชาการและการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานก่อนลงสู่พื้นที่จริง

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษา

เฉพาะราย

พุทธนวัตกรที่ผ่านการบ่มเพาะจะลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุกในชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะสงฆ์ในพื้นที่ ขั้นตอนนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ลงลึกในรูปแบบการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ระหว่างพุทธนวัตกรและกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 15 คน กระบวนการจะเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ นำหลักพรหมวิหาร 4 ขั้น 5 อริยสัจ 4 และการฟังอย่างลึกซึ้งมาใช้ในการสืบค้นเหตุแห่งทุกข์ เพื่อสร้างการตระหนักรู้ภายในใจของผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก

หลังเสร็จสิ้นการลงพื้นที่ภาคสนาม ทีมนิสิต คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ จะร่วมกันจัดกิจกรรมถอดบทเรียน ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง เพื่อนำข้อมูลความรู้และประสบการณ์จากการเผชิญเคสจริงมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และถอดรหัสบทเรียนชีวิตของผู้สูงอายุ กระบวนการ

นี้จะเปลี่ยนเรื่องเล่าจากชุมชนให้กลายเป็นกรณีศึกษาเชิงวิชาการ ซึ่งจะถูกรวบรวมและจัดพิมพ์ขึ้นเป็น หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจ จำนวน 1 เล่ม

ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง

เป็นการยกระดับและต่อยอดจากการให้คำปรึกษาเฉพาะรายไปสู่กระบวนการสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม เนื้อหาการเรียนรู้จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย ส่วนแรกคือการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ ส่วนที่สองคือการฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทันและปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึก และส่วนสุดท้ายคือการใช้สมาธิบำบัดในการฟื้นฟูและดูแลจิตใจ

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการคือการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ 3 ส่วน ได้แก่ การประเมินสมรรถนะของพุทธนวัตกรรมก่อนและหลังอบรม การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ และการสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ ผลลัพธ์ในขั้นนี้จะทำให้มหาวิทยาลัยได้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ในรูปแบบของ แผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผลผลิตปลายทางที่พร้อมส่งมอบต่อให้แก่วัฒนธรรมและส่วนงานอื่นนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการเชิงยุทธศาสตร์

1. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การเตรียมระบบธรรมาภิบาล และการจัดการความเสี่ยง (ขยายความขั้นตอนที่ 1) มีหลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

ความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการพัฒนากำลังคนขั้นสูงประจำปีงบประมาณ 2569 ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ภายใต้ชื่อโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ไม่อาจพึ่งพาเพียงการดำเนินงานภาคสนามทางวิชาการและสังคม สงเคราะห์แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ความท้าทายที่สำคัญยิ่งกว่าคือการบริหารจัดการงบประมาณและผลผลิตจำนวนมากให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล สภาพการณ์ทางสังคมที่มีความเปราะบางลึกซึ้งทั้งในมิติสุขภาพและเศรษฐกิจฐานราก เรียกร้องให้โครงสร้างส่วนหน้าของโครงการมีความมั่นคง

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงกำหนดให้ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความเสี่ยง เป็นปฐมบทเชิงกลไก

(Governance and Risk Management Blueprint) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสถาบันและตอบสนองต่อระบบการตรวจสอบภาครัฐ โดยมุ่งเน้นควบคุมทิศทางอย่างเป็นเอกภาพในการส่งเสริม โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวใจ (การสำรวจและเยียวใจเชิงพุทธจิตวิทยา) การเตรียมการตั้งแต่ต้นน้ำในมิตินี้จะช่วยปิดช่องว่างของความล้มเหลวในการส่งมอบผลงาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเชิงพื้นที่ระยะยาว และต่อยอดภารกิจการเป็นผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความเสี่ยง (Governance and Risk Control Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักของขั้นตอนนี้คือการวางฐานรากเชิงกฎหมายและการควบคุมภายใน มุ่งสร้างระบบนิเวศการบริหารจัดการที่มีความน่าเชื่อถือ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

1. การลงนามออกคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาความเป็นเลิศฯ ประจำปีงบประมาณ 2569 อย่างเป็นทางการ

2. การจัดทำและออกประกาศมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อย 2 ฉบับ เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายรองรับ

3. การสถาปนาระบบควบคุมคานงัดผ่านการจัดตั้งเวทีประชุม คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลเพื่อกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้งอย่างต่อเนื่องตลอดอายุโครงการ

รับผิดชอบโดย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะผู้ ออกคำสั่งแต่งตั้งและลงนามประกาศเชิงนโยบาย ร่วมกับ **คณะกรรมการ โครงการพัฒนาความเป็นเลิศประจำปีงบประมาณ 2569** ซึ่งเป็นการ หลอมรวมบุคลากรระดับบริหารและผู้เชี่ยวชาญระดับสูงนำโดย รอง อธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา (ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ) คณบดีคณะสังคมศาสตร์ คณบดีคณะต่างๆ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธ ศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

คณะกรรมการโครงการที่ได้รับการแต่งตั้งจะเข้ามาปฏิบัติงาน ควบคุมและทำงานร่วมกับ คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการโมดูลที่ 1 บัณฑิตนัก เยียวยาใจ กระบวนการดำเนินงานจะเกิดขึ้นผ่านการใช้กลไกการประชุม สัญญาสม่าเสมอ ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ หรือคณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยประธานคณะกรรมการจะนำระเบียบ กระบวนการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดินและบันทึกความ เข้าใจร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กับมหาวิทยาลัย มาเป็นบรรทัดฐาน หลักในการพิจารณา ในทุกๆ วงรอบเดือน คณะทำงานภาคสนามจะต้อง

รายงานความก้าวหน้า ปริมาณงบประมาณที่ใช้จริง และอุปสรรคเชิงพื้นที่
ต่อคณะกรรมการ เพื่อให้กรรมการร่วมวินิจฉัย ปรับปรุงแผน และกระจาย
ความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด (KPIs)

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาล
โครงการที่สมบูรณ์ จำนวน 1 ชุด
2. ประกาศมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลและการ
บริหารความเสี่ยง จำนวนอย่างน้อย 2 ฉบับ
3. รายงานการประชุมคณะกรรมการเพื่อกำกับติดตามผลการ
ดำเนินงานในรอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน ที่เกิดขึ้นจริงเดือนละ 1 ครั้ง

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes)

1. โครงการโมเดลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ มีกลไกการบริหาร
จัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และตั้งอยู่บนฐานของหลักธรรมาภิบาล
ภาครัฐอย่างเคร่งครัด
2. ความเสี่ยงด้านการเงินและการบริหารจัดการได้รับการควบคุม
ล่วงหน้า ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามกฎระเบียบ
กระทรวงการคลัง และลดโอกาสความล้มเหลวในการส่งมอบผลผลิตที่
สำคัญของโมเดลที่ 1 เช่น คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และรายงาน
ผลสัมฤทธิ์ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 1

การเริ่มต้นขั้นตอนที่ 1 นี้ เปรียบเสมือนการติดอาวุธและเพลาก
แกนกลางให้แก่องค์กรก่อนที่จะมีการลงพื้นที่นำร่องทางสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจำเป็นต้องหลอมรวมความเชี่ยวชาญของส่วนงานระดับนโยบาย (ฝ่ายวางแผนและพัฒนา) ส่วนงานวิจัย (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์) และส่วนงานวิชาการ (คณะสังคมศาสตร์) เพื่อมิให้เกิดการทำภารกิจแบบแยกส่วนอันเป็นจุดอ่อนในอดีต

เมื่อประธานกรรมการและคณะกรรมการเปิดเวทีประชุม ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สิ่งแรกที่จะต้องปฏิบัติคือการประเมินประเด็นความเสี่ยงหลัก 4 ประการที่ปรากฏในข้อเสนอโครงการ ได้แก่ งบประมาณโครงการสูง ผลผลิตส่งมอบจำนวนมาก ความร่วมมือเชิงพื้นที่และความยั่งยืนของโครงการ คณะกรรมการจะทำหน้าที่อนุมัติคู่มือการปฏิบัติงานฉบับร่าง และตรวจสอบคุณสมบัติเชิงลึกของนิสิต 15 รูปหรือคนที่ จะพัฒนาไปเป็นพุทธนวัตกรเชี่ยวชาญใจ เพื่อให้มั่นใจว่าเงินงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรจะถูกแปรเปลี่ยนเป็นสุขภาวะทางปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอวังน้อยได้อย่างแม่นยำและเกิดธรรมาภิบาลสูงสุดในทุกมิติ

2. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การจัดการความรู้คุณาจารย์ และยกย่องผู้มีคุณงามความดีให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (ขยายความขั้นตอนที่ 2) มีหลักการและเหตุผลเชิงวิชาการ ดังนี้

การสร้างฐานรากที่มั่นคงให้แก่ระบบนิเวศแห่งการพัฒนา (Development Ecosystem) ในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการบูรณาการและการจัดการความรู้ที่เป็นเอกภาพ ผลจากการทบทวนยุทธศาสตร์และสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ของสถาบันยังขาดต้นแบบและโมเดลการขับเคลื่อนเชิงลึกที่ชัดเจน ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาสุขภาวะทางใจในสังคมสูงวัยขาดเครื่องมือปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการทำงานแบบแยกส่วน มาสู่การสถาปนาคลังปัญญา (รู้ธรรม) ด้วยการประยุกต์หลักพุทธธรรมคำสอนร่วมกับวิทยาการสมัยใหม่ ขั้นตอนที่ 2 การจัดการความรู้คุณาจารย์และยกย่องผู้มีคุณงามความดีให้คำปรึกษาเชิงพุทธ จึงถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกลไกกลางน้ำขึ้นสำคัญในขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักปราชญ์ ซึ่งเป็กระบวนกรสำรวจและเียวยาเชิงพุทธจิตวิทยา การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเชิงมาตรฐานในขั้นตอนนี้จะช่วยแปรเปลี่ยนหลักการทางศาสนาให้กลายเป็นเครื่องมือวินิจฉัยสภาวะปัญหาที่จับต้องได้ เพื่อส่งต่อทักษะและติดอาวุธทางปัญญาให้แก่พุทธนวัตกรนิสิตที่จะลงไปเียวยาจิตใจผู้สูงอายุในสังคมฐานรากได้อย่างแม่นยำและทรงพลัง

ขั้นตอนที่ 2 การจัดการความรู้คณาจารย์และยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (Knowledge Management and Manual Drafting Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และการพัฒนาสื่อตำราวิชาการเพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงพุทธและระดมความคิดเห็นในการวางกรอบโครงสร้างคู่มือปฏิบัติงานร่วมกัน การดำเนินการเขียนต้นฉบับและยกร่างหนังสือคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธในแต่ละบทอย่างละเอียดโดยคณะทำงาน การส่งเล่มต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามมติของผู้ทรงคุณวุฒิ และการจัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อนำไปใช้งานจริง รับผิดชอบโดย

คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาวิชา จำนวน 30 รูปหรือคน ประกอบด้วยคณาจารย์ในสาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎกศึกษา สาขารัฐศาสตร์ และสาขาพุทธจิตวิทยา โดยมีคณะทำงานส่วนงานสนับสนุนคณะสังคมศาสตร์และรักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ร่วมทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการประสานงานและยกร่างเนื้อหา

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

คณะทำงานจะระดมคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 30 รูปหรือคน มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัย

พุทธศาสตร์ หรือคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระบวนการดำเนินงานจะจัดขึ้นจำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ในการประชุมจะเริ่มตั้งแต่วันแรกด้วยการสร้างความเข้าใจในแก่นแท้ของเครื่องมือผ่านการระดมสมองและจัดการความรู้ในมิติพุทธจิตวิทยา (Buddhist Psychology) เช่น หลักไตรลักษณ์และการคิดอย่างแยกคายหรือโยนิโสมนสิการ คณะทำงานจะร่วมกันยกร่างเนื้อหาคู่มือที่ละเอียด ตั้งแต่บทปูพื้นฐานความรู้การให้คำปรึกษาเชิงพุทธ การทำความเข้าใจนิยามและประเภทของกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ไปจนถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือบันทึกสติ เทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) การตีความ และอริยสัจโมเดลเพื่อสืบค้นรากเหง้าของปัญหา เมื่อยกร่างต้นฉบับเสร็จสิ้น คณะทำงานจะส่งเล่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกพิจารณาประเมินความถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อนนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และจัดพิมพ์เป็นเอกสารมาตรฐานชุดแรก

ตัวชี้วัด (KPIs)

คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ สำหรับใช้เป็นเอกสารมาตรฐานในการฝึกอบรม จำนวน 1 เล่ม ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) มหาวิทยาลัยมีคลังปัญญา (รัฐธรรมนูญ) ที่ทันสมัยในรูปแบบคู่มือการปฏิบัติงานเชิงมาตรฐาน ซึ่งพร้อมนำไปใช้พัฒนาสมรรถนะของพุทธนวัตกรนิสิตและเครือข่ายผู้ดูแลในพื้นที่นาร่อง เกิดโมเดลการจัดการความรู้และแนวทางการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยาที่เป็นระบบ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเป็นห้องเรียนออนไลน์หรือระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองต่อ

โจทย์ของสังคมสูงวัยได้อย่างยั่งยืน คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 2

การขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 2 นี้ เป็นการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นนามธรรมจากคลังสมองของคณาจารย์ให้กลายมาเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานเชิงรูปธรรมที่จับต้องได้จริง (Actionable Tools) ความสำคัญของการรวมตัวของคณาจารย์จาก 5 สาขาวิชาหลัก ทั้งมิติทางธรรม (พระพุทธศาสนา ปรัชญา พระไตรปิฎกศึกษา พุทธจิตวิทยา) และมิติทางโลก (รัฐศาสตร์) จะช่วยให้คุณมือปฏิบัติงานฉบับนี้มีมิติการมองปัญหาของสังคมสูงวัยในอำเภอลำปางได้อย่างรอบด้านและลึกซึ้ง ในกระบวนการเขียนต้นฉบับ คณะทำงานจะไม่ได้กำหนดให้คุณมือเล่มนี้เป็นเพียงตำราที่บอกทฤษฎี แต่จะเน้นการสร้างคู่มือปฏิบัติงาน (SOP) ที่อธิบายวิธีวิทยาการลงพื้นที่ภาคสนาม การเดินสำรวจ การพูดคุยกับชาวบ้านตามหลักปรโตโฆสะ และการจัดทำกรณีศึกษาเฉพาะราย (Case by Case) กระบวนการตรวจรับและประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นหลักประกันว่า พุทธนวัตกรรมนิสิตจำนวน 15 รูปหรือคน ที่จะผ่านการคัดเลือกในขั้นตอนถัดไป จะมีเข็มทิศวิชาการที่แม่นยำ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการลงไปช่วยเยียวยาฟื้นฟูสุขภาพทางปัญญาให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพุทธนวัตกรนิสิต (ขยายความขั้นตอนที่ 3) มีหลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

การแปรเปลี่ยนเป้าหมายเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานภาคสนามที่มีประสิทธิภาพในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องอาศัยกลไกการคัดกรองทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง เนื่องจากบริบทปัญหาสุขภาวะทางจิตของสังคมสูงวัยในปัจจุบันมีความซับซ้อนสูง การดำเนินงานเยียวยาจิตใจจึงไม่อาจใช้บุคคลทั่วไปที่ขาดความพร้อมลงไปปฏิบัติงานได้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการคัดสรรผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นเพลากernelกลางเชื่อมโยงองค์ความรู้ลงสู่ภาคปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพุทธนวัตกรนิสิต จึงเปรียบเสมือนประตูบานสำคัญในการเตรียมกำลังคนชั้นสูงเพื่อรองรับ โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ การวางกลไกคัดสรรนิสิตที่มีคุณสมบัติเฉพาะทาง ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะชีวิตใหม่และเครื่องมือพุทธจิตวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐาน จะเป็นหลักประกันสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงเชิงพื้นที่ และทำให้มั่นใจได้ว่าวิทยากรกระบวนการทุกคนจะสามารถส่งมอบการเยียวยาที่ตรงจุด ปลอดภัย และยกระดับสุขภาวะทางปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพุทธนวัตกรรม นินิต (Buddhist Innovator Selection and Upskilling Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นกระบวนการคัดกรองและพัฒนาสมรรถนะ (Competency Upskilling) ของกำลังคนแกนกลางก่อนลงพื้นที่จริง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้ การเปิดรับสมัครและคัดเลือกนินิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์พุทธนวัตกรรมเยียวยาใจ การจัดกระบวนการสัมภาษณ์อย่างเข้มข้นเพื่อประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และจิตสาธารณะ การอบรมเชิงปฏิบัติการระยะสั้นเพื่อเตรียมความพร้อมทางวิชาการและฝึกฝนทักษะการเยียวยาขึ้นพื้นฐานตามคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

รับผิดชอบโดย

คณาจารย์และคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการโครงการของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลระบบเนื้อหาหลักสูตร

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการจะดำเนินการร่วมกับ นินิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยจัดกิจกรรมคัดเลือกและบ่มเพาะขึ้น ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระบวนการเริ่มต้นจากการคัดกรองใบสมัครของนินิตที่เป็นพุทธนวัตกรรมรุ่นที่ 1 หรือรุ่นที่ 2 หรือนินิตที่มีพื้นฐานการเรียนรู้หรือ

สอบผ่านวิชาพระพุทธศาสนา จากนั้นจะนำนิสิตเข้าสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบตัวต่อตัวกับคณะกรรมการวิชาการ เพื่อเฟ้นหานิสิตจำนวน 15 รูปหรือคน ที่ไม่เพียงแต่มีความรู้ทางทฤษฎี แต่ต้องมีทักษะการควบคุมอารมณ์ มีสติรู้เท่าทันตนเอง และที่สำคัญที่สุดคือต้องมีจิตสาธารณะหรือมีฉันทะในการทำงานพัฒนาสังคมสงเคราะห์ ภายหลังการคัดเลือก นิสิตทั้ง 15 รูปหรือคนจะเข้าสู่ค่ายเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกฝนทักษะแกนกลาง (Core Competencies) โดยคณาจารย์จะนำคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธที่จัดทำขึ้นมาเป็นแกนหลักในการถ่ายทอด นิสิตจะได้รับการฝึกทักษะชีวิตใหม่ตามโครงสร้างสาระการเรียนรู้ ได้แก่ เทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยไม่ด่วนตัดสิน กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลการฝึกถึงความสนใจอยู่กับปัจจุบันตรงหน้า รวมถึงการศึกษาริยสัจโมเดลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวินิจฉัยปัญหาของชาวบ้าน โดยใช้กระบวนการจำลองสถานการณ์และบทบาทสมมติ (Role Play) เพื่อให้ นิสิตมีความพร้อมและเกิดความเชี่ยวชาญในระดับสูง (Mastery Level) ก่อนจะก้าวเข้าสู่การปฏิบัติงานจริงในชุมชนเป้าหมาย

ตัวชี้วัด (KPIs)

บัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจหรือพุทธนวัตกรนิสิตคณะสังคมศาสตร์ที่ผ่านการคัดเลือกและผ่านกระบวนการเตรียมความพร้อมทางวิชาการและการฝึกทักษะอย่างสมบูรณ์ จำนวน 15 รูปหรือคน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) โครงการได้กำลังคนแกนกลางที่มีสมรรถนะสูง (Upskilled) ทั้งในมิติความรู้ ทักษะวิชาชีพ และทัศนคติความพร้อมในการเป็นวิทยากรกระบวนการเยียวยาจิตใจ พุทธนวัตกรนิสิตมีความเข้าใจอย่าง

ถืองแท่นเครื่องมือพุทธจิตวิทยา สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองและพร้อมรับฟังเสียงของชุมชน (ปรโตโฆสะ) ได้อย่างเป็นกลาง ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดความผิดพลาดในการจัดทำฐานข้อมูลคุณภาพชีวิตในขั้นตอนต่อไป

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 3

การขับเคลื่อนในขั้นตอนที่ 3 นี้ ถือเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญจากขั้นทฤษฎีสู่ขั้นปฏิบัติการ (Action-Oriented Transition) คณะสงฆ์ในฐานะหน่วยงานผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ (จิตตภาวนา) ของนิสิตทั้ง 15 รูปหรือคนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพุทธนวัตกรกลุ่มนี้จะต้องลงไปเผชิญหน้ากับความทุกข์ ความสูญเสีย และภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในชุมชนอำเภอลำทะเมนชัย ดังนั้นกระบวนการเตรียมความพร้อมในขั้นนี้ จึงไม่ได้เน้นเพียงแค่การให้นิสิตท่องจำหลักธรรม แต่เป็นการฝึกฝนเครื่องมือทางความคิดให้จับต้องได้ เช่น การใช้ปัญญาพิจารณาและการฝึกเท่าทันใจตนเองเพื่อไม่ให้อารมณ์ของตนเข้าไปปรุงแต่งหรือตัดสินผู้รับบริการ การติดตามหาทางปัญญาและทักษะเยียวยาใจ (Buddhist Caregiver Skills) ที่เข้มข้นนี้ จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์ขององค์กรคณะสงฆ์และสถาบันสงฆ์ ให้พระสงฆ์และนิสิต มจธ. กลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมร่วมสมัย ที่สามารถเยียวยาสังคมระดับฐานรากได้อย่างทรงพลังและสง่างาม

4. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะราย (ขยายความขั้นตอนที่ 4) มีหลักการและเหตุผลเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

การแปรเปลี่ยนคลังปัญญาทางพระพุทธศาสนาไปสู่การเยียวยาสังคมระดับฐานรากในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องเข้าถึงสภาวะปัญหาที่แท้จริงผ่านการปฏิบัติงานภาคสนามเชิงรุก ในบริบทปัจจุบันที่สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ปัญหาสุขภาวะทางจิตวิญญาณและความเปราะบางในมิติต่าง ๆ ของผู้สูงอายุมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนเกินกว่าจะแก้ไขได้ด้วยการจัดการเชิงปริมาณหรือการมองปัญหาเพียงผิวเผิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดให้ ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะราย เป็นปฐมบทของการลงมือปฏิบัติการในพื้นที่จริงเพื่อขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กระบวนการในขั้นตอนนี้เป็นการนำวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพและการให้คำปรึกษาตามแนวทางพุทธจิตวิทยา (Buddhist Psychology) ลงไปวินิจฉัยสภาวะจิตใจและสร้างปฏิสัมพันธ์ในระดับบุคคล การเข้าถึงผู้สูงอายุเป็นรายบุคคลด้วยความใส่ใจและเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ จะเป็นกุญแจสำคัญในการทลายกำแพงอารมณ์ สร้างความไว้วางใจ และนำไปสู่การสกัดข้อมูลดิบเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ ซึ่งจะช่วยให้ระบบนิเวศแห่งการพัฒนา

สามารถทำงานได้อย่างแม่นยำและตอบสนองต่อโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะราย (Fieldwork and Individual Counseling Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นการลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุกและการให้คำปรึกษาเพื่อการเยียวยาจิตใจในระดับบุคคลอันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดูแลผู้เปราะบางตามแนวพระพุทธศาสนา โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้ การประสานงานภาคีเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อชี้เป้าและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ การสร้างปฏิสัมพันธ์และการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเฉพาะราย (Case by Case) เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง การสืบค้นเหตุแห่งทุกข์และการจัดหมวดหมู่ข้อมูลสุขภาวะเพื่อเตรียมจัดทำแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน

รับผิดชอบโดย

พุทธนวัตกรนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 รูปหรือคน ที่ผ่านการบ่มเพาะสมรรถนะขั้นสูงภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพโดยคณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และนักวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

พุทธนวัตกรนิสิตทั้ง 15 รูปหรือคนจะลงพื้นที่ปฏิบัติงานภาคสนาม ณ ชุมชนเป้าหมายในเขตอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยดำเนินงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในชุมชนจำนวน 15 คน ซึ่งรวมถึง

กลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและมีความเปราะบางทางจิตใจ กระบวนการขับเคลื่อนจะเริ่มต้นจากการประสานงานเชิงพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังน้อย คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่และระดมทรัพยากรท้องถิ่น จากนั้นพุทธนวัตกรนิสิตจะเข้าหาผู้สูงอายุในลักษณะเผชิญหน้าเชิงรุกถึงเคสสถานเพื่อสร้างความไว้วางใจ กระบวนการให้คำปรึกษาจะใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม พุทธนวัตกรจะประยุกต์ใช้ทักษะการรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ปลอ่อยวางความคิดของตนเองเพื่อให้ผู้สูงเจ็บป่วยหรือโดดเดี่ยวรู้สึกปลอดภัย พร้อมกันนี้จะนำหลักพรหมวิหาร 4 มาสร้างความเมตตากรุณา นำหลักความเข้าใจเรื่องชั้น 5 มาสลายอัตตา และใช้อริยสัจโมเดลเป็นเครื่องมือวินิจฉัยปัญหา เริ่มต้นจากการรับฟังและยอมรับสภาวะที่ไม่น่าพึงพอใจร่วมกัน (ทุกข์) แล้วจึงใช้เทคนิคการถามว่าทำไม 5 ครั้ง (5 Whys) ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อขุดลึกลงไปถึงรากเหง้าของปัญหา (สมุทัย) กระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนนี้จะช่วยจุดประกายปัญญาภายในใจของผู้สูงอายุให้เกิดการรับรู้ เท้าทันอารมณ์ความรู้สึก และสร้างการตระหนักรู้จนสามารถยอมรับความจริงของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ได้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัด (KPIs)

พุทธนวัตกรนิสิตที่ลงปฏิบัติงานภาคสนามและทำหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาและสำรวจข้อมูลเชิงลึก จำนวน 15 รูปหรือคน ผู้สูงอายุในชุมชน

เป้าหมายอำเภอวังน้อยที่ได้รับการปรึกษาและเยียวยาจิตใจเฉพาะราย จำนวน 15 คน ข้อมูลดิบและบันทึกผลการสัมภาษณ์รายกรณี (Case Study Record) ที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 15 ชุด ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) ผู้สูงอายุเป้าหมายได้รับการเยียวยาฟื้นฟูจิตใจ เกิดทักษะชีวิตใหม่ มั่นคงทางอารมณ์ และมีสุขภาวะทางปัญญาที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โครงการได้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ที่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับสภาวะ สุขภาวะและความต้องการที่แท้จริงของประชากรสูงวัยในพื้นที่อำเภอวังน้อย ซึ่งเป็นข้อมูลตั้งต้นที่จำเป็นในการออกแบบแผนงานขั้นตอนต่อไป

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 4

การขับเคลื่อนในขั้นตอนที่ 4 นี้ ถือเป็นช่วงเวลาที่พักผ่อนวัตรกรรม เพื่อส่งคนกลับไปทำให้มีชีวิตในพื้นที่จริง (Action Research in Action) ความสำเร็จของขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของพุทธนวัตกรนิสิตในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและการควบคุมสติให้อยู่กับปัจจุบันขณะตรงหน้า เพื่อไม่ให้เกิดอคติในการเก็บข้อมูลหรือรับฟังเสียงของผู้อื่น (ปรโตโมสะ) ในทางปฏิบัติ การประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย 6 ภาคส่วน โดยเฉพาะ อสม. และคณะสงฆ์ท้องถิ่น จะช่วยพาลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและทำให้นิสิตสามารถเข้าถึงครัวเรือนยากจนหลายมิติได้อย่างปลอดภัย การดำเนินงานให้คำปรึกษาเฉพาะรายจำนวน 2 ครั้งตามปฏิทินงบประมาณ จะถูกบันทึกอย่างรอบคอบเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมถอดบทเรียนขั้นต่อไป กระบวนการเยียวยาเชิงรุกนี้ไม่เพียงแต่ฟื้นฟูสุขภาวะของชาวบ้าน แต่ยังเป็นการยกระดับและเปลี่ยนภาพลักษณ์ของสถาบันสงฆ์ ให้

พระสงฆ์และวัดกลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation Hub) และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการจัดสวัสดิการสังคมระดับฐานรากได้อย่างแท้จริง

5. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก (ขยายความขั้นตอนที่ 5) มีหลักการและเหตุผลเชิงวิชาการ ดังนี้

การแปรเปลี่ยนประสบการณ์ตรงจากภาคสนามให้กลายเป็นองค์ความรู้เชิงประจักษ์ในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องผ่านกระบวนการจัดการความรู้ปลายทางที่มีระบบและมาตรฐานทางวิชาการ ข้อมูลเชิงลึกจากการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุในสังคมฐานราก หากมิได้รับการสกัดและสังเคราะห์อย่างแยบคาย จะเป็นเพียงเรื่องเล่าหรือข้อมูลดิบที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างได้

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดให้ ขั้นตอน ที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก เป็นช่วงเวลาสำคัญในการตกผลึกทางปัญญาเพื่อขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กระบวนการในขั้นตอนนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของการทำความเข้าใจและไตร่ตรองความจริงอย่างแยบคายตามหลักโยนิโสมนสิการ การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายกรณีและการให้คำปรึกษาเฉพาะรายมารวบรวมกัน ถอดรหัส จะช่วยให้คณะทำงานมองเห็นรากเหง้าของทุกข์และแผนที่สุขภาวะที่แท้จริงของประชากรสูงวัย กระบวนการปรับเปลี่ยนเรื่องเล่าจากชุมชนสู่กรณีศึกษาเชิงวิชาการนี้ ไม่เพียงแต่เป็นหลักประกันความสำเร็จในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัย แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะถูกบันทึกเป็นคู่มือและตำรามาตรฐาน เพื่อส่งต่อทักษะชีวิตใหม่และการดูแลจิตวิญญาณตามแนวพระพุทธศาสนาให้แก่สังคมสืบไป

ขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก (Lessons Learned and Case Study Refinement Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นการสังเคราะห์องค์ความรู้ ภาคนามและการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์วิชาการเพื่อสรุปกรณีศึกษาเชิงลึก โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และเวทีสัมมนาเรื่องการถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเฉพาะ ราย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและกระบวนการเปลี่ยนเรื่องเล่าของ ชุมชนสู่กรณีศึกษาเชิงวิชาการ (Lessons Learned and Reflection) การยกร่าง เรียบเรียงต้นฉบับ และจัดพิมพ์เผยแพร่สื่อความรู้เพื่อการ เยียวยาจิตใจ

รับผิดชอบโดย

ทีมนิสิตคณะสังคมศาสตร์ พุทธนวัตกรนิสิต คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

ทีมนิสิตและคณาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการจะร่วมมือทำงานกับ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต มจร จำนวน 30 รูปหรือคน ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภาคนาม โดยจัดกิจกรรมการประชุมเชิง ปฏิบัติการนี้ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระบวนการขับเคลื่อนจะดำเนินการจัดขึ้น จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ในการดำเนินงาน พุทธนวัตกรนิสิตจะนำผล การบันทึกข้อมูลรายกรณีจากการสัมภาษณ์และให้คำปรึกษาผู้สูงอายุใน

อำเภอวังน้อยจำนวน 15 เคสมาเข้าสู่โต๊ะกลมวิชาการ คณะทำงานจะร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อถอดรหัสบทเรียนชีวิตของผู้สูงอายุ โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือทางพุทธจิตวิทยา เช่น การพิจารณาความเชื่อมโยงตามหลักปฏิจจนูปบาท อริยสัจ 4 และการเท่าทันอารมณ์ความรู้สึก คณะทำงานจะช่วยกันสกัดจุดเรียนรู้ ข้อผิดพลาด และความสำเร็จในแต่ละกรณีศึกษา จากนั้นจะดำเนินงานแปรเปลี่ยนเรื่องเล่า (Narrative) เหล่านั้นให้กลายเป็นกรณีศึกษาเชิงวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือ โดยทำการจัดหมวดหมู่และยกร่างเนื้อหาที่สะท้อน ตั้งแต่บทที่ 1 ไปจนถึงบทส่งท้าย เมื่อเนื้อหาผ่านการตรวจทานความถูกต้องแล้ว จะถูกนำมาจัดพิมพ์เผยแพร่อย่างเป็นระบบในรูปแบบของ หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจ เพื่อให้ได้เอกสารมาตรฐานชุดสำคัญ

ตัวชี้วัด (KPIs)

หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจ ที่รวบรวมกรณีศึกษาและองค์ความรู้ที่ได้จากภาคสนามสำเร็จสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) มหาวิทยาลัยมีหนังสือรวบรวมกรณีศึกษาเชิงลึกและองค์ความรู้มาตรฐานในการเยียวยาใจ ที่สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงและสื่อการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับการพัฒนาบุคลากรในอนาคต พุทธนวัตกรรมนิสิตเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง สามารถสังเคราะห์และถอดรหัสปัจจัยความสำเร็จในการแก้ปัญหาชุมชน ซึ่งช่วยยกระดับศักยภาพกำลังคนให้พร้อมสำหรับการส่งมอบฐานข้อมูลที่มีความแม่นยำในขั้นต่อไป

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 5

การขับเคลื่อนในขั้นตอนที่ 5 นี้ ถือเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจากข้อมูลดิบภาคสนามสู่สินทรัพย์ทางปัญญา (Intellectual Assets) ของมหาวิทยาลัย ความสำคัญของการจัดเวทีถอดบทเรียน ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร่วมกันระหว่างนิสิตและคณาจารย์ จะช่วยสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงจากการเผชิญเคสจริง นิสิตจะได้รับการฝึกฝนทักษะการไตร่ตรอง (Contemplation) และการวิเคราะห์รากเหง้าของปัญหาอย่างเป็นระบบโดยไม่ถูกอารมณ์ครอบงำ ในทางปฏิบัติ การสกัดความรู้จำนวน 10 บทตามโครงสร้างหลักสูตร จะช่วยให้คณะทำงานสามารถคัดกรองพฤติกรรมบ่งชี้และบันทึกการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างละเอียด หนังสือถอดบทเรียนที่เสร็จสมบูรณ์ 1 เล่มนี้ จะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ไปสู่การเป็นต้นแบบวัดบันดาลใจที่มีชีวิต ซึ่งจะช่วยปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ขององค์กรคณะสงฆ์และย้าเตือนบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นนวัตกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สามารถจัดสวัสดิการสังคมระดับฐานรากได้อย่างสงบเย็นและยั่งยืน

6. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง (ขยายความขั้นตอนที่ 6) มีหลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

การเยียวยาสังคมระดับฐานรากที่มีประสิทธิภาพในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ไม่อาจยุติลงเพียงแค่กระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะรายในมิติเชิงรับเท่านั้น หากแต่ความท้าทายที่สำคัญยิ่งกว่าคือการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตวิญญาณและความเข้มแข็งกลุ่มในลักษณะเชิงรุก ในบริบทประชากรสูงวัยที่ต้องเผชิญกับสภาวะความเปราะบางรอบด้าน ปัญหาความทุกข์ใจมักผูกโยงกับความกลัวและความกังวลต่อความผันแปรของชีวิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดให้ ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กระบวนการในขั้นตอนนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของการเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญาและการพัฒนาจิตใจอย่างเป็นระบบตามแนวทางพุทธจิตวิทยา การจัดเวทีฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มจะช่วยเปลี่ยนสภาวะความโดดเดี่ยวให้กลายมาเป็นพื้นที่ปลอดภัยแห่งการตื่นรู้ (Mindfulness Training) เพื่อสร้างสุขภาวะทางปัญญา (Wisdom and Wellness) ที่แข็งแกร่ง การติดอาวุธทักษะชีวิตใหม่ให้แก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายนี้ จะช่วยส่งมอบความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เกิดภาพลักษณ์ใหม่ของวัดในฐานะศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคมและเป็นการพัฒนาฐานรากสู่ความยั่งยืนในระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง (In-Depth Change Acceptance and Group Empowerment Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นกระบวนการยกระดับสมรรถนะ (Competency Upskilling) และสร้างความสมดุลของกาย-จิตให้แก่ผู้รับบริการผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยสำคัญ 3 ส่วนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการขยายผลเชิงรุกในลักษณะกลุ่มเรื่องการพัฒนาและฟื้นฟูสุขภาวะจิตใจ การสร้างกระบวนการเรียนรู้และขับเคลื่อนผ่าน 3 โมดูลสาระหลัก ได้แก่ โมดูลไตรลักษณ์ โมดูลการรู้เท่าทันและปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึก และโมดูลสมาธิบำบัด การบันทึกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมบ่งชี้ความพึงพอใจและการพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล

รับผิดชอบโดย

คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญคณะสังคมศาสตร์ และทีมนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะวิทยากรกระบวนการ (Aesthetic Facilitator) ผู้ขับเคลื่อนหลักสูตร

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและพุทธนวัตกรนิสิตจะดำเนินการจัดกิจกรรมนี้ร่วมกับ กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในพื้นที่นำร่องจำนวน 15 คน ที่เคยได้รับคำปรึกษาเฉพาะรายมาแล้ว รวมถึงการเชิญผู้บริหาร คณาจารย์

เจ้าหน้าที่ และภาคีเครือข่ายเครือข่ายท้องถิ่นมาร่วมสังเกตการณ์ โดยใช้วัดและศาสนสถานในพื้นที่ชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคมในการจัดกิจกรรมภาคสนาม กระบวนการขับเคลื่อนกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 1 วัน พุทธนวัตกรรมนิสิตจะประยุกต์ใช้คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และหลักสูตรการพัฒนาจิตชีวิตใหม่ (SLOW Model) มาเป็นกรอบการสอน การดำเนินงานจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนหลักอย่างละเอียดตามลำดับกระบวนการ ส่วนแรกคือการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใจสาเหตุ สร้างสัมมาทิฐิ และยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์ ส่วนที่สองคือการฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึก (เวทนานุปัสสนา) ปลูกฝังทักษะการควบคุมอารมณ์ ไม่ด่วนตัดสินใจ และลดการตอบสนองตามอารมณ์ชั่ววูบเมื่อเผชิญสิ่งเร้าในชีวิตประจำวัน และส่วนสุดท้ายคือการฝึกปฏิบัติสมาธิบำบัด (Mindfulness Training) เพื่อการฟื้นฟูและดูแลจิตใจ ดึงความสนใจจดจ่ออยู่กับปัจจุบันขณะตรงหน้า ช่วยให้จิตใจโปร่งโล่ง เกิดสภาวะสงบเย็น และหลุดพ้นจากความเครียดสะสม โดยในทุกช่วงกิจกรรมจะมีการเปิดพื้นที่รับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) เพื่อให้ผู้สูงอายุได้สะท้อนคิด (Reflection) แลกเปลี่ยนพลังใจ และร่วมสร้างทักษะชีวิตใหม่ไปด้วยกัน

ตัวชี้วัด (KPIs)

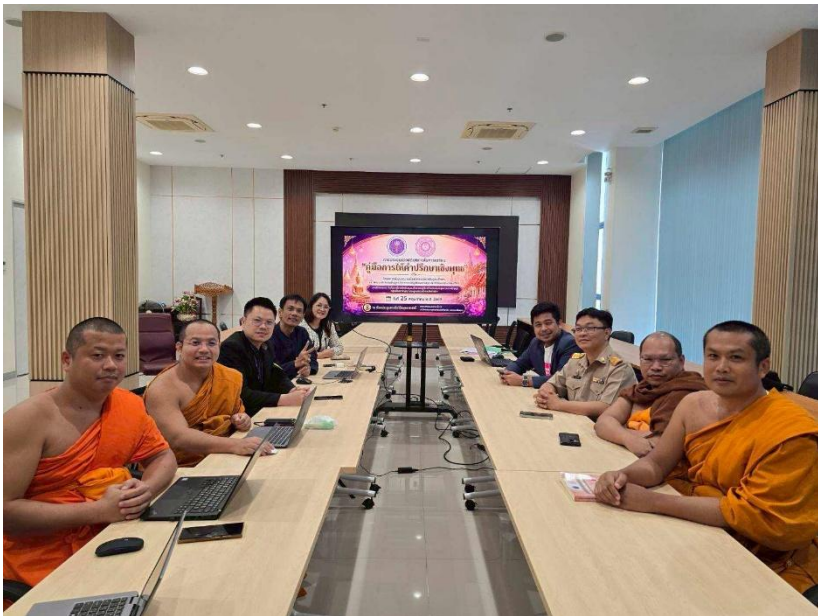
กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวมที่จัดขึ้นในพื้นที่นาร่อง จำนวน 1 ครั้ง

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุจากการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้เชิงกลุ่มสำเร็จสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุเกิดสภาวะตื่นรู้ มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปล่อยวางความทุกข์และยอมรับความผันแปรของวิถีชีวิตตามหลักศาสนา นำไปสู่การมีสุขภาวะทางกายและจิตใจที่สมดุลดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เกิดโมเดลการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมและการจัดสวัสดิการชุมชนบนฐานทุนพุทธปัญญาในระดับพื้นที่อำเภอวังน้อย ซึ่งพร้อมต่อยอดเป็นห้องเรียนออนไลน์สำหรับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในขั้นต่อไป

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 6

การขับเคลื่อนในขั้นตอนที่ 6 นี้ ถือเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจาก "การเยียวยาแบบรายบุคคล" ไปสู่ "การสร้างระบบนิเวศการยอมรับความเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม" (Group Transformation Ecosystem) ความสำคัญของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่อำเภอวังน้อยร่วมกันระหว่างคณาจารย์และนิสิต จะช่วยแปรสภาพข้อมูลกรณีศึกษาจากเอกสารวิชาการในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ให้กลายมาเป็นแบบฝึกหัดชีวิตที่จับต้องได้จริงสำหรับชาวบ้าน ในทางปฏิบัติ การจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่าน 3 โมดูลสาระหลัก จะช่วยให้ผู้สูงอายุไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้รับสวัสดิการเชิงรับ แต่ได้รับการยกระดับสมรรถนะให้กลายเป็นผู้ร่วมสร้างประสบการณ์และดูแลใจซึ่งกันและกัน (Co-creator) ผลสำเร็จจากการขยายผลกลุ่มนี้จะถูกถอดรหัสออกมาเป็นสมุดบันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ 1 เล่ม ซึ่งเป็นผลผลิตชิ้นสำคัญที่จะใช้ประกอบการติดตามและ

ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการในขั้นตอนสุดท้าย เพื่อตรวจสอบระดับการรับรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการต่อยอดภาพลักษณ์พระสงฆ์ในการเป็นนวัตกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมระดับฐานรากอย่างสมบูรณ์แบบ

7. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุป รายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (ขยายความขั้นตอนที่ 7) มี หลักการและเหตุผลเชิงวิชาการ ดังนี้

การส่งท้ายและปิดวงจรการดำเนินงานพัฒนาจิตปัญญาอย่าง สมบูรณ์ในโครงการ วัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจ สร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ที่มีระเบียบวิธีวิจัยและมาตรฐานการวัดผลที่น่าเชื่อถือ การ ขับเคลื่อนงานสังคมสงเคราะห์และการเยียวยาจิตใจในพื้นที่นาร่องที่ผ่าน มา จะไม่อาจสะท้อนความสำเร็จเชิงโครงสร้างหรือนำไปขยายผลต่อ นโยบายสาธารณะได้เลย หากขาดการถอดรหัสและแปลงผลลัพธ์เชิง พฤติกรรมให้กลายเป็นฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดให้ ขั้นตอน ที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นหมุดหมายปลายทางที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กระบวนการในขั้นตอนนี้ตั้งอยู่บนหลักการกำกับ ควบคุมตามระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความรู้เพื่อความยั่งยืน การ ประเมินผลอย่างรอบด้านทั้งในมิติตัวผู้ให้การเยียวยาและผู้รับบริการ จะ ช่วยให้มีมหาวิทยาลัยสามารถตรวจสอบการยกระดับสมรรถนะของทุน มนุษย์และการเปลี่ยนแปลงสุขภาวะทางปัญญาของชุมชนได้อย่างเป็น รูปธรรม การจัดการความรู้ปลายทางในขั้นนี้จะแปรสภาพผลสัมฤทธิ์ ภาคนามให้กลายเป็นแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็น สินทรัพย์ทางปัญญาเชิงยุทธศาสตร์ที่พร้อมส่งมอบต่อให้แก่ระบบคลัง

หน่วยกิตและการพัฒนาเศรษฐกิจระบบฐานรากในระยะยาวต่อไปได้อย่าง
แม่นยำ

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้าง ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Achievement Evaluation and Qualitative Database Architecture Stage)

กิจกรรมหลักคืออะไร

กิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์
ตามตัวชี้วัดโครงการ (KPIs) และการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ
พัฒนาเชิงพื้นที่ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยสำคัญ 3 ส่วนหลักตาม
โครงสร้างคู่มือปฏิบัติงาน ได้แก่ การดำเนินการประเมินผลโครงการอย่าง
เป็นระบบ 3 ส่วน ประกอบด้วยการวัดสมรรถนะพุทธรวัตกรก่อนและหลัง
การฝึกอบรม การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะ
จิตใจของผู้สูงอายุ และการตรวจสอบการบริหารโครงการตามหลักธรรมาภิ
บาล การรวบรวมข้อมูลดิบและประมวลผลกรณีศึกษาเพื่อสกัดรหัสความรู้
เชิงคุณภาพ การยกร่าง เรียบเรียง และจัดพิมพ์รายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับ
สมบูรณ์ พร้อมทั้งการจัดทำแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน
อำเภอวังน้อย

รับผิดชอบโดย

ทีมนิสิตคณะสังคมศาสตร์ พุทธรวัตกรนิสิต และคณาจารย์
ผู้รับผิดชอบโครงการประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โดยมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการ ทำหน้าที่
กำกับดูแลและตรวจรับรายงานในขั้นตอนสุดท้าย

ทำกับใคร ทำอย่างไร ทำที่ไหน

คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการและอาจารย์ผู้ประสานงานจะดำเนินงานร่วมกับ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต มจร จำนวน 30 รูปหรือคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลงพื้นที่ภาคสนาม พร้อมทั้งประสานงานรับข้อมูลสรุปพฤติกรรมบ่งชี้จาก กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในชุมชนจำนวน 15 คน และภาคีเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรมการประชุมสรุปงานและประมวลผลข้อมูลนี้ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระบวนการขับเคลื่อนจะเริ่มต้นจากการนำแบบประเมินสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงสถิติเพื่อดูการพัฒนาทักษะ (Upskilled) ของนิสิต 15 รูปหรือคน จากนั้นคณะทำงานจะนำสมุดบันทึกการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลจากการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเฉพาะราย (Case by Case) มาทำการประมวลผลและจัดหมวดหมู่ประชากรผ่านระบบสารสนเทศ คณะทำงานจะใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพในการจำแนกประเภทสภาวะ ความเปราะบาง และสิทธิสวัสดิการพื้นฐานของผู้สูงอายุ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกวิเคราะห์ความเชื่อมโยงตามกรอบอริยสัจโมเดลเพื่อค้นหารากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไขระยะยาว ก่อนจะสรุปผลออกมาเป็นเอกสารรายงานทางวิชาการและการจัดทำแผนที่สภาวะและความต้องการของชุมชนฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการในการประชุมติดตามผลรอบ 12 เดือน ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสตาม

เกณฑ์กระทรวงการคลังและข้อตกลงของกระทรวง อว. ก่อนการเผยแพร่สู่สาธารณะ

ตัวชี้วัด (KPIs)

รายงานผลสัมฤทธิ์โครงการฉบับสมบูรณ์และบันทึกการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมสำเร็จสมบูรณ์ จำนวน 2 เล่ม ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบแผนที่สภาวะและความต้องการของชุมชนอำเภอวังน้อย จำนวน 1 ระบบ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ที่มีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีความสมบูรณ์เชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นผลผลิตปลายทางที่พร้อมส่งมอบต่อให้แก่ระบบคลังหน่วยกิตและการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในขั้นตอนต่อไปได้อย่างตรงจุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บรรลุเป้าหมายโครงการพัฒนาความเป็นเลิศ (Reinventing University) ได้อย่างเป็นรูปธรรม มีโมเดลการพัฒนาฐานรากที่จับต้องได้และพร้อมขยายผลเชิงนโยบาย ซึ่งช่วยต่อยอดภารกิจการเป็นผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยให้ปรากฏชัดเจนในสังคมไทยสืบต่อไป

คำอธิบายอย่างละเอียดในการขับเคลื่อนขั้นตอนที่ 7

การขับเคลื่อนในขั้นตอนที่ 7 นี้ ถือเป็นช่วงเวลาแห่งการเก็บเกี่ยวและสถาปนาสินทรัพย์ทางข้อมูล (Data Asset Capital) ของสถาบัน ความสำคัญของการสรุปรายงานและสร้างฐานข้อมูล ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเป็นหลักประกันว่าการทำงานภาคสนามตลอด 12 เดือนที่ผ่านมาถูกแปรเปลี่ยนเป็นองค์ความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์วิจัยเชิง

คุณภาพอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติ แผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนที่ได้จากโมดูลที่ 1 นี้ จะไม่ถูกเก็บไว้บนหิ้งวิชาการ แต่จะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยง (Bridge Component) ส่งต่อข้อมูลดิบที่ผ่านการวินิจฉัยอย่างละเอียดอ่อนด้วยหลักพุทธจิตวิทยา ไปให้แก่ส่วนงานบริหาร การศึกษาตลอดชีวิตและภาคีเครือข่าย 6 ภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนอำเภอรองงน้อยเกิดกลไกการจัดการปัญหาภายใน มีศักยภาพในการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวตามเป้าหมายสูงสุดของโครงการวัดบันดาลใจ

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

กิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ

1. แนวทางการขับเคลื่อนเชิงกิจกรรมตามกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway) ในขั้นตอนที่ 1 หลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์

การดำเนินงานนวัตกรรมสังคมเพื่อพลิกฟื้นและเยียวยาสังคมระดับฐานรากภายใต้โครงการ **วัดบันดาลใจ** : การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ไม่อาจบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืนได้หากปราศจากการจัดตั้งโครงสร้างการบริหารจัดการที่เข้มแข็งตั้งแต่ต้นน้ำ จากบทเรียนความสำเร็จของการสร้างพุทธนวัตกรรมที่ผ่านมามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์จากการทำงานแบบแยกส่วนสู่การสร้างระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่บูรณาการการสถาปนาระบบควบคุมภายในที่มีธรรมาภิบาลจึงเป็นเงื่อนไขจำเป็นในการปิดความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง การขยายความ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความเสี่ยง ผ่านกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway) จะทำให้เห็นห่วงโซ่คุณค่าที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบสำหรับขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กลไกการขับเคลื่อนระดับกิจกรรมนี้จะทำหน้าที่ควบคุมทิศทาง ทรัพยากร และ

วงรอบการประเมิน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่พุทธนวัตกรรมในกระบวนการสำรวจและเฝ้าระวังเชิงพุทธจิตวิทยาได้อย่างโปร่งใส ตรงจุด และสอดคล้องกับกฎระเบียบของภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมระบบธรรมาภิบาลและการจัดการความเสี่ยง (Governance and Risk Management Blueprint)

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การเตรียมการในขั้นต้นนี้กำหนดหมวดหมู่ทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับการวางรากฐานธรรมาภิบาล ประกอบด้วยบุคลากรระดับบริหารและผู้เชี่ยวชาญระดับสูงนำโดยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณบดีคณะสังคมศาสตร์ คณบดีคณะต่างๆ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมทั้งสิ้นเป็นโครงสร้างคณะกรรมการตามคำสั่งมหาวิทยาลัย ร่วมกับงบประมาณสนับสนุนควบคุมภายใน ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดิน และข้อตกลงตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กระบวนการ (Processes)

กระบวนการเริ่มต้นจากการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาความเป็นเลิศฯ อย่างเป็นทางการโดยอธิการบดี เพื่อหลอมรวมบุคลากรระดับบริหารและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาร่วมกันวางกรอบและทิศทางการดำเนินงาน คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะจัดตั้งระบบควบคุมคานงัดเชิงรุกผ่านกลไกการประชุมประจำเดือน เดือนละ 1 ครั้ง

ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในภาคสนามของโมดูลที่ 1 ในมิติการจัดการ ความเสี่ยง คณะกรรมการจะนำข้อเสนอโครงการมาวิเคราะห์และวาง แนวทางรองรับปัญหา 4 ด้านหลัก คือ งบประมาณโครงการสูง ผลผลิตส่ง มอบจำนวนมาก การขาดความร่วมมือเชิงพื้นที่ และความยั่งยืนของ โครงการ โดยกำหนดให้มีการถว้เฉลี่ยรายการเบิกจ่ายและกำกับดูแลการใช้ จ่ายงบประมาณให้โปร่งใส เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังและ บันทึกรื้อข้อมูลอย่างเคร่งครัด

ผลผลิต (Outputs)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาล โครงการ ประจำปีงบประมาณ 2569 จำนวน 1 ชุด ประกาศมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลและการบริหาร จัดการโครงการ จำนวนอย่างน้อย 2 ฉบับ รายงานผลการประชุม คณะกรรมการเพื่อกำกับติดตามผลและควบคุมสถานะเสี่ยงเป็นประจำทุก เดือน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

โครงการย่อยในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเี่ยวยาใจ มีกลไกและระบบ การติดตามประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน รัดกุม และตั้งอยู่บน หลักธรรมาภิบาล ความเสี่ยงในกระบวนการทำงานลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการลดโอกาสการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงาน และ ลดโอกาสการส่งมอบผลผลิตภาคสนามที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ผลกระทบ (Impacts)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถขับเคลื่อนนวัตกรรมและบรรลุเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) กลุ่ม 4 ได้อย่างเป็นรูปธรรมและโปร่งใส ให้สถาบันสงฆ์เกิดความพร้อมเชิงระบบในการจัดการศึกษาและการบริการวิชาการตลอดชีวิต มีโมเดลการจัดสวัสดิการสังคมระดับฐานรากที่ทรงคุณค่าและน่าเชื่อถือในสายตาของสถาบันตรวจสอบภาครัฐและสังคมไทยสืบไป

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์

คณาจารย์ผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการในโครงการจะได้รับการยกระดับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (Public Management Skills) และทักษะการประเมินควบคุมความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ (Risk Assessment Skills) คณาจารย์จะสามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของการปฏิบัติงานภาคสนามร่วมกับหลักธรรมาภิบาลสามารถออกแบบระบบควบคุมการจัดเพื่อติดตามผลงานของนิสิต และมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงบประมาณแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายการคลัง

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับนิสิต

พุทธนวัตกรนิสิต จำนวน 15 รูปหรือคน จะได้รับการปลูกฝังทักษะการทำงานอย่างมีระบบและมีวินัย (Professional Working Skills) ควบคู่ไปกับทักษะการรู้เท่าทันและการประเมินความเสี่ยงก่อนลงพื้นที่จริง

(Risk Awareness) นิสิตจะเข้าใจขั้นตอนการรายงานความก้าวหน้าตามตัวชี้วัด สามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูลการเบิกจ่าย และเกิดความตระหนักรู้ในการปฏิบัติงานภาคสนามอย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

ภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินงานในพื้นที่อำเภอวังน้อย ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะสงฆ์ จะได้รับการพัฒนาทักษะการประสานงานและบริหารจัดการโครงการสาธารณะร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา (Collaborative Governance Skills) เครือข่ายจะเกิดความเชี่ยวชาญในการจัดทำระบบติดตามผลร่วมกัน เกิดความรู้ในการบริหารจัดการความร่วมมือเชิงพื้นที่ (Network Management) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของกิจกรรมในชุมชน

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

แม้จะเป็นขั้นตอนการเตรียมการในระดับนโยบายและการควบคุมระบบ แต่กลไกธรรมาภิบาลที่รัดกุมจะส่งผลทางอ้อมให้กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 15 คนในชุมชน เกิดทักษะการรับรู้สิทธิและการเข้าถึงสวัสดิการอย่างถูกต้อง (Rights and Welfare Awareness) ผู้สูงอายุจะเกิดความมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) ที่พุทธนวัตกรลงไปจัดเก็บ ตลอดจนเกิดกระบวนการเรียนรู้และตระหนักถึงความโปร่งใสของกิจกรรมเฝ้าระวังที่รัฐให้การสนับสนุนผ่านมหาวิทยาลัย

2. แนวทางการขับเคลื่อนเชิงกิจกรรมตามกรอบแนวคิดเส้นทาง สู่ผลกระทบ (Impact Pathway) ในขั้นตอนที่ 2

การวางรากฐานนวัตกรรมสังคมเพื่อพลิกฟื้นและสร้างสุขภาวะทางปัญญาในระดับฐานรากภายใต้โครงการ **วัดบันดาลใจ** : การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ไม่อาจอาศัยเพียงแนวคิดด้านสังคมสงเคราะห์แบบดั้งเดิมได้ หากแต่จำเป็นต้องมีองค์ความรู้เชิงทฤษฎีและวิธีวิทยาในการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและได้มาตรฐาน ผลจากการทบทวนยุทธศาสตร์สะท้อนให้เห็นว่า **“ระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ของสถาบัน”** ยังขาดต้นแบบและโมเดลการทำงานเชิงลึก ส่งผลให้ขาดคู่มือมาตรฐานที่จะนำไปใช้เป็นเข็มทิศนำทางในการบ่มเพาะพุทธนวัตกรรมนิสิต

การจัดการความรู้คณาจารย์และยกย่องคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ผ่านกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway) จะช่วยแปรเปลี่ยนองค์ความรู้ระดับคลังปัญญา (รู้ธรรม) ให้กลายมาเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานเชิงรูปธรรม (Actionable Tools) สำหรับสนับสนุน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ กระบวนการระดมสมองและสังเคราะห์ความรู้ข้ามศาสตร์ในขั้นตอนนี้ จะทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาสำคัญในการส่งต่อวิธีวิทยาการเยียวยาจิตใจและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพไปยังกำลังคนแกนกลางเพื่อพร้อมรองรับการทำงานภาคสนามเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดการความรู้คณาจารย์และยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (Knowledge Management and Manual Drafting Stage)

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

ทรัพยากรเชิงวิชาการและทุนทางปัญญาที่นำมาใช้ขับเคลื่อนในขั้นต้นนี้ ประกอบด้วย คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจาก 5 สาขาวิชาหลัก ได้แก่ สาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎกศึกษา สาขารัฐศาสตร์ และสาขาพุทธจิตวิทยา จำนวน 30 รูปหรือคน ร่วมกับงบประมาณสนับสนุนการจัดการความรู้และจัดพิมพ์ องค์กรความรู้ด้านพุทธจิตวิทยา (Buddhist Psychology) เช่น หลักสูตรลักษณะ และกระบวนการโยนิโสมนสิการ รวมถึงระบบผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน (Peer Reviewers) ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องตามเกณฑ์วิชาการ

กระบวนการ (Processes)

กระบวนการเริ่มต้นจากการระดมคณะทำงานและคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 30 รูปหรือคน มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ณ ห้องประชุมคณะสังคมศาสตร์และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจัดการประชุมรวม 3 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ในการดำเนินงานจะใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อดึงทฤษฎี พุทธธรรมคำสอนมาบูรณาการร่วมกับหลักจิตวิทยาและการสัมภาษณ์เชิงลึก คณะทำงานจะร่วมกันวิเคราะห์และยกร่างเนื้อหาคู่มือปฏิบัติงานที่ละส่วน ตั้งแต่การวางกรอบแนวคิดพื้นฐาน การให้คำปรึกษาเชิงพุทธ การกำหนดขั้นตอนการเดินสำรวจและพูดคุยกับ

ชาวบ้านตามหลักปรัโตโฆสะ ไปจนถึงการประยุกต์ใช้อริยสัจโมเดลเพื่อเป็นเครื่องมือวินิจฉัยปัญหาของประชากรสูงวัย ภายหลังการยกร่างต้นฉบับเสร็จสมบูรณ์ คณะทำงานจะส่งเอกสารให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมประเมินและกลั่นกรองคุณภาพ ก่อนจะนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์ออกมาเป็นเอกสารมาตรฐาน

ผลผลิต (Outputs)

คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ โครงการวัดบันดาลใจ สำหรับใช้เป็นแนวทางมาตรฐานในการฝึกอบรมพุทธนวัตกรนิสิตและการลงพื้นที่ภาคสนาม จำนวน 1 เล่ม

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

1. มหาวิทยาลัยมีเครื่องมือและเอกสารมาตรฐานเชิงวิชาการ (SOP) ที่ชัดเจน ทันทสมัย และพร้อมใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการเยียวยาใจผู้เปราะบางในสังคมสูงวัย
2. เกิดโมเดลการจัดการความรู้และการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ที่เป็นระบบ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นคอร์สออนไลน์รายวิชาสุขภาวะทางปัญญาในระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ได้ในอนาคต

ผลกระทบ (Impacts)

เกิดการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการการเผยแผ่พระพุทธศาสนายุคใหม่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันสงฆ์แปรสภาพบทบาทจากศาสนสถานแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation Hub) ที่สามารถส่ง

มอบสิทธิทรัพยากรทางปัญญาและเครื่องมือดูแลจิตวิญญาณที่มีประสิทธิภาพสูงให้แก่สังคมไทยในการรับมือกับวิกฤตสังคมสูงวัยได้อย่างยั่งยืน

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์

คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 30 รูปหรือคน จะได้รับการพัฒนาทักษะการจัดการความรู้ข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary Knowledge Management Skills) และทักษะการพัฒนาหลักสูตรและการสร้างคู่มือปฏิบัติงานมาตรฐาน (Curriculum and Manual Development Skills) อาจารย์จะเกิดความเชี่ยวชาญในการแปลงข้อธรรมที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นวิธีปฏิบัติเชิงพฤติกรรม (Actionable Guidelines) และเกิดทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมวิจัยเชิงคุณภาพระดับสูง

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับนิสิต พุทธนวัตกรรมนิสิตจำนวน 15 รูปหรือคน จะเกิดทักษะการเรียนรู้เชิงวิชาการและการใช้เครื่องมือเชิงมาตรฐาน (Academic Tool Utilization Skills) ก่อนลงสู่ภาคสนาม นิสิตจะได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์เชิงลึก ทักษะการทำความเข้าใจกรอบแนวคิดพุทธจิตวิทยา ทักษะการสะท้อนคิด (Reflection) และความสามารถในการเข้าใจขั้นตอนการเก็บข้อมูลและเฝ้าระวังจิตใจผู้สูงอายุตามหลักการที่ถูกต้อง ปลอดภัย และมีมาตรฐานสากล

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

ภาคีเครือข่ายในพื้นที่นำร่องอำเภอวังน้อย เช่น คณะสงฆ์ท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้รับการพัฒนาทักษะการทำความเข้าใจกรอบแนวคิดสุขภาวะทางปัญญาเชิงวิชาการ (Academic Health Framework Comprehension) เครือข่ายจะเกิดความสามารถในการมองเห็นโมเดลการเยียวยาใจที่เป็นระบบ สามารถรับรู้ทิศทางและเป้าหมายของคู่มือมาตรฐาน ทำให้เกิดทักษะการเตรียมความพร้อมเชิงข้อมูลและการประสานงานจัดเตรียมเคสในชุมชนได้อย่างตรงจุด

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

แม้กระบวนการยกร่างคู่มือจะเป็นกิจกรรมหลักของคณาจารย์ แต่ผลลัพธ์เชิงกระบวนการจะส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 15 คนในพื้นที่ ได้รับการคุ้มครองและดูแลผ่านทักษะกระบวนการเยียวยาที่มีมาตรฐานและปลอดภัย (Safe and Quality Care Experience) ผู้สูงอายุจะเกิดทักษะการรับรู้และการให้ความร่วมมือตามขั้นตอนการประเมินสุขภาวะจิตใจ เกิดความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยในกระบวนการพูดคุยสัมภาษณ์เนื่องจากพุทธนวัตกรรมใช้เครื่องมือที่ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางการขับเคลื่อนและกระบวนการเตรียมความพร้อมพหุชนวัตกรนิสิตเพื่อการเยียวยาจิตใจชุมชน

การพลิกโฉมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามยุทธศาสตร์กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา มุ่งเน้นการสร้างระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่หลอมรวมมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณเข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองต่อโจทย์สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ การขับเคลื่อนทุนมนุษย์ผ่าน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ จึงเป็นปฐมบทและหัวใจสำคัญในฐานะขั้นตอนการวินิจฉัยเชิงลึก เพื่อสร้างความเข้าใจสภาวะสุขภาวะทางใจของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างแท้จริง แนวทางการดำเนินงานตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบหรือ Impact Pathway ในขั้นตอนการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพหุชนวัตกรนิสิต มีรายละเอียดการขับเคลื่อนระดับกิจกรรมดังต่อไปนี้

การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมพหุชนวัตกรนิสิต

กระบวนการสรรหาและหล่อหลอมพหุชนวัตกรนิสิตเริ่มต้นจากการคัดกรองอย่างเข้มข้นผ่านกลไกคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อเฟ้นหานิสิตจำนวน 15 รูปหรือคน ที่มีต้นทุนความรู้และคุณลักษณะที่พร้อมต่อการปฏิบัติงานภาคสนาม คณะทำงานจะดำเนินการคัดเลือกผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อประเมินคุณสมบัติเฉพาะ ประกอบด้วย การมีพื้นฐานวิชาการพุทธศาสนา มีทักษะการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และมีฉันทะหรือจิตสาธารณะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาชุมชน

เมื่อผ่านการคัดเลือก นิสิตจะเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมทางวิชาการและการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัย

หลักสูตร SLOW Model การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถนะพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นเข็มทิศในการบ่มเพาะ นิสิตจะได้เรียนรู้เทคนิคการให้คำปรึกษาและการเยียวยาจิตใจตามหลักพุทธจิตวิทยา การเท่าทันธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ และการใช้เครื่องมือทางพุทธธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 ขั้น 5 อริยสัจ 4 และโยนิโสมนสิการ เพื่อปรับกระบวนการทัศน์และเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่จริงในการสร้างความไว้วางใจกับชุมชน ปัจจัยนำเข้าการขับเคลื่อนในขั้นตอนนี้อาศัย

ปัจจัยนำเข้า (Input)

ทางวิชาการและทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขา อาทิ พระพุทธศาสนา ปรัชญา รัฐศาสตร์ และพุทธจิตวิทยา ร่วมกับภาคีเครือข่ายวิทยากรภาครัฐ และผู้เชี่ยวชาญด้านสวัสดิการสังคม ในมิติขององค์ความรู้ โครงการได้จัดเตรียม คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ แบบฟอร์มและเครื่องมือประเมินสุขภาวะจิตใจ สื่อดิจิทัลเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงงบประมาณสนับสนุน กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการจัดเตรียมเนื้อหาอย่างครบถ้วน

กระบวนการ (Process)

ดำเนินงานถูกออกแบบให้เป็นพลวัตต่อเนื่องกัน 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้การบ่มเพาะผ่านห้องเรียนและหลักสูตรระยะสั้น นิสิตจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในภาคทฤษฎีพุทธจิตวิทยาและฝึกฝนเครื่องมือผ่านเทคนิค SLOW Model เริ่มจากการตั้งมั่นและตื่นรู้ (Sati & Mindfulness) การเรียนรู้และรับฟัง (Learn & Listen) เพื่อสร้างสัมมาทิฐิ และการสังเกตและไตร่ตรอง (Observe & Reflect) เพื่อพิจารณาความจริงอย่างแยบคาย

การจำลองสถานการณ์และการฝึกทักษะเฉพาะราย กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจำลองบทบาทสมมติ (Role Play) การฝึกเทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) เพื่อเข้าถึงความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในของผู้ให้ข้อมูล และการฝึกตั้งคำถามตามหลักโยนิโสมนสิการ การสร้างความพร้อมเชิงจริยธรรมและการดูแลใจตนเอง กระบวนการเตรียมความพร้อมด้านธรรมาภิบาลและการประเมินความเสี่ยงภาคสนาม พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะการวางใจเป็นกลาง (Healer's Self-Care) เพื่อให้บัณฑิตสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างมืออาชีพเมื่อต้องเผชิญกับสภาวะปัญหาที่ซับซ้อนในพื้นที่

ผลผลิต (Output)

ที่เป็นรูปธรรมจากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือการได้พุทธนวัตกรรม นิสิต จำนวน 15 รูปหรือคน ที่มีความพร้อม มีสมรรถนะขั้นสูง มีความเข้าใจในเครื่องมือ และผ่านการทดสอบเกณฑ์มาตรฐานการให้คำปรึกษา เยียวยาใจเชิงพุทธเป็นที่เรียบร้อย พร้อมกันนี้ยังเกิด คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ จำนวน 1 เล่ม ที่มีเนื้อหามาตรฐานสำหรับการประยุกต์ใช้หลักธรรมร่วมกับพุทธจิตวิทยาเพื่อการดูแลจิตวิญญาณ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome)

สำคัญคือการยกระดับสมรรถนะ (Upskilled) ของพุทธนวัตกรรม นิสิตอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพ และทัศนคติเชิงบวก นิสิตมีความสามารถในการเป็นวิทยากรกระบวนการเชิงสุนทรียะและนักจิตวิทยาแนวพุทธที่พร้อมปฏิบัติศาสนกิจเชิงรุก ชุมชนเป้าหมายเกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก นำไปสู่การ

จัดทำฐานข้อมูลเชิงคุณภาพและแผนที่ความต้องการสุขภาวะของชุมชนที่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือสูง

ผลกระทบ (Impact)

ในระยะยาว โครงการนี้จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพระสงฆ์และบัณฑิตให้กลายเป็นพุทธนวัตกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการจัดสวัสดิการระดับฐานรากอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านปัญญาและคุณธรรม เกิดโมเดล Soft Power บนฐานทุนวัฒนธรรมและพุทธปัญญาที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างสุขภาวะทางปัญญาที่ยั่งยืนให้แก่สังคมไทย

ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้องกระบวนการเตรียมความพร้อมและการลงพื้นที่ปฏิบัติงานในโมเดลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจ จะช่วยสร้างสรรค์ทักษะสำคัญให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างเป็นองค์รวมดังนี้

อาจารย์และนิสิต

ทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ความเชี่ยวชาญในวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ทักษะการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาวะเพื่อจำแนกประเภทประชากรกลุ่มเปราะบาง รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้อริยสังฆโมเดลเพื่อการวินิจฉัยปัญหาของชุมชน

ทักษะทางสังคม (Soft Skills) ทักษะการรับฟังอย่างลึกซึ้งโดยไม่ด่วนตัดสิน ทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยและความไว้วางใจ และทักษะการควบคุมอารมณ์รวมถึงการวางใจเป็นกลางเพื่อดูแลจิตใจตนเองระหว่างการปฏิบัติงาน

เครือข่ายและผู้สูงอายุ

เกิดทักษะการเผชิญและปรับตัว (Coping Mechanism) ศักยภาพในการเท่าทันอารมณ์และความรู้สึก การตระหนักรู้และยอมรับความจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์ เกิดกระบวนการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบในการสืบค้นรากเหง้าของปัญหาชีวิตโดยไม่ถูกอารมณ์ครอบงำ

สุขภาวะทางปัญญา (Wisdom & Wellness) ความสามารถในการนำสติมาใช้เป็นเครื่องต้นรู้ มีใจจดจ่ออยู่กับเหตุการณ์ปัจจุบัน ช่วยลดความวิตกกังวลในอนาคตและความเศร้าในอดีต เกิดปัญญาเห็นแจ้งที่ช่วยให้สามารถปล่อยวางความทุกข์ใจ ทลายกำแพงอารมณ์ และดำเนินชีวิตในสังคมสูงวัยได้อย่างมีสมดุลและมีความสุขที่แท้จริงจากภายใน

4. แนวทางการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่และการปฏิบัติงานภาคสนาม พุทธนวัตกรรมเยียวยาใจชุมชน (Impact Pathway) ในขั้นตอนที่ 4

การแปรเปลี่ยนปรัชญาทางพระพุทธศาสนาให้กลายเป็นนวัตกรรมสังคมที่จับต้องได้ จำเป็นต้องมีกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากคลังปัญญาไปสู่การอยู่อย่างธรรมในพื้นที่จริง ภายใต้โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธจิตวิทยาร่วมกับวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเยียวยาสุขภาวะทางใจของกลุ่มเปราะบางในสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ การดำเนินงานในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ จึงให้ความสำคัญกับการ

ขับเคลื่อนภาคสนามเชิงรุก เพื่อเปลี่ยนวัดและชุมชนให้กลายเป็นศูนย์กลาง
นวัตกรรมทางสังคมระดับฐานราก บทความวิชาการฉบับนี้เสนอแนว
ทางการจัดการระดับกิจกรรมในขั้นตอนการปฏิบัติงานภาคสนามและการ
ให้คำปรึกษาเฉพาะราย โดยร้อยเรียงผ่านกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ
เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพสูง

1. หลักการและเหตุผลบริบทสังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับ
การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่งผล
ให้เกิดสภาวะความยากจนแบบหลายมิติและปัญหาสุขภาพทางใจที่ทวี
ความซับซ้อนยิ่งขึ้น ความเปราะบางของผู้สูงอายุไม่ได้จำกัดอยู่เพียงมิติทาง
กายภาพและรายได้ ทว่ายังโยงใยลึกซึ้งไปถึงภาวะพึ่งพิง ความโดดเดี่ยว
และความเสื่อมถอยของสุขภาพทางจิตวิญญาณ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นสู่การเป็นผู้นำด้าน
ปัญญาและคุณธรรม จึงได้นำกรอบคิดโมเดลพลิกโฉมมหาวิทยาลัยกลุ่ม 4
มาขับเคลื่อนผ่านระบบนิเวศการพัฒนาสังคม กลไกสำคัญในโมเดลบัณฑิต
นักเยียวยาใจ คือการเปลี่ยนบทบาทของทุนมนุษย์ให้ออกไปทำหน้าที่
เยียวยาสังคมเชิงรุก โดยเน้นการแก้ไขปัญหที่ตรงจุดและลึกซึ้งผ่าน
ขั้นตอนการวินิจฉัยและเยียวยาเฉพาะราย การนำพุทธทศนวัตกรลงปฏิบัติงาน
ภาคสนามในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือเป็นจุด
เปลี่ยนสำคัญในการนำองค์ความรู้พุทธจิตวิทยาไปทดสอบและใช้งานจริง
เพื่อเปลี่ยนความทุกข์ภายในใจของผู้สูงอายุให้กลายเป็นการตระหนักรู้และ
เกิดสภาวะที่ยั่งยืนผ่านกระบวนการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจและ
การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะรายกระบวนการขับเคลื่อนในขั้นตอนนี้เป็นการนำพุทธนวัตกรรมนิสิตและคณาจารย์แกนกลางที่ผ่านการบ่มเพาะอย่างเข้มข้น ลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 15 คนในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การดำเนินงานภาคสนามจะยึดหลักวิถีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับการให้คำปรึกษาเฉพาะรายอย่างละเอียดอ่อน พุทธนวัตกรรมจะเข้าสู่ชุมชนโดยการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะสงฆ์ในพื้นที่เพื่อสร้างระบบสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลและกลุ่มเป้าหมายที่มีความแม่นยำ กิจกรรมในขั้นตอนนี้จะให้ความสำคัญสูงสุดกับการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงลึกเพื่อพัฒนาความไว้วางใจ พุทธนวัตกรรมจะประยุกต์ใช้หลักธรรมสำคัญเป็นเครื่องมือในการเยียวยาจิตวิญญาณ เริ่มจากการใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อเปิดประตูใจและแสดงความเห็นอกเห็นใจ การใช้แนวคิดขั้น 5 ในการสลายอัตตาและทำความเข้าใจโครงสร้างอารมณ์ความรู้สึกของผู้สูงอายุ การใช้เครื่องมืออริยสัจ 4 ในการสืบค้นหาเหตุแห่งทุกข์ที่แท้จริง ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อนำทางผู้สูงอายุไปสู่การปล่อยวาง การเฝ้าสังเกตใจตนเอง และการตระหนักรู้จากภายในอย่างแท้จริง

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การขับเคลื่อนภาคสนามให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้า ที่เพียงพอและมีมาตรฐานวิชาการ ดังนี้ ทุนมนุษย์ ประกอบด้วยพุทธนวัตกรรมนิสิตจำนวน 15 รูปหรือคน และคณาจารย์คณะสังคมศาสตร์และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธจิตวิทยาและ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือเชิงระบบ คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธแบบประเมินระดับความเปราะบางและสภาวะทางใจ ระบบจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงแผนที่ทุนชุมชนเบื้องต้น ภาคีเครือข่ายและงบประมาณ การสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกจากคณะสงฆ์อำเภอวังน้อย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พร้อมด้วยงบประมาณจัดสรรในหมวดค่าฝึกอบรม ภาคสนามและค่าเดินทางลงพื้นที่เชิงรุก

กระบวนการ (Processes)

ขับเคลื่อนกิจกรรมภาคสนามแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยที่มีความต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ เพื่อรับประกันความละเอียดอ่อนและถูกต้องตามหลักพุทธจิตวิทยา ดังนี้ การสร้างเครือข่ายและเกาะรอยเข้าสู่พื้นที่เป็นกิจกรรมประสานงานสามฝ่ายระหว่างมหาวิทยาลัย คณะสงฆ์ และผู้นำท้องถิ่น เพื่อร่วมกันชี้เป้าและกลั่นกรองรายชื่อผู้สูงอายุเปราะบางที่มีภาวะทุกข์ทางใจหรือต้องการการเยียวยาอย่างเร่งด่วนจำนวน 15 คน การสร้างสัมพันธภาพและการฟังอย่างลึกซึ้ง พุทธนวัตกรรมลงพื้นที่ทำกิจกรรมเข้าหาเฉพาะรายเพื่อพัฒนาความไว้วางใจ โดยน้อมนำหลักปรโตโมสะคือการรับฟังเสียงสะท้อนจากใจผู้สูงอายุอย่างเต็มร้อย ปราศจากอคติหรือการด่วนตัดสิน เพื่อทำความเข้าใจน้ำเสียง อารมณ์ และเรื่องเล่าชีวิตที่ซ่อนอยู่ภายใน การวินิจฉัยเหตุแห่งทุกข์และการทำใจโดยแบบคาย พุทธนวัตกรรมดำเนินกิจกรรมให้คำปรึกษาโดยประยุกต์ใช้เทคนิคอริยสัจโมเดล เริ่มจากการค้นหา ทุกข์ คือสภาพความไม่สบายใจหลักของผู้สูงอายุ จากนั้นใช้ศิลปะการถามตามหลักโยนิโสมนสิการและเทคนิคทำไม 5 ครั้งเพื่อขุดลึก

ลงไปหา สมุทัย หรือรากเหง้าของความทุกข์ การออกแบบกระบวนการฟื้นฟูและประเมินวิถีชีวิต พุทธนวัตกรและผู้สูงอายุมาร่วมกันกำหนดเป้าหมายเชิงบวกหรือ ภาพฝันตามหลักนิโรธ และร่วมกันวางแผนทางปฏิบัติหรือมรรค โดยเน้นการฝึกสติให้อยู่กับปัจจุบัน การฝึกสมาธิบำบัด และการประเมินวิถีชีวิตเพื่อสร้างทักษะชีวิตใหม่ในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

ผลผลิต (Outputs)

ผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยตรงจากกิจกรรมภาคสนามประกอบด้วย องค์ประกอบวิชาการที่สำคัญ ดังนี้ กิจกรรมการให้คำปรึกษาเยียวยาจิตใจ เฉพาะรายแก่ผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอวังน้อยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ครบถ้วนจำนวน 15 คน ชุดข้อมูลดิบและบันทึกกรณีศึกษาเชิงลึก รายบุคคลจำนวน 15 กรณีศึกษา ซึ่งระบุรายละเอียดประวัติชีวิต โครงสร้างปัญหา รากเหง้าของความทุกข์ และผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างละเอียด ร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการกระบวนการเยียวยาใจเชิงพุทธ ภาคสนาม ซึ่งสกัดจากกิจกรรมการแก้ปัญหาจริง เพื่อนำไปจัดหมวดหมู่ในการถอดบทเรียนขั้นต่อไป

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นหลังเสร็จสิ้นกระบวนการปฏิบัติงานภาคสนาม มีดังนี้ พุทธนวัตกรนิสิตและคณาจารย์เกิดการยกระดับสมรรถนะขั้นสูงในสถานการณ์จริง มีความเชี่ยวชาญในการใช้ทักษะวิชาชีพ การให้คำปรึกษาเชิงพุทธและมีสมรรถนะการเป็นวิทยากรกระบวนการเชิงสุนทรียะ ผู้สูงอายุเปราะบางในโครงการมีสุขภาวะทางปัญญาและสุขภาวะ

ทางใจที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถจัดปัญหาความเครียดหรือความขัดแย้งภายในใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และดำเนินชีวิตด้วยความตื่นรู้ เกิดฐานข้อมูลเชิงคุณภาพและแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน อำเภอวังน้อยที่สมบูรณ์ เชื่อถือได้ ซึ่งพร้อมส่งมอบเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในโมดูลถัดไป

ผลกระทบ (Impacts)

ผลกระทบเชิงโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวของโครงการ มีดังนี้ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ และผู้นำศาสนาให้กลายเป็นพุทธนวัตกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเปลี่ยนบทบาทของวัดให้กลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคมและระบบสวัสดิการระดับฐานรากที่มีชีวิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุปเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยความเป็นเลิศ สามารถบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการผลิตบัณฑิตสมรรถนะสูงที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศได้จริง สร้างต้นแบบระบบนิเวศแห่งการพัฒนาจิตวิญญาณและ Soft Power บนฐานพุทธปัญญา ซึ่งสามารถขยายผลเป็นนโยบายสาธารณะในการดูแลสังคมสูงวัยและลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้องกระบวนการขับเคลื่อนภาคสนามและการเผชิญหน้ากับสถานการณ์จริงในชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่สำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ดังนี้

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์และนิสิต

อาจารย์และนิสิตทักษะวิชาชีพการวิจัยเชิงคุณภาพขั้นสูง ความเชี่ยวชาญในการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การทำสัมภาษณ์เชิงลึก เฉพาะราย และการสกัดเรื่องเล่าชีวิตมาวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการวินิจฉัยและการจัดกระบวนการความสามารถในการนำอริยสัจโมเดลและพุทธจิตวิทยามาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือประเมินระดับความแปรปรวนและออกแบบแนวทางการบำบัดฟื้นฟูจิตใจที่สอดคล้องกับบริบทบุคคล ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งและการสื่อสารเชิงบวก ศักยภาพในการเปิดใจรับฟังอย่างเต็มร้อยโดยปราศจากอคติ ความสามารถในการใช้ภาษาแห่งธรรมและการคิดแบบโยนิโส มนสิการในการตั้งคำถามเพื่อนำทางความสว่างโปรยสุใจผู้รับบริการ ทักษะการควบคุมอารมณ์และการวางใจ ความสามารถในการเท่าทันสภาวะจิตใจตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถใช้อุเบกขาในการดูแลจิตใจตนเองไม่ให้เกิดความเครียดสะสมจากการปฏิบัติงานภาคสนาม

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

การทำงานบูรณาการเชิงพื้นที่ ความสามารถในการประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมที่ซับซ้อนร่วมกันในฐานะภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ทักษะการประเมินและเฝ้าระวังทางสังคม อาสาสมัครสาธารณสุข และผู้นำชุมชนเกิดทักษะในการสังเกตและคัดกรองสัญญาณความ

เพราะบางทางจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดระบบเยื่อเยาะและส่งผลต่อข้อมูลภายในชุมชนที่มีประสิทธิภาพรวดเร็วยิ่งขึ้น

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

ทักษะการรู้เท่าทันตนเองและการเผชิญปัญหา ความสามารถในการกลับมาระลึกรู้ ฝ้าดูสภาวะอารมณ์และความคิดของตนเองตามความเป็นจริง นำไปสู่การยอมรับปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นโดยไม่หลีกเลี่ยงหรือจมอยู่กับความเศร้า

ทักษะการไตร่ตรองและปล่อยวาง กระบวนการคิดอย่างแยบคาย ในการทบทวนชีวิตเพื่อค้นหารากเหง้าของความทุกข์ใจ ทำให้เกิดความเข้าใจธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ ส่งผลให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งและความสามารถในการปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น

ทักษะชีวิตใหม่และการสร้างสุขภาวะ ความสามารถในการใช้สติและสมาธิบำบัดมาเป็นเครื่องมือดูแลสุขภาพทางกายและใจในชีวิตประจำวัน ช่วยขับเคลื่อนชีวิตให้มีความสงบเย็น มีพลังใจที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

5. แนวทางการบริหารจัดการองค์ความรู้และการสกัด กรณีศึกษาเชิงลึกเพื่อการเฝ้าระวังจิตใจชุมชน (Impact Pathway) ใน ขั้นตอนที่ 5

การจัดการความรู้และการแปรเปลี่ยนประสบการณ์ภาคสนามให้กลายเป็นคลังปัญญาทางวิชาการ ถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้แก่โครงการนวัตกรรมสังคม ภายใต้โครงการวัดบันดาลใจ พพลิกพื้นที่ชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา การดำเนินงานในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเฝ้าระวังใจ มุ่งเน้นการยกระดับสมรรถนะของพุทธนวัตกรนิสิตผ่านการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ การเปลี่ยนผ่านจากข้อมูลดิบและเรื่องเล่าเชิงคุณภาพในชุมชนไปสู่ชุดความรู้ที่เป็นระบบ จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เชิงคุณภาพและการจัดการความรู้ตามหลักพุทธจิตวิทยา บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งเสนอแนวทางการขับเคลื่อนระดับกิจกรรมในขั้นตอนการถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก โดยร้อยเรียงตามกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมอกงามของทุนมนุษย์และการสร้างผลกระทบทางปัญญาในวงกว้าง

หลักการและเหตุผลของการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสุขภาวะจิตวิญญาณในสังคมสูงวัยมักเผชิญกับความท้าทายสำคัญคือ การสูญหายของความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานภาคสนาม ปัญหาและความทุกข์ใจของผู้สูงอายุในแต่ละบริบทมีความเฉพาะเจาะจงและละเอียดอ่อน การที่พุทธนวัตกรนิสิตได้ลงพื้นที่เผชิญเคสจริงในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือเป็นคลังความรู้เชิงประจักษ์ที่มีคุณค่ายิ่ง หากไม่มีกระบวนการสกัดและถอดรหัสความรู้

เหล่านั้นอย่างเป็นระบบ ประสบการณ์อันล้ำค่าจะคงอยู่เพียงในตัวบุคคล และสูญหายไปตามกาลเวลา

ด้วยเหตุนี้ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้นำกระบวนการจัดการความรู้และการวิจัยเชิงคุณภาพมาเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนขั้นตอนการถอดบทเรียน กระบวนการนี้ไม่ได้เป็นเพียงการสรุปงานในเชิงบริหารจัดการ ทว่าเป็นการนำข้อมูลเชิงลึกจากการฟังอย่างลึกซึ้งและการวินิจฉัยตามแนวทางอริยสัจโมเดลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสกัดโครงสร้างเชิงระบบ เพื่อเปลี่ยนจากเรื่องเล่าจากชุมชนให้กลายเป็นศาสตร์แห่งการเยียวยาใจเชิงพุทธที่จับต้องได้ ซึ่งการแปลงทุนทางประสบการณ์ให้เป็นทุนทางปัญญานี้ จะเป็นรากฐานสำคัญในการส่งต่อองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้แก่ภาคสังคมในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก

การขับเคลื่อนในขั้นตอนนี้เป็นกิจกรรมหลักหลังเสร็จสิ้นการลงปฏิบัติงานภาคสนามและกระบวนการเยียวยาเฉพาะราย ทีมนิสิตพุทธนวัตกร คณาจารย์แกนกลาง และเจ้าหน้าที่โครงการ จะร่วมกันจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนอย่างเข้มข้น ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำข้อมูลดิบ บันทึกสนาม และเรื่องเล่าชีวิตจากเคสจริงของผู้สูงอายุทั้ง 15 คนมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

กระบวนการถอดบทเรียนจะใช้กรอบคิดพุทธจิตวิทยาและการวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อถอดรหัสบทเรียนชีวิตของผู้สูงอายุ ค้นหาหลักการเผชิญความทุกข์ และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเฝียวยายใจ กระบวนการดังกล่าวจะทำหน้าที่เปลี่ยนเรื่องเล่าจากชุมชนที่กระจัดกระจายให้กลายเป็นกรณีศึกษาเชิงวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือสูง โดยผลลัพธ์สูงสุดของขั้นตอนนี้คือการรวบรวม เรียบเรียง และจัดพิมพ์ผลงานเป็น หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเฝียวยายจิตใจ จำนวน 1 เล่ม เพื่อเป็นคลังปัญญาและคู่มือมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานเฝียวยายจิตวิญญาณของพระสงฆ์และนักพัฒนาสังคมยุคใหม่

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การขับเคลื่อนกระบวนการจัดการความรู้ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า สำคัญที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ ดังนี้

ทุนมนุษย์และผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยทีมนิสิตพุทธนวัตกร 15 รูปหรือคน คณาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาผู้สูงอายุ พุทธจิตวิทยา และการเขียนบทความทางวิชาการ

ทุนข้อมูลและเอกสารเชิงคุณภาพ ชุดข้อมูลบันทึกสนามจากการลงพื้นที่ บันทึกการให้คำปรึกษาเฉพาะราย 15 กรณีศึกษา แบบประเมินสุขภาพทางใจก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ และเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ทรัพยากรระบบและงบประมาณ สถานที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระบบสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์สำคัญ เครือข่ายการจัดพิมพ์ และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการประชุมรวมถึงค่าจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่

กระบวนการ (Processes)

กระบวนการจัดการความรู้และการสกัดกรณีศึกษาประกอบด้วย 4 กิจกรรมย่อยที่มีความละเอียดอ่อนและเป็นระบบ ดังนี้

การเตรียมข้อมูลและการค้นหาความรู้ให้ทีม เป็นกิจกรรมที่ทีมนิสิต พุทธนวัตกรนำข้อมูลภาคสนามมารวบรวม จัดหมวดหมู่ และพิมพ์ถ่ายทอด คำสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ เพื่อตรวจเช็คความสมบูรณ์ของข้อมูลตามหลัก สามเส้าก่อนนำเข้าสู่กระบวนการสังเคราะห์

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดรหัสบทเรียนเชิงลึก คณะทำงาน ร่วมกันจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อยและสะท้อนคิด โดยใช้เครื่องมือโยนิโส มนสิการในการทบทวนการทำงาน นำเคสผู้สูงอายุมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อ ค้นหารูปแบบความทุกข์ทั่วไป รากเหง้าของปัญหา และกลไกจิตใจที่ตอบสนองต่อเครื่องมือเชิงพุทธ เช่น การปล่อยวาง และการยอมรับตามหลักไตรลักษณ์

การยกร่างกรณีศึกษาและเรียบเรียงองค์ความรู้ คณะจารย์และ นิสิตร่วมกันร้อยเรียงข้อมูลดิบให้เป็นบทความทางวิชาการและกรณีศึกษา เชิงลึก โดยเปลี่ยนภาษาชาวบ้านให้เป็นภาษาทางวิชาการที่อ่านง่าย นำ ติดตาม มีการจัดโครงสร้างบทความให้เห็นถึงภูมิหลัง ประเด็นปัญหา กระบวนการบำบัดฟื้นฟู และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพและจัดพิมพ์เผยแพร่ การนำร่างหนังสือเข้าสู่กระบวนการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองความถูกต้องทางวิชาการ และจริยธรรมการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมบรรณาธิการกิจและจัดพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือคู่มือองค์ความรู้ที่สมบูรณ์

ผลผลิต (Outputs)

ผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยตรงจากกระบวนการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ มีดังนี้

การจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างนิสิต คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลางเสร็จสิ้นสมบูรณ์จำนวน 1 ครั้ง

ชุดบทความกรณีศึกษาเชิงลึกของผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอวังน้อยที่ผ่านการวิเคราะห์และเรียบเรียงตามมาตรฐานวิชาการจำนวน 15 กรณีศึกษา

หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาจิตใจ จำนวน 1 เล่ม ที่รวบรวมเนื้อหา ทฤษฎี แนวปฏิบัติที่ดี และกรณีศึกษาจากการลงพื้นที่จริง

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

ผลลัพธ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังจากกระบวนการถอดรหัสความรู้เสร็จสิ้น มีดังนี้

เกิดความองงามทางปัญญาของพุทธนวัตกรนิสิตและคณาจารย์ โดยเกิดการจัดระเบียบความคิดเชิงระบบ สามารถสรุปแนวคิดที่เป็น

นามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมทางวิชาการ มีสมรรถนะการเป็นนักจัดการความรู้และนักเขียนวิชาการเชิงสร้างสรรค์

เกิดการสกัด แนวปฏิบัติที่ดี ในการเยียวยาสุขภาวะทางใจผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นนวัตกรรมกระบวนการบำบัดทางจิตวิญญาณที่ผ่านการพิสูจน์แล้วในภาคสนาม ทำให้มหาวิทยาลัยมีชุดความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

ภาคีเครือข่ายและชุมชนวิชาการเกิดการรับรู้และยอมรับในองค์ความรู้พุทธจิตวิทยาบำบัด มีความเชื่อมั่นในเครื่องมือเชิงพุทธที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์

ผลกระทบ (Impacts)

ผลกระทบในระยะยาวที่โครงการมุ่งสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นต่อสังคมมีดังนี้

สถาบันอุดมศึกษาเกิดการพลิกโฉมสู่ความเป็นเลิศด้านปัญญาและคุณธรรมอย่างแท้จริง โดยมีคลังปัญญาที่เกิดจากการบูรณาการงานวิจัยงานบริการวิชาการ และการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน สามารถนำหนังสือองค์ความรู้ไปใช้เป็นตำราอ้างอิงและพัฒนาหลักสูตรคลังหน่วยกิตในอนาคต

วงการสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมมีทางเลือกใหม่ในการดูแลสุขภาวะทางปัญญาของผู้สูงอายุเปราะบาง เกิดการยอมรับใน Soft Power ของพุทธปัญญาในฐานะเครื่องมือช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางจิตวิญญาณ

พลิกบทบาทของวัดและสถาบันสงฆ์ทั่วประเทศให้เห็นแนวทางการนำความรู้ไปใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมระดับฐานราก เกิดการ

เปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายในการสร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ในสังคม
สูงวัยอย่างยั่งยืน

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

กระบวนการเปลี่ยนเรื่องเล่าให้กลายเป็นศาสตร์วิชาการในขั้นตอน
นี้ ช่วยหล่อหลอมและยกระดับทักษะสำคัญให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ดังนี้

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์และนิสิต

ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ข้อมูลขั้นสูง
ความสามารถในการคัดแยกข้อมูลดิบที่มีจำนวนมาก นำมาจัดหมวดหมู่
เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปร และตีความหมายพฤติกรรมตามกรอบ
แนวคิดพุทธจิตวิทยาได้อย่างละเอียด

ทักษะการจัดการความรู้และการสกัดองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ
ในการเปลี่ยนความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลให้กลายเป็นความรู้ที่เด่นชัด การถอด
บทเรียนความสำเร็จและความล้มเหลวเพื่อนำมาพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติ
มาตรฐาน

ทักษะการเขียนวิชาการเชิงสร้างสรรค์ ศักยภาพในการเรียบเรียง
เรื่องเล่าชีวิตที่มีอารมณ์ความรู้สึกให้กลายเป็นงานเขียนทางวิชาการที่น่า
ติดตาม อ่านง่าย สะท้อนความเป็นมนุษย์ และมีโครงสร้างการนำเสนอที่
น่าเชื่อถือ

ทักษะการคิดสะท้อนกลับและการประเมินตนเอง การมีสติเท่าทัน
กระบวนการทำงานของตนเอง สามารถทบทวนข้อดีข้อบกพร่องจากการ

เผชิญเคสจริงเพื่อปรับปรุงกระบวนการทบทวนคดีและการวางใจของตนเองให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

ทักษะการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้เชิงประจักษ์ แขนงนำชุมชน คณะสงฆ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดทักษะในการอ่านและนำกรณีศึกษาจากหนังสือไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุ เปราะบางรายอื่นๆ ในชุมชน

ทักษะการจัดการระบบสารสนเทศสุขภาพ ความสามารถในการทำความเข้าใจการจัดหมวดหมู่ปัญหาของผู้สูงอายุ ทำให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำระบบฐานข้อมูลและวางแผนงบประมาณเยียวยาสังคมได้อย่างตรงจุด

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเองและการส่งต่อประสบการณ์ ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงคุณค่าในเรื่องเล่าชีวิตของตนเองที่สกัดออกมาเป็นบทเรียนวิชาการ เกิดการรับรู้ถึงความทุกข์และการก้าวผ่านความทุกข์ของตนเองสามารถสร้างประโยชน์และเป็นธรรมทานให้แก่ผู้อื่นในสังคม

ทักษะการจัดระเบียบกระบวนการคิดและสุขภาพทางปัญญา การที่เรื่องราวของตนได้รับการถอดรหัสช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความเข้าใจเส้นทางชีวิตของตนเองชัดเจนขึ้น เกิดปัญญาภายในที่ช่วยเสริมสร้างพลังใจ ความสงบเย็น และความสามารถในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงในปันปลายชีวิตได้อย่างสง่างาม

6. แนวทางการยกระดับพลังกลุ่มและการสร้างสุขภาวะทางปัญญาผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงพุทธ (Impact Pathway) ในขั้นตอนที่ 6

การสร้างควมยั่งยืนในการพัฒนาสุขภาวะทางใจของกลุ่มผู้สูงอายุเปราะบาง จำเป็นต้องขยายผลจากการบำบัดรักษาเฉพาะรายไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันระดับกลุ่ม ภายใต้โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มเชิงจิตวิทยาเพื่อขับเคลื่อน โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดอย่างถาวร บทความวิชาการฉบับนี้เสนอแนวทางการจัดการระดับกิจกรรมในขั้นตอนการอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง โดยร้อยเรียงผ่านกรอบแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบเพื่อมุ่งเน้นการสร้างสภาวะตื่นรู้ร่วมกันของชุมชน

หลักการและเหตุผลการให้คำปรึกษาเฉพาะบุคคลในระยะแรกสามารถแก้ไขปัญห สุขภาวะทางใจที่เรื้อรังเด่นเป็นรายกรณีได้ดี ทว่าในมิติของการสร้างความยั่งยืนทางสังคม ผู้สูงอายุยังต้องกลับไปเผชิญกับสภาพแวดล้อมเดิมและแรงกดดันทางสังคมรอบตัว หากขาดกลุ่มก้อนหรือระบบนิเวศทางสังคมที่เกื้อกูลกัน โอกาสที่ผู้สูงอายุจะกลับไปสู่สภาวะความเครียดและความวิตกกังวลย่อมมีสูง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับทุนมนุษย์และการพัฒนาปัญญาผ่านกระบวนการกลุ่ม

การจัดอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญที่เปลี่ยนผู้สูงอายุจาก ผู้รับการบำบัด ให้กลายเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิญญาณร่วมกัน กระบวนการนี้ไม่ได้เน้นเพียง การให้ข้อมูลความรู้แบบดั้งเดิม แต่เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิง สนุกทริยะผ่านการสัมผัสประสบการณ์จริง การทำความเข้าใจธรรมชาติของ ชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ และการฝึกปฏิบัติการเจริญสติบำบัด ซึ่งการ เปลี่ยนผ่านระดับกลุ่มนี้จะเป็นพลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วัด และชุมชน ทำให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยเชิงวัฒนธรรมที่สามารถโอบอุ้มและ เยียวยาจิตใจผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความ เปลี่ยนแปลง

กระบวนการขับเคลื่อนในขั้นตอนนี้เป็นการยกระดับและต่อยอดจากการให้คำปรึกษาเฉพาะราย 15 คนในพื้นที่อำเภอวังน้อย ไปสู่ กระบวนการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มอย่างเป็นระบบ คณะทำงานจะ ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงลึกเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในตัว ผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวมทั้งมิติทางกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ โดยน้อมนำหลักสูตรและแนวปฏิบัติเชิงพุทธจิตวิทยามาแบ่งสัดส่วนเนื้อหา การเรียนรู้ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนแรกเป็นการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลัก ไตรลักษณ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุเท่าทันความจริงของความเปลี่ยนแปลง ความ เสื่อมถอยของสังขาร และการพลัดพราก นำไปสู่การลดละความยึดมั่นถือ มั่น

ส่วนที่สองคือการฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทันและปล่อยวาง อารมณ์ความรู้สึก โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือตามแนวทางสติปัฏฐานและการ คิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อไม่ให้อารมณ์เชิงลบหรือความเศร้าสร้อยใน อดีตเข้ามารบกวนจิตใจ

ส่วนสุดท้ายคือการใช้สมาธิบำบัดและการเจริญจิตตภาวนาในการ พ้นฟูและดูแลจิตใจ เสริมสร้างพลังความสงบเย็นจากภายใน พร้อมทั้งเปิด โอกาสให้ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์แลกเปลี่ยนความทุกข์และ ความสุขระหว่างกันจนเกิดเป็นกลไกกลุ่มเกื้อกูล

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การขับเคลื่อนกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มต้องการ ปัจจัย นำเข้า ที่มีคุณภาพสูงเพื่อรองรับความละเอียดอ่อนของผู้สูงอายุ ดังนี้

บุคลากรและผู้นำกระบวนการ ทีมนิสิตพุทธนวัตกรรม 15 รูปหรือคน คณาจารย์แกนกลางจากคณะสังคมศาสตร์ พระวิปัสสนาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสมาธิบำบัด และนักจิตวิทยากระบวนการกลุ่ม

หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธ คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ชุดฝึกปฏิบัติการเจริญสติ สื่อดิจิทัลประกอบการบรรยายทางธรรม และ แบบประเมินสุขภาวะทางปัญญาระดับกลุ่ม

เครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐาน พื้นที่ศาลาวัตนันทาลใจในอำเภอ วังน้อยที่เอื้อต่อการทำสมาธิและการล้อมวงเสวนา ความร่วมมือจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางของ ผู้สูงอายุ และงบประมาณสนับสนุนการจัดอบรมและวัสดุอุปกรณ์ปฏิบัติ ธรรม

กระบวนการ (Processes)

กระบวนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการขยายผลเชิงลึกถูกแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรมย่อยที่มีพลวัตหนุนเสริมซึ่งกันและกัน ดังนี้

กิจกรรมโอบรับความจริงผ่านถ้อยคำธรรม เป็นการจัดสุนทรียสนทนากลุ่มย่อยเพื่อเปิดใจผู้สูงอายุ นำเรื่องราวกรณีศึกษาที่สกัดได้จากขั้นตอนก่อนหน้ามาสะท้อนคิดร่วมกัน เชื่อมโยงให้เห็นความจริงตามหลักอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการยอมรับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตโดยไม่ตัดพ้อ

กิจกรรมห้องเรียนสติรู้เท่าทันอารมณ์ พุทธนวัตกรรมจัดฐานกิจกรรมการเรียนรู้ฝึกการแยกแยะระหว่างกายและจิตตามหลักชั้น 5 ฝึกฝนการเป็นผู้เฝ้าสังเกตอารมณ์ความเหงา ความโกรธ หรือความกังวล โดยใช้เทคนิคการกลับมารู้สึกตัวที่ลมหายใจ เพื่อสร้างทักษะการปล่อยวางอารมณ์อย่างเท่าทัน

กิจกรรมสมาธิบำบัดฟื้นฟูจิตวิญญาณ พระวิปัสสนาจารย์และพุทธนวัตกรรมนำผู้สูงอายุฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนาในรูปแบบที่สอดคล้องกับวัย เช่น การนั่งสมาธิเก้าอี้ การเดินจงกรมอย่างมีสติในระยะสั้น และการทำอาณานาปณสติบำบัดเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางกายและเพิ่มความสงบเย็นให้ระบบประสาทและจิตใจ

กิจกรรมล้อมวงผูกสัมพันธ์สร้างเครือข่ายใจ เป็นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมสวัสดิการชุมชนขนาดเล็ก ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ในการเป็นหูเป็นตาและเป็นกัลยาณมิตรดูแลจิตใจซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน

ผลผลิต (Outputs)

ผลผลิต ที่เกิดขึ้นโดยประจักษ์จากขั้นตอนการอบรมกลุ่ม มีดังนี้

การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลงให้แก่ผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอวังน้อยเสร็จสิ้นสมบูรณ์จำนวน 1 หลักสูตรกระบวนการกลุ่ม

ผู้สูงอายุเปราะบางจำนวน 15 คนผ่านการพัฒนาทักษะการเจริญสติ สมาธิบำบัด และกระบวนการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามเกณฑ์มาตรฐานของโครงการ

เกิดโครงร่างเครือข่ายกัลยาณมิตรผู้สูงอายุเฝ้าระวังระดับหมู่บ้านจำนวน 1 กลุ่ม ที่มีข้อตกลงร่วมกันในการดูแลสุขภาวะทางใจของสมาชิก

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

ผลลัพธ์สำคัญที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนผ่านระดับกลุ่ม มีดังนี้

ผู้สูงอายุเปราะบางเกิดการยอมรับความเปลี่ยนแปลงและเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการมองโลก มีคะแนนสุขภาวะทางปัญญาและดัชนีความสุขภายในใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สามารถพึ่งพาตนเองทางจิตวิญญาณได้

พุทธรณัตถกนิสิตเกิดสมรรถนะขั้นสูงในการเป็นวิทยากรกระบวนการกลุ่มและการจัดการเรียนรู้เชิงสุนทรีย์ สามารถบริหารจัดการพฤติกรรมกลุ่มและประยุกต์ใช้ธรรมะให้สอดคล้องกับจิตวิทยาผู้สูงอายุได้อย่างเชี่ยวชาญ

เกิด พลวัตกลุ่มสร้างสรรค์ ในชุมชน ผู้สูงอายุลดสภาวะการแยกตัวทางสังคม ละทิ้งความโดดเดี่ยว และหันมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเชิงบวกที่เป็นประโยชน์ต่อจิตใจร่วมกันในพื้นที่วัด

ผลกระทบ (Impacts)

ผลกระทบในระยะยาวที่โครงการมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง มีดังนี้

เกิดต้นแบบนวัตกรรมการจัดการบริการทางสังคมและสวัสดิการระดับฐานรากโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา ซึ่งสามารถขยายผลเป็นโมเดลสำหรับพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุนิยัตินวัตกรรมเป็นเลิศในกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรม สามารถสร้างกำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงในการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมบนฐาน Soft Power ของพุทธปัญญาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ลดภาระพึ่งพิงและงบประมาณด้านสาธารณสุขและการดูแลผู้สูงอายุของภาครัฐในมิติจิตเวชและกลุ่มอาการซึมเศร้า สร้างสังคมสูงวัยที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจ มีศักดิ์ศรี และมีความมั่นคงทางจิตวิญญาณอย่างยั่งยืน

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

กระบวนการป่มเพาะและการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะเชิงประจักษ์แก่ทุกภาคส่วน ดังนี้

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์และนิสิต

ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการเชิงสุนทรียะ ความสามารถในการออกแบบ นำทาง และบริหารจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับผู้สูงอายุเปราะบาง สามารถสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและดึงศักยภาพภายในของผู้รับการอบรมออกมาได้

ทักษะการประยุกต์ใช้พุทธจิตวิทยาเชิงกลุ่ม ความเชี่ยวชาญในการแปลหลักธรรมที่ลึกซึ้ง เช่น ไตรลักษณ์ และขั้น 5 ให้กลายเป็นกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เข้าใจง่าย จับต้องได้ และตอบสนองต่อโครงสร้างทางอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมาย

ทักษะการสังเกตการณ์และการประเมินพลวัตกลุ่ม ศักยภาพในการติดตามสภาวะจิตใจและปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้าร่วมอบรมในภาพรวม สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อเกิดภาวะอารมณ์อ่อนไหวในกลุ่มได้อย่างปลอดภัย

ทักษะการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการพลิกโกมสังคม ความสามารถในการประสานความรู้วิชาการพุทธศาสตร์ รัฐศาสตร์ และจิตวิทยา เข้าด้วยกันเพื่อสร้างนวัตกรรมกระบวนการบำบัดทางจิตวิญญาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

ทักษะการจัดการพื้นที่เรียนรู้เชิงวัฒนธรรม คณะสงฆ์และผู้นำท้องถิ่นเกิดทักษะในการเปลี่ยนศาลาวัดหรือพื้นที่ชุมชนให้กลายเป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ต้อนรับและปลอดภัยสำหรับกลุ่มเปราะบาง

ทักษะการเป็นผู้จัดกระบวนการหนุนเสริม แก่นนำชุมชนและ
อาสาสมัครสาธารณสุขเกิดทักษะในการร่วมนำกระบวนการผ่อนคลาย
จิตใจ สามารถนำเทคนิคสมาธิบำบัดเบื้องต้นไปจัดกิจกรรมต่อยอดใน
ชุมชนได้เองหลังสิ้นสุดโครงการ

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

ทักษะการเจริญสติและสมาธิภาวนาบำบัด ความสามารถในการ
ฝึกปฏิบัติอานาปานสติและสมาธิภาวนาในชีวิตประจำวันเพื่อดูแลสุขภาพ
ทางกายและใจ ลดความตึงเครียด และสร้างความสงบเย็นในจิตใจได้ด้วย
ตนเอง

ทักษะการเท่าทันอารมณ์และการปล่อยวาง ศักยภาพในการใช้
จิตวิทยาเชิงพุทธคอยตรวจตราและรู้เท่าทันความคิดลบ ความอ้างว้าง หรือ
ความโกรธ แล้วสามารถใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในการละวางอารมณ์
เหล่านั้นไม่ให้ยึดเยื้อ

ทักษะการปรับตัวและการยอมรับความจริงตามหลักไตรลักษณ์
ความสามารถในการเข้าใจและโอบรับความผันแปรของชีวิต สังขาร และ
สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตวิญญาณ ไม่หวั่นไหว
หรือจมปลักอยู่กับความสูญเสีย

ทักษะการสื่อสารเพื่อการเกื้อกูลกลุ่ม ความสามารถในการแสดง
ความเห็นอกเห็นใจ การให้กำลังใจ และการเป็นผู้ฟังที่ดีให้กับเพื่อน
ผู้สูงอายุด้วยกัน เกิดทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกที่ช่วยพยุงใจกันใน
สังคมสูงวัย

7. แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงระบบและการจัดการ ฐานข้อมูลสุขภาวะทางปัญญา (Impact Pathway) ในขั้นตอนที่ 6

การสิ้นสุดกระบวนการพัฒนาสังคมในมิติทางจิตวิญญาณไม่ได้หมายถึงการเสร็จสิ้นกิจกรรมภาคสนาม ทว่าการเปลี่ยนผ่านข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กลายเป็นหลักฐานเชิงทฤษฎีและเครื่องมือเชิงนโยบาย ภายใต้โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การขับเคลื่อนโมเดลที่ 1 บัณฑิตนักเอื้อยว้าใจ ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ จำเป็นต้องมีกระบวนการประเมินผลและสรุปรายงานที่มีระเบียบวิธีวิจัยรองรับอย่างแน่นแฟ้น เสนอแนวทางการจัดการระดับกิจกรรมในขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสังเคราะห์ปลายทางของระบบนิเวศการพัฒนาให้เป็นทุนทางปัญญาที่พร้อมส่งมอบและขยายผลในระยะยาว

หลักการและเหตุผลการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมเชิงพุทธมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและสุขภาวะทางใจของมนุษย์ซึ่งเป็นมิติที่เป็นนามธรรมและมีความละเอียดอ่อนสูง ความท้าทายสำคัญของการดำเนินโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาคือ การพิสูจน์ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์เชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับในระดับสากล ในบริบทของสังคมสูงวัยอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้อมูลความทุกข์และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของผู้สูงอายุเปราะบางถือเป็นฐานข้อมูลที่มีพลวัตสูง

ด้วยเหตุนี้ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ออกแบบขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์และการสรุปรายงานให้เป็นแกนกลั่นกรองและตรวจสอบความสำเร็จ ขั้นตอนนี้ไม่ได้เป็นเพียงการรวบรวมเล่มเอกสารตามภาระงานเชิงบริหาร ทว่าคือการประเมินสมรรถนะของทุนมนุษย์พุทธนวัตกรก่อนและหลังอบรม การประเมินวิถีชีวิตและบันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ เพื่อสกัดองค์ความรู้ออกมาเป็นแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน การสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้นี้ จะเป็นกลไกส่งต่อความเป็นเจ้าของและทุนทางวัฒนธรรมให้แก่ระบบคลังหน่วยกิตและส่วนงานอื่นๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนแก้ไขปัญหาคความยากจนหลายมิติอย่างแม่นยำและยั่งยืนต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพกระบวนการขับเคลื่อนในขั้นตอนนี้เป็นกิจกรรมปลายน้ำที่เป็นหัวใจของการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ ทีมนิสิตพุทธนวัตกร คณาจารย์แกนกลาง และเจ้าหน้าที่วิจัย จะร่วมกันดำเนินงานประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเข้มข้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังเกณฑ์ต่อไปนี้

การประเมินสมรรถนะของพุทธนวัตกรก่อนและหลังการอบรม เป็นการตรวจสอบความงอกงามทางปัญญาและทักษะการให้คำปรึกษา เยียวยาใจเชิงพุทธของนิสิตและทีมงานตามเกณฑ์มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรหลักสูตรระยะสั้น

การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ เป็นการนำข้อมูลอนุกรมเวลาจากการลงเคสเฉพาะรายและ

กิจกรรมกลุ่มมาวิเคราะห์ดัชนีความสุขภายใน ความสามารถในการรับมือ ความเปลี่ยนแปลง และการปล่อยวางความทุกข์ตามหลักไตรลักษณ์

การสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะทำงานจะรวบรวมและประมวลผลลัพธ์ทั้งหมดให้อยู่ในรูปแบบของแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นผลผลิตปลายทางที่เป็นฐานข้อมูลดิจิทัลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และมีความเชื่อถือได้สูง พร้อมสำหรับการส่งมอบต่อให้แก่ระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและส่วนงานราชการท้องถิ่นนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาว

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การแปลงผลการประเมินให้เป็นฐานข้อมูลเชิงนโยบายต้องการปัจจัยนำเข้า ที่ทรงประสิทธิภาพทางการวิจัยและธรรมาภิบาลโครงการประกอบด้วย

เครื่องมือและกรอบการประเมิน แบบประเมินสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แบ่งระดับการวัดระหว่างวิทยากร นิสิต เครือข่าย และผู้รับบริการ สมุดบันทึกสถิติและแบบประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านการฝึกสติ ด้านการรับฟัง ด้านการสังเกตเปิดใจ และด้านการเกิดปัญญาและสุขภาวะ

ข้อมูลดิบและเอกสารเชิงระบบ รายงานผลลัพธ์ของนิสิตหลังดำเนินการจำนวน 10 เล่ม หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้จำนวน 1 เล่ม บันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุจำนวน 1 เล่ม และประกาศมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลและความเสี่ยงโครงการ

บุคลากรและระบบโครงสร้าง คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และธรรมาภิบาลโครงการจำนวน 1 ชุดที่มีรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาเป็นประธาน คณาจารย์ผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์

กระบวนการ (Processes)

จัดการระบบข้อมูลและประเมินผลสัมฤทธิ์ถูกแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรมย่อยที่มีความรัดกุมเชิงวิทยาศาสตร์วิจัย ดังนั้นการทดสอบและวัดระดับสมรรถนะพุทธรณวัตร คณะทำงานดำเนินกิจกรรมตรวจสอบพฤติกรรมบ่งชี้ด้านสมรรถนะเชี่ยวชาญใจของนิสิต 15 รูปหรือคนหลังเสร็จสิ้นกระบวนการทั้งหมด โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อวัดระดับการพัฒนาทักษะวิชาชีพและการควบคุมอารมณ์ตนเอง

การสังเคราะห์บันทึกการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม คณะทำงานนำสมุดบันทึกการเปลี่ยนแปลงและแผนที่ชีวิตของผู้สูงอายุประมาณ 15 คนมาทำกิจกรรมพิจารณาข้อความเชิงคุณภาพ วิเคราะห์หาระดับการตระหนักรู้ การยอมรับปัญหาตามความเป็นจริง และการสร้างสุขภาวะทางกายและใจที่เป็นองค์รวม

การจัดทำแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน ทีมนิสิตและอาจารย์แปลงข้อมูลกรณีศึกษาเชิงลึกและพิกัดภูมิศาสตร์ความเปราะบางเข้าสู่ระบบสารสนเทศเพื่อความแม่นยำ สังเคราะห์ประเด็น

ปัญหาความทุกข์และความต้องการการสนับสนุนเชิงระบบ ออกแบ่งเป็นแผนที่ทุนสุขภาวะชุมชนระบบดิจิทัล

การประมวลผลผ่านกลไกธรรมาภิบาลและการประชุมติดตามคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการจัดประชุมเพื่อตรวจรับรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์และบันทึกการเปลี่ยนแปลงจำนวน 2 เล่ม ดำเนินการตรวจสอบจริยธรรมข้อมูลเชิงลึกก่อนทำการออกประกาศมหาวิทยาลัยและเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างเป็นทางการ

ผลผลิต (Outputs)

ปลายทางที่เกิดขึ้นและพร้อมส่งมอบจากกระบวนการประเมินผลเชิงระบบ มีดังนี้รายงานผลสัมฤทธิ์และบันทึกการเปลี่ยนแปลงโครงการโมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 เล่ม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ระบบฐานข้อมูลเชิงคุณภาพดิจิทัลในรูปแบบของแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ระบบฐานข้อมูล

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการความเสี่ยงนวัตกรรมสังคมจำนวนอย่างน้อย 2 ฉบับ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcomes)

สำคัญที่สะท้อนความสำเร็จหลังจากผ่านขั้นตอนการประเมินระบบข้อมูล มีดังนี้พุทธนวัตกรนิสิตและคณาจารย์มีหลักฐานบ่งชี้การบรรลุ

สมรรถนะขั้นสูงในระดับเชี่ยวชาญ (Mastery Level) ด้านพุทธจิตวิทยา และการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงควาสาังคมอย่างเป็กรูปธรรม

เกศฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความแม่นยำสูง (Qualitative Database) ซึ่งสะท้อนเสียงของชุมชนอย่างปราศจากอคติ ทำให้มหาวิทยาลัยมีโมเดลการพลักโณมการจาศึกษาที่สามารถตอบสนองโจทย์ประเทศได้อย่างตรงจุด

ระบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาความเป็นเลิศได้รับการยอมรับในเรื่องความโปร่งใสและประสิทธิภาพเชิงกระบวนการตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานสากล

ผลกระทบ (Impacts)

เชิงนโยบายและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระยะยาวของโครงการ มีดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านปัญญาและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาในระดับสากลอย่างเต็มภาคภูมิ โดยมีโมเดลคลังปัญญาและคลังหน่วยกิตที่เชื่อมโยงงานบริการวิชาการเข้ากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรเปราะบางของประเทศ

หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายในการจัดสรรงบประมาณและสวัสดิการสังคม โดยนำแผนที่สุขภาวะและความต้องการจากโครงการไปใช้เป็นต้นแบบแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงรุก

เกิดการบูรณาการฐานระบบสุขภาพและสวัสดิการจิตวิญญาณระดับชาติ สถาบันสงฆ์และวัดทั่วประเทศมีแนวทางและฐานข้อมูลที่ชัดเจน

ในการร่วมขับเคลื่อน Soft Power เชิงพุทธเพื่อสร้างสังคมสงเคราะห์ที่สงบเย็นและยั่งยืน

ทักษะและสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้อง (Competency and Skills Blueprint)

ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับผู้เกี่ยวข้องกระบวนการจัดการฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ประเมินผลสัมฤทธิ์ปลายน้ำ ช่วยหล่อหลอมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่สำคัญให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างถาวร ดังนี้

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับอาจารย์และนิสิต

อาจารย์และนิสิตทักษะการประเมินผลสัมฤทธิ์และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้แบบประเมินสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ การตรวจหาพฤติกรรมบ่งชี้ และการคำนวณทักษะทางวิชาชีพของทุนมนุษย์อย่างเป็นระบบวิทยาศาสตร์เชิงคุณภาพ

ทักษะการจัดการระบบฐานข้อมูลเชิงคุณภาพและการสร้างแผนที่สารสนเทศ ความเชี่ยวชาญในการจัดหมวดหมู่ข้อมูลความต้องการของประชากรเปราะบาง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างแผนที่ความต้องการเชิงพื้นที่และการระบุพิกัดความเสี่ยงสุขภาวะ

ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการเขียนรายงานเชิงนโยบาย ศักยภาพในการสังเคราะห์รายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ การเชื่อมโยงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบตามกรอบคิดการพัฒนาประเทศ

ทักษะการบริหารความเสี่ยงเชิงธรรมาภิบาล ความสามารถในการวางระบบติดตาม ประเมินความคุ้มค่าของการเบิกจ่ายงบประมาณ และ

การออกกฎระเบียบและประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อควบคุมคุณภาพ
จริยธรรมการวิจัยในชุมชน

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับเครือข่าย

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้นำท้องถิ่น
และคณะสงฆ์เกิดทักษะในการอ่านและตีความแผนที่สุขภาพชุมชน ทำให้
สามารถออกแบบแผนพัฒนาท้องถิ่นและข้อบัญญัติงบประมาณเหี่ยวยา
สังคมที่แม่นยำและตรงความต้องการจริงของผู้เปราะบาง

ทักษะการบริหารจัดการธรรมาภิบาลภาคประชาชน แกนนำ
ชุมชนและเครือข่ายภาคสังคมเกิดความเข้าใจระบบการประเมินผลความ
โปร่งใสและความเสี่ยงโครงการ ทำให้เกิดการยกระดับสมรรถนะในการ
ควบคุมโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในอนาคต

ทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

การตระหนักรู้และเห็นการเปลี่ยนแปลงในตนเอง ผู้สูงอายุเกิด
ความสามารถในการคิดสะท้อนกลับเพื่อประเมินระดับการเจริญสติและ
อารมณ์ของตนเอง เปรียบเทียบภาพชีวิตก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
เกิดความภูมิใจในระดับสุขภาพทางใจที่มั่นคงขึ้น ทักษะการส่งต่อความ
ต้องการและการมีส่วนร่วมเชิงนโยบาย ความสามารถในการสะท้อน
ประเด็นปัญหาความทุกข์และความต้องการการดูแลอย่างมีเหตุผลและเป็น
ระบบผ่านกระบวนการจัดทำแผนที่สุขภาพ ทำให้เกิดทักษะการมีส่วนร่วม
ในฐานะเจ้าของชุมชนและพลเมืองที่มีศักดิ์ศรี

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ

อาจารย์ นิสิต เครือข่าย และผู้สูงอายุ

จากเอกสารข้อเสนอโครงการ ที่ถูกพัฒนาเป็นคู่มือการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียววายใจ กำหนดวิธีการคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มไว้อย่างชัดเจน จำแนกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ที่จะเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในการวิเคราะห์เนื้อหา จัดทำคู่มือ และลงพื้นที่เป็นโค้ชควบคุมการปฏิบัติงานภาคสนาม มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

ด้านสังกัดและสาขาวิชา จะต้องเป็นคณาจารย์ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎกศึกษา สาขารัฐศาสตร์ สาขาพุทธจิตวิทยา หรือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่และจำนวน

คัดเลือกคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาข้างต้นเข้าร่วมในคณะทำงานจัดทำเนื้อหาคู่มือจำนวน 30 รูปหรือคน และคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ฝึกอบรมภาคสนามร่วมกับนิสิตในกิจกรรม Case by Case จำนวน 5 รูปหรือคน

2. เกณฑ์การคัดเลือกนิสิต (พุทธนวัตกรนิสิต) นิสิตที่จะได้รับการบ่มเพาะเพื่อลงพื้นที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการและนักเยียวยาใจเฉพาะราย จำนวน 15 รูปหรือคน จะต้องผ่านการสัมภาษณ์อย่างเข้มข้น โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติดังนี้

ด้านประสบการณ์เดิม เป็นนิสิตที่เคยผ่านการเป็นพุทธนวัตกรรุ่นที่ 1 หรือรุ่นที่ 2 ของมหาวิทยาลัยมาก่อน

ด้านความรู้พื้นฐาน เป็นนิสิตที่ผ่านการศึกษาหรือสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา เช่น รายวิชาประวัติพระพุทธศาสนา เป็นต้น

ด้านทักษะความสามารถ มีทักษะและความสามารถในการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ด้านทัศนคติและจิตสาธารณะ มีใจรักหรือมีฉันทะอย่างแรงกล้าในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาชุมชน

3. เกณฑ์การคัดเลือกเครือข่ายภาคีเครือข่ายในฐานะผู้ร่วมดำเนินงานและสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการเชิงพื้นที่ มีเกณฑ์และโครงสร้างการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายดังนี้

ภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์และท้องถิ่น คัดเลือกคณะสงฆ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอมโนรมย์ เครือข่ายระดับชุมชน

คัดเลือกชุมชนที่มีความพร้อมในการร่วมมือและมีความเปราะบางที่ต้องได้รับการเยียวยา ได้แก่ ชุมชนพยอม และชุมชนวังน้อย

เครือข่ายสาธารณสุขในพื้นที่ คัดเลือกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในชุมชนเป้าหมายเข้าร่วมรับการอบรมทักษะเพื่อช่วยชี้เป้าและดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

4. เกณฑ์การคัดเลือกผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการเฝ้าระวัง) กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุที่จะเข้าร่วมกระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะรายจำนวน 15 คน มีเกณฑ์การจำแนกและคัดกรองดังนี้

ด้านพื้นที่และสภาวะความเปราะบาง จะต้องเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป้าหมายอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประชากรเปราะบางที่เผชิญภาวะยากจนหลายมิติ มีปัญหาสุขภาพทางจิตใจหรือจิตวิญญาณ

ด้านการจัดประเภททางสภาวะ คัดกรองครอบคลุมผู้สูงอายุในทุกสภาวะชีวิตตามเกณฑ์การดูแลเชิงพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม และกลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง

กระบวนการคัดกรอง ใช้เครื่องมือและแบบประเมินระดับความเปราะบางภาคสนามในการเก็บข้อมูลเชิงรุกร่วมกับ อสม. เพื่อจำแนกประเภทประชากรที่มีความต้องการการเฝ้าระวังและพึ่งพิงทางสังคมสูงที่สุด

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

อาจารย์ นิสิต เครือข่าย และผู้สูงอายุ

จากเอกสารข้อเสนอโครงการและคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กำหนดระบบและเกณฑ์การวัดและประเมินผลสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) สำหรับผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักปราชญ์ใจ ไว้ดังนี้

1. เกณฑ์การวัดและประเมินผลกลุ่มอาจารย์คณาจารย์ในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญ จะได้รับการประเมินความสำเร็จเชิงระบบและการบริหารจัดการโครงการตามหลักธรรมาภิบาลและความเสี่ยง ดังนี้ การประเมินโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาล มีเกณฑ์ประเมินการดำเนินงานและการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง และลดโอกาสความล้มเหลวเชิงพื้นที่ เกณฑ์การส่งมอบผลผลิตทางวิชาการ ประเมินจากความสำเร็จในการจัดทำและเผยแพร่คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจำนวน 1 เล่มที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และความสามารถใน

การพัฒนาห้องเรียนออนไลน์จำนวน 1 รายวิชา ระดับความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ อาจารย์และวิทยากรจะถูกคาดหวังผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง (Mastery Level) เนื่องจากต้องนำสมรรถนะเหล่านี้ไปใช้เป็นทักษะวิชาชีพในการควบคุมดูแลนิสิตภาคสนาม

2. เกณฑ์การวัดและประเมินผลกลุ่มนิสิต (พุทธนวัตกรนิสิต) นิสิตจะได้รับการประเมินสมรรถนะการเยียวยาใจเชิงพุทธอย่างเข้มข้น ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม (Pre-Post Evaluation) โดยใช้วิธีการวัดพฤติกรรมบ่งชี้ (Behavioral Indicators) ครอบคลุม 5 ด้านหลัก ดังนี้ ด้านความรู้พื้นฐาน (K1, K2) วัดความสามารถในการอธิบายแนวคิดเบื้องต้นของการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และความถูกต้องในการจำแนกประเภทและบริบทของกลุ่มเปราะบาง ด้านการฝึกสติและการตั้งมั่น (S1, S2) วัดความเข้าใจกลไกการทำงานของสติในฐานะเครื่องมือดูแลใจ ทักษะในการควบคุมและบริหารจัดการอารมณ์ตนเอง และความสามารถในการมีใจจดจ่ออยู่กับเหตุการณ์ปัจจุบันตรงหน้า ด้านการรับฟังและการเรียนรู้ (L1, L2) วัดทักษะการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูล พฤติกรรมการรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยไม่ด่วนตัดสิน และความสามารถในการวิเคราะห์รากเหง้าของปัญหา (รู้เหตุ) ด้านการสังเกตและการเปิดใจ (O1, O2) วัดความสามารถในการเฝ้าสังเกตและประเมินสภาวะจิตใจตนเองขณะปฏิบัติงานอย่างเป็นกลาง และการคิดอย่างแบบคาย (โยนิโสมนสิการ) ร่วมกับเสียงสะท้อนจากผู้อื่น (ปรโตโฆสะ) เพื่อหาทางออกอย่างเป็นระบบ ด้านการเกิดปัญญาและสภาวะ (W1, W2) วัดความสามารถในการนำกระบวนการอริยสัจ 4 มาเป็นเครื่องมือวินิจฉัยแก้ปัญหาชีวิต และการบูร

ณาการหลักไตรสิกขาและภาวนา 4 ในการปฏิบัติงาน ระดับความคาดหวัง ผลสัมฤทธิ์ นิสิตต้องผ่านเกณฑ์ในระดับความเชี่ยวชาญขั้นสูง (Mastery Level) เพื่อนำไปใช้เป็นทักษะวิชาชีพ (Hard Skills & Soft Skills) ในการลงพื้นที่จริง

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลกลุ่มภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่าย (คณะสงฆ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ อสม.) จะได้รับการประเมินในลักษณะความร่วมมือและการรับรู้เชิงระบบ ดังนี้ เกณฑ์ความร่วมมือเชิงพื้นที่และการทำบันทึกข้อตกลง วัดจากประสิทธิภาพในการประสานงาน และการจัดทำบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ร่วมกับหน่วยงานร่วมดำเนินงาน 6 ภาคส่วน เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดความร่วมมือเชิงพื้นที่ เกณฑ์การตระหนักรู้และการนำไปใช้ ประเมินในลักษณะของการตระหนักรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกต่อการดูแลกลุ่มเปราะบาง และความสามารถในการนำระบบฐานข้อมูลเชิงคุณภาพไปวางแผนการจัดการสวัสดิการสังคม ระดับความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ เน้นการประเมินในระดับการมีส่วนร่วมและการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของโครงการร่วมกับชุมชนในระยะยาว เพื่อความยั่งยืนของระบบนิเวศการพัฒนา

4. เกณฑ์การวัดและประเมินผลกลุ่มผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการ) ผู้สูงอายุเปราะบางจำนวน 15 คนในพื้นที่นำร่อง จะได้รับการประเมินความเปลี่ยนแปลงเป็นรายบุคคลผ่านเครื่องมือ บันทึกการเปลี่ยนแปลง (Change Log) และสมุดบันทึกสถิติ โดยมีเกณฑ์การวัดพฤติกรรมบ่งชี้ครั้งนี้ ด้านการยอมรับและเท่าทันอารมณ์ วัดจากทัศนคติในการยอมรับความจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้าโดยไม่หลีกเลี่ยง และความตระหนักรู้เท่าทัน

สภาวะอารมณ์ของตนเองเมื่อเผชิญสิ่งเร้า ด้านสุขภาวะทางกายและจิต วิตจากระดับความมั่นคงทางจิตใจและอารมณ์ในชีวิตประจำวัน ความลดลงของความเครียดหรือความทุกข์ใจ และการมีสติอยู่กับปัจจุบัน ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตใหม่และปัญญา วิตจาจากความสามารถในการนำเทคนิคสมาธิบำบัดเบื้องต้นไปใช้ดูแลตนเอง การเกิดความเข้าใจและเท่าทันความเปลี่ยนแปลงตามหลักไตรลักษณ์ และการมีส่วนร่วมเกื้อกูลสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม ระดับความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ เน้นการประเมินในลักษณะการรับรู้ กลไกการเผชิญหน้าและปรับตัว (Coping Mechanism) และการนำไปใช้ดูแลจิตใจเบื้องต้นในชีวิตประจำวันเพื่อยกระดับสุขภาวะทางปัญญา

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

แนวทางการสร้างหลักสูตรสำหรับการอบรม

นักเชี่ยวชาญจิตใจ

หลักสูตร SLOW Model การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นกระบวนการบำบัดและพัฒนาจิตใจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตใหม่ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสร้างสุขภาวะทางกายและจิตที่สมบูรณ์ การขับเคลื่อนหลักสูตรนี้ร้อยเรียงผ่าน 4 โมดูลสำคัญตามรหัสย่อ SLOW ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการเตรียมเนื้อหา และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกร่าง "คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ" ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. S – Sati & Mindfulness (ตั้งมั่นและตื่นรู้)

- หัวใจสำคัญ การสร้างความสงบและมั่นคงจากภายในจิตใจ
- กระบวนการและคำนิยาม มุ่งพัฒนาทักษะ "การฝึกสติรู้ตัว" เพื่อให้เท่าทันทุกความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ในปัจจุบันขณะ โดยไม่ด่วนตัดสิน การมีสติทำหน้าที่เป็นเครื่องต้นรู้ที่ช่วยตัดวงจรความใจลอย ช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถควบคุมและบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญสิ่งเร้า

- ความสอดคล้องเชิงบูรณาการ สอดรับกับกระบวนการเตรียมคู่มือในขั้นตอนแรก ที่คณาจารย์ร่วมกันระดมความคิดและถอดบทเรียนหลักธรรมเรื่อง "ไตรลักษณ์" เพื่อวางรากฐานและสร้างกระบวนการทัศน์พื้นฐานในการมองชีวิตตามความเป็นจริง ตรงกับจุดประสงค์ด้าน 5 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้เท่าทันกฎไตรลักษณ์และการยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังขาร

2. L – Learn & Listen (เรียนรู้และรับฟัง)

- หัวใจสำคัญ การเปิดรับความจริงรอบตัวเพื่อสร้างสัมมาทิฐิ
- กระบวนการและคำนิยาม เน้นการฝึกฝนทักษะ "การรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)" ต่อผู้พูดตรงหน้าอย่างเต็มร้อย ปล่อยวางความคิดของตัวเองและไม่ด่วนตัดสิน เพื่อทำความเข้าใจทั้งคำพูดและอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายใน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ธรรมะเพื่อมองลึกลงไปให้เห็นรากเหง้าและเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง
- ความสอดคล้องเชิงบูรณาการ สอดรับกับกระบวนการให้คำปรึกษาภาคสนามรายบุคคล (Case by Case) และเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกระบวนการนี้เป็นพื้นฐานในการรับฟังเรื่องเล่าความทุกข์เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์จำแนกตามหลัก "ขั้น 5" ช่วยให้ผู้นรู้รู้สึกปลอดภัยและได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง

3. O – Observe & Reflect (สังเกตและไตร่ตรอง)

- หัวใจสำคัญ การพิจารณาความจริงอย่างแยกคาย

- กระบวนการและคำนิยาม มุ่งเน้นกระบวนการ "สังเกตใจตนเอง" และพร้อมที่จะยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์ จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการ "ไตร่ตรอง" ทบทวนซ้ำ ๆ ด้วยเหตุผลและสติปัญญา เพื่อสืบค้นรากเหง้าของเรื่องราวรอบด้านก่อนตัดสินใจ โดยอาศัยแกนหลักในการสร้างสัมมาทิฐิผ่านปัจจัยสองประการคือ ปรโตโมสะ (เสียงจากผู้อื่น) และโยนิโสมนสิการ (การคิดอย่างแยบคาย)
- ความสอดคล้องเชิงบูรณาการ สอดรับกับชั้นกลางของการประชุมเตรียมคู่มือ ที่คณาจารย์ร่วมกันระดมสมองเพื่อนำ "อริยสัจโมเดล" มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาชุมชน โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดทุกข์ (การระบุปัญหา) และสมุทัย ซึ่งใช้เทคนิคการถามว่าทำไม 5 ครั้ง (5 Whys) ขุดลึกลงไปจนถึงต้นตอของปัญหาโดยไม่ถูกอารมณ์ครอบงำ

4. W – Wellness & Wisdom (สุขภาวะและปัญญา)

- หัวใจสำคัญ ผลลัพธ์แห่งความสมดุลและปัญญาเห็นแจ้ง
- กระบวนการและคำนิยาม เป็นเป้าหมายปลายทางสูงสุดของโมเดล คือสภาวะที่จิตใจตั้งมั่นนิ่งสงบเป็นสมาธิประสานกับสติปัญญาที่เฉียบคม ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดปัญญาเห็นแจ้งในธรรมชาติของชีวิต สามารถปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นและระงับความทุกข์ใจได้ นำไปสู่การสร้างทักษะชีวิตใหม่และเกิด "สุขภาวะทางกาย-จิต" ที่สมบูรณ์ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสมดุลและมีความสุขที่แท้จริง

- ความสอดคล้องเชิงบูรณาการ สอดรับกับขั้นตอนสุดท้ายของการประชุมยกร่างคู่มือ ซึ่งคณาจารย์ทำการสังเคราะห์แนวคิด "รู้ละ" และการเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญาตามแนวพุทธ บูรณาการผ่านหลักไตรสิกขา และ "ภาวนา 4" (กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา) เพื่อพลิกฟื้นความทุกข์ใจของประชากรและกลุ่มผู้สูงอายุเปราะบาง ให้กลับมามีความมั่นคงทางอารมณ์และดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างปกติสุข

วัดบันดาลใจ: พลิกฟื้นชุมชนด้วย เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และสุขภาวะทางปัญญา

แผนผังความคิดการพัฒนาหลักสูตร SLOW Model การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพพลเมือง ตามแนวพระพุทธศาสนา

อธิบายกลไกการทำงาน

คำนิยาม S

สติ คือ ความสามารถในการระลึกได้และรู้เท่าทันทุกความคิด ความรู้สึก และการกระทำในสภาวะปัจจุบันตามความเป็นจริงโดยไม่เข้าไปตัดสินหรือปรุงแต่งอารมณ์เพิ่มเติม ซึ่งการมีสติจะช่วยตัดวงจรของอาการ ใจลอย ช่วยให้จิตใจเกิดความสงบ มั่นคง และพร้อมที่จะตอบสนองต่อทุกสถานการณ์รอบตัวด้วยปัญญาแทนการใช้อารมณ์ชั่ววูบ

การฝึกสติรู้สึกตัว คือ กระบวนการพัฒนาจิตใจอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความตื่นรู้และดึงความใส่ใจกลับมาอยู่กับร่างกายหรือลมหายใจ ในปัจจุบัน โดยเป็นการฝึกเท่าทันธรรมชาติของใจที่ชอบเผลอแวบไปคิด เรื่องอดีตหรืออนาคต เมื่อรู้ตัวว่าใจลอยไปก็เพียงแค่วินิจฉัยด้วยท่าทีที่เป็นกลางแล้วดึงความรู้สึกกลับมาสู่สิ่งตรงหน้าซ้ำๆ ซึ่งจะช่วยลดการตอบสนองตามอารมณ์ชั่ววูบและทำให้จิตใจมั่นคงพร้อมเผชิญทุกสถานการณ์อย่างมีปัญญา

การควบคุมอารมณ์ คือ ความสามารถในการรับรู้ เท่าทัน และบริหารจัดการสภาวะอารมณ์รวมถึงความรู้สึกของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว ช่วยยับยั้งการตอบสนองด้วยความหุนหันพลันแล่น ทำให้เราสามารถแสดงออกพฤติกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นไว้ได้อย่างมีอาชีพ

การอยู่กับปัจจุบัน คือ การมีใจจดจ่อและรับรู้สิ่งตรงหน้าอย่างเต็มร้อยโดยไม่ปล่อยให้จิตจมอยู่กับความเศร้าในอดีตหรือกังวลกับอนาคตที่ยังมาไม่ถึง ทำให้เราสามารถรับมือกับความเป็นจริงรอบตัวด้วยใจที่สงบ

มั่นคง และทำงานหรือใช้ชีวิตในขณะนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีปัญหาที่สุด

สติเป็นเครื่องตื่น คือ สภาวะที่จิตหลุดพ้นจากความใจลอยหรือการใช้ชีวิตแบบเดินละเมอไปตามกระแสของความโลภ ความโกรธ และความหลง ทำให้เรากลับมาตื่นรู้ในโลกแห่งความเป็นจริง มีจิตใจที่โปร่งโล่ง สว่างใญ่ และพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์ตรงหน้าด้วยปัญญาอย่างแท้จริง

คำนิยาม L

การรับฟังและการเรียนรู้ คือ กระบวนการเปิดใจเปิดสมองรับข้อมูลข่าวสารและมุมมองใหม่ๆ รอบตัวอย่างเต็มร้อยโดยไม่ด่วนตัดสิน เพื่อทำความเข้าใจความจริงลึกซึ้งถึงรากเหง้า ซึ่งช่วยขัดเกลาจิตใจ พัฒนาสติปัญญาให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง และทำให้เราสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพที่สุด

การรับฟังอย่างลึกซึ้ง คือ การเปิดใจรับฟังสิ่งที่คนตรงหน้าสื่อสารอย่างเต็มร้อยโดยไม่ด่วนตัดสิน ปล่อยางความคิดของตัวเอง เพื่อเข้าใจทั้งคำพูด น้ำเสียง และอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายใน ทำให้ผู้พูดรู้สึกปลอดภัย ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง และช่วยสร้างความไว้วางใจรวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างกันได้อย่างแน่นแฟ้นและมีประสิทธิภาพที่สุด

การเรียนรู้ธรรมะ คือ การศึกษาและทำความเข้าใจความจริงของธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของชีวิตเพื่อนำมาปรับใช้ในการขัดเกลาจิตใจให้เกิดความเห็นแจ้งและปล่อยางความทุกข์ ช่วยให้เราสามารถดำเนินชีวิต

ได้อย่างถูกต้องดีงาม มีสติปัญญาเท่าทันโลกโลภี และสามารถเผชิญหน้ากับทุกความเปลี่ยนแปลงด้วยจิตใจที่สงบเย็นและมั่นคงอย่างแท้จริง

การเข้าใจสาเหตุ คือ การมองลึกลงไปให้เห็นถึงรากเหง้า ที่มา หรือปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นมาจนทำให้เกิดผลลัพธ์หรือสถานการณ์หนึ่งๆ ขึ้นมาอย่างแจ่มแจ้งตรงตามความเป็นจริง ช่วยให้เราหลุดพ้นจากการมองปัญหาเพียงแค่ผิวเผิน สามารถแก้ไขเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างตรงจุดถูกต้อง และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำเดิมด้วยความรอบคอบและปัญญาอย่างแท้จริง

สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบหรือความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของโลกและชีวิต โดยเฉพาะการเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม รู้ดีชั่ว และเข้าใจในอริยสัจสี่ ซึ่งถือเป็นรากฐานและเข็มทิศนำทางที่สำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิต ช่วยให้เราสามารถคิด พุท และกระทำในสิ่งที่ดีงามเพื่อนำไปสู่การดับทุกข์อย่างแท้จริง

คำนิยาม O

การสังเกตและการเปิดใจ คือ การใช้ตาและใจจดจ่อรับรู้สิ่งตรงหน้าตามความเป็นจริงโดยไม่ด่วนตัดสิน เพื่อให้เห็นรายละเอียดและเข้าใจถึงรากเหง้าของเรื่องราวนั้น ๆ อย่างแจ่มแจ้ง ช่วยให้เราหลุดพ้นจากกรอบความคิดเดิม ๆ สามารถน้อมรับมุมมองใหม่ๆ มาพัฒนาสติปัญญาและพร้อมรับมือกับทุกความเปลี่ยนแปลงรอบตัวด้วยใจที่สงบมั่นคงและรอบคอบที่สุด

การสังเกตใจตนเอง คือ การกลับมาเรารู้และเฝ้าดูความรู้สึก ความคิด รวมถึงอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในใจของตนเองในปัจจุบันขณะ

อย่างละเอียดตามความเป็นจริงโดยไม่เข้าไปร่วมวงหรือตัดสิน ช่วยให้เราเห็นรากเหง้าของความสุขความทุกข์ เกิดความตื่นรู้เท่าทันสภาวะใจ และสามารถบริหารจัดการอารมณ์เพื่อตอบสนองต่อเรื่องราวต่างๆ รอบตัวด้วยสติปัญญาแทนการปล่อยใจไปตามอารมณ์ชั่ววูบ

การยอมรับปัญหา คือ การมองเห็นและยอมรับความจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์โดยไม่ปฏิเสธ โทษผู้อื่น หรือจมอยู่กับความเศร้าเสียใจและสิ้นตระหนก ช่วยให้จิตใจกลับมาสงบ มั่นคง หลุดพ้นจากความขัดแย้งภายใน และพร้อมที่จะใช้สติปัญญาในการสืบค้นรากเหง้าเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างถูกต้องและตรงจุดที่สุด

การไตร่ตรอง คือ กระบวนการคิดพิจารณาเรื่องราวต่างๆ อย่างละเอียดรอบคอบ ทบทวนซ้ำๆ ด้วยเหตุผลและสติปัญญา โดยมองลึกซึ้งไปถึงรากเหง้า ที่มา และผลกระทบอย่างรอบด้านก่อนที่จะตัดสินใจ ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปหรือหลงไปตามอารมณ์ชั่ววูบ ทำให้สามารถเข้าใจความจริงของสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการลงมือทำได้ อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพที่สุด

การปัญญาพิจารณา คือ การใช้สติปัญญาและความคิดที่แยบคาย ในการทบทวน ไตร่ตรอง และสืบค้นลึกลงไปถึงรากเหง้าของความจริงในเรื่องราวต่างๆ อย่างละเอียดรอบคอบรอบด้าน ช่วยให้เราหลุดพ้นจากการมองสิ่งต่างๆ เพียงผิวเผิน สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดี เข้าใจเหตุปัจจัยของสถานการณ์ตรงหน้า และนำไปสู่การตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องแม่นยำที่สุด

คำนิยาม W

ปัญญาและสภาวะ คือ ความสอดประสานระหว่างความรอบรู้เท่าทันความจริงของชีวิตกับความสมบูรณ์พร้อมของกายและใจ ทำให้เราสามารถเท่าทันอารมณ์และมองเห็นรากเหง้าของสิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบด้าน ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อจะช่วยขับเคลื่อนให้จิตใจเกิดความสงบเย็น หลุดพ้นจากความทุกข์ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสมดุล มั่นคง และมีความสุขที่แท้จริงจากภายใน

การเกิดปัญญาเห็นแจ้ง คือ สภาวะที่จิตใจเกิดความตื่นรู้และเข้าใจความจริงของชีวิตและธรรมชาติลึกลงไปถึงรากเหง้าอย่างแจ่มแจ้ง โดยหลุดพ้นจากความพรัมัวหรือความหลงผิดทั้งปวง ช่วยให้เราสามารถปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น ตัณห์ของจิตและความทุกข์ใจ และขับเคลื่อนชีวิตให้ดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง ดีงาม พร้อมเผชิญทุกความเปลี่ยนแปลงด้วยความสงบเย็นอย่างแท้จริง

สภาวะทางกาย-จิต คือ ความสมบูรณ์พร้อมและความสมดุลของร่างกายที่แข็งแรงควบคู่ไปกับจิตใจที่มั่นคง ตื่นรู้ เท่าทันอารมณ์ และหลุดพ้นจากความเครียดหรือความทุกข์ใจในชีวิตประจำวัน ซึ่งสภาวะองค์รวมนี้อจะช่วยขับเคลื่อนให้เรามีพลังกายในการลงมือทำสิ่งต่างๆ และมีพลังใจที่สงบเย็น พร้อมเผชิญหน้ากับทุกสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงรอบตัวได้อย่างมีปัญญาและมีความสุขที่แท้จริง

การสร้างทักษะชีวิตใหม่ คือ การตั้งใจพัฒนาและฝึกฝนเครื่องมือทางความคิดและพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ เช่น การเท่าทันอารมณ์ การรับฟังอย่างลึกซึ้ง และการใช้ปัญญาพิจารณา เพื่อให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงรอบตัว ซึ่งกระบวนการนี้จะช่วยยกระดับสภาวะทางกาย-จิต ชัดเกลา

จิตใจให้เกิดความตื่นรู้ และขับเคลื่อนชีวิตให้สามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ๆ ได้อย่างมั่นคง สงบเย็น และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญญาและสมาธิ คือ ความเกื้อหนุนกันระหว่างจิตใจที่ตั้งมั่น นิ่งสงบ และจดจ่ออยู่กับปัจจุบันขณะ กับความสามารถในการคิดพิจารณา ทบทวน และเท่าทันความจริงของชีวิตลึกลงไปถึงรากเหง้า ซึ่งกระบวนการนี้จะช่วยขัดเกลาจิตใจให้หลุดพ้นจากความพรั่มัว ทลายกำแพงอารมณ์ และขับเคลื่อนชีวิตให้สามารถแก้ไขปัญหหรือเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีสติและสงบเย็นที่สุด

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

แผนการจัดการความรู้และการประเมินสมรรถนะเชิงลึก

เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยาและการพัฒนาทักษะชีวิต
(โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ)

1. บทนำและรากฐานทางทฤษฎีพุทธจิตวิทยา

การขับเคลื่อนกลไกการเยียวยาจิตใจในโครงการวัดบันดาลใจ มุ่งเน้นการเผชิญหน้ากับความท้าทายเชิงโครงสร้างในสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุจำนวนมากต้องประสบภาวะซึมเศร้า ความโดดเดี่ยว และภาวะความยากจนแบบหลายมิติ คณะสังคมศาสตร์และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ร่วมกันบ่มเพาะพุทธนวัตกรผ่านระบบ **Slow Model** ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตวิญญาณตามแนวพระพุทธศาสนา

เทคนิคการให้คำปรึกษาตามแนวทางนี้ ไม่ใช่เพียงการบำบัดอาการทางจิตด้วยทฤษฎีตะวันตกทั่วไป แต่เป็นการใช้วิถีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพและการปฏิสัมพันธ์เฉพาะรายที่ละเอียดอ่อน โดยหลอมรวมหลักพุทธธรรมคำสอนอันลึกซึ้ง ได้แก่ ไตรลักษณ์ ชั้น 5 พรหมวิหาร 4 และ อริยสัจโมเดล เข้าเป็นเครื่องมือวินิจฉัยและสืบค้นเหตุแห่งทุกข์ เพื่อเปลี่ยน

ผ่านเรื่องเล่าความทุกข์จากชุมชนให้กลายเป็นความตื่นรู้และสร้างปัญญา เห็นแจ้งให้เกิดขึ้นภายในใจของผู้รับบริการอย่างแท้จริง

2. เทคนิคและสาระสำคัญในการให้คำปรึกษาเชิงพุทธอย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอน

กระบวนการเยียวยาและเทคนิคการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ถูกขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบผ่าน 4 ขั้นตอนหลักตามรหัสย่อ Slow Model โดยมีคำอธิบายรายละเอียดเชิงวิชาการดังต่อไปนี้

2.1. S – Sati & Mindfulness (ตั้งมั่นและตื่นรู้)

ขั้นตอนปฐมบทที่มุ่งเน้นการสร้างความสงบ มั่นคง และสภาวะตื่นรู้ให้เกิดขึ้นจากภายในจิตใจของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา โดยมีกระบวนการและคำอธิบายอย่างละเอียดดังนี้

1. การฝึกสติรู้สึกตัว กระบวนการดึงความใส่ใจและควบคุมจิตใจให้อยู่กับปัจจุบันขณะตรงหน้า โดยการฝึกเท่าทันธรรมชาติของใจที่ชอบเผลอคิดไปในอดีตหรือกังวลในอนาคต เมื่อรู้เท่าทันว่าใจเผลอไปก็ดึงความรู้สึกกลับมาสู่สิ่งตรงหน้าด้วยท่าทีที่เป็นกลาง สภาวะนี้จะช่วยตัดวงจรของอาการใจลอย ทำให้จิตใจโปร่งโล่ง สว่างโปร่ง และพร้อมรับมือกับปัญหา
2. การควบคุมและบริหารจัดการอารมณ์ ทักษะการรับรู้และระงับความหุนหันพลันแล่นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าหรือเรื่องเล่าความทุกข์ที่ซับซ้อน ช่วยให้พุทธนวัตกรวางใจ

เป็นอุเบกขา ไม่ด่วนปรุงแต่งอารมณ์ร่วมไปกับเคส และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้ได้อย่างมืออาชีพ

3. การสร้างความตระหนักรู้เท่าทันกฎไตรลักษณ์ การนำกรอบคิดเรื่องความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความไม่มีตัวตนที่เที่ยงแท้มาใช้เปิดประตูใจ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักรู้ว่าความทุกข์ทางกายและใจเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น

2.2. L – Learn & Listen (เรียนรู้และรับฟัง)

ขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพและการเปิดประตูใจเพื่อสืบค้นหาเหตุปัจจัยแห่งความทุกข์อย่างลึกซึ้ง โดยมีกระบวนการและคำอธิบายอย่างละเอียดดังนี้

1. เทคนิคการรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) เทคนิคการเปิดใจรับฟังสิ่งที่ผู้สูงอายุนำเสนออย่างเต็มร้อยโดยไม่ด่วนตัดสิน พุทธนวัตกรจะต้องปล่อยวางความคิดของตัวเอง เพื่อทำความเข้าใจทั้งในส่วนของการพูด น้ำเสียง และคลื่นอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในเรื่องเล่า การฟังด้วยหัวใจในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้สูงอายุนำเสนอความรู้สึกปลอดภัยและได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง
2. เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกและการตีความ กระบวนการใช้คำถามเชิงรุกที่นุ่มนวลร่วมกับการสังเกตวัจนภาษาเพื่อเก็บข้อมูลวิถีชีวิตดิบจากชุมชนอย่างปราศจากอคติ

แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจับประเด็นและตีความ
สาระสำคัญ

3. การวิเคราะห์แยกแยะปัญหาตามหลักขั้น 5 การเรียนรู้
ธรรมชาติเพื่อจำแนกปัญหาของผู้สูงอายุออกเป็นมิติต่าง ๆ
เช่น ความทุกข์ที่เกิดจากเวทนาทางกาย (โรคภัยไข้เจ็บ)
ความทุกข์จากสัญญา (ความทรงจำสะท้อนใจในอดีต)
หรือความทุกข์จากสังขาร (การปรุงแต่งคิดมาก) เพื่อ
สร้างเสริมทิศและสัมมาทิวาที่ถูกต้องในการดับทุกข์

2.3. O – Observe & Reflect (สังเกตและไตร่ตรอง)

ขั้นตอนการวินิจฉัยเชิงลึกเพื่อร่วมกันค้นหารากเหง้าของวิกฤตทาง
อารมณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยมีกระบวนการและคำอธิบายอย่างละเอียด
ดังนี้

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและเฝ้าดูใจตนเอง การใช้ตา
และใจจดจ่อรับรู้สิ่งตรงหน้าตามความเป็นจริง ควบคุมไป
กับการกลับมาระลึกรู้เฝ้าดูสภาวะจิตใจของตนเองขณะ
ปฏิบัติงานเยียวยา เพื่อให้เห็นรายละเอียดของเรื่องราว
ลึกซึ้งถึงรากเหง้าโดยไม่ด่วนตัดสิน
2. การสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับปัญหา เทคนิคการ
น้อมรับมุมมองใหม่ ๆ และกระตุ้นให้ผู้สูงอายุมองเห็น
และยอมรับความจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้า
อย่างซื่อสัตย์ หลุดพ้นจากความขัดแย้งภายในใจ และไม่
จมอยู่กับความเศร้าเสียใจ

3. กระบวนการไตร่ตรองตามแนวพุทธด้วยอริยสัจโมเดล การนำประโยคบอกเล่าปัญหามาตั้งโจทย์สนทนา แล้ว พุทธนวัตกรรมทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการนำสืบค้น เชิงลึกด้วยเทคนิคการถามว่าทำไม 5 ครั้ง (5 Whys) เพื่อ ช่วยให้ขุดลึกลงไปจนเจอต้นตอหลักที่เป็นรากเหง้าของ ปัญหา จากนั้นจึงจัดเวทีลงคะแนนสะท้อนคิดเพื่อ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2.4. W – Wisdom & Wellness (สภาวะและปัญญา)

ขั้นตอนปลายทางของการดับทุกข์และปรับเปลี่ยนโครงสร้างทาง ความคิดเพื่อสร้างทักษะชีวิตใหม่ โดยมีกระบวนการและคำอธิบายอย่าง ละเอียดดังนี้

1. การเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญาเห็นแจ้ง สภาวะที่จิตใจ ตื่นรู้ลึกซึ้งถึงเหตุปัจจัยความเชื่อมโยงของธรรมชาติ โดย การนำกระบวนการอริยสัจ 4 มาออกแบบภาพฝัน เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน ช่วยให้ผู้สูงอายุหลุดพ้นจาก ความพรัมัว ตัณตวจรทุกข์ใจ และน้อมรับความจริงด้วย ใจสงบเย็น
2. การขัดเกลาจิตใจผ่านระบบภาวนา 4 ปัญญาบริสุทธิ์ การ วางแนวทางพัฒนาสุขภาวะองค์รวม 4 ด้านอัน ประกอบด้วย ศิลภาวนา การอยู่ร่วมในสังคมอย่างเกื้อกูล กายภาวนา การพัฒนาทางกายภาพและมีสวัสดิการ สุขภาพที่แข็งแรง จิตตภาวนา การมีความมั่นคงทางจิตใจ

และผ่อนคลาย และปัญญาภวานา ทักษะการรู้เท่าทัน
และการปล่อยวางด้วยความเข้าใจโลก

3. การบูรณาการทักษะชีวิตใหม่เพื่อสุขภาวะที่ยั่งยืน การ
ตั้งใจฝึกฝนเครื่องมือทางความคิดที่ได้รับจากการเยียวยา
ใจไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดความสอดคล้อง
ประสานระหว่างกายที่สมดุลกับจิตใจที่พึ่งพาตนเองได้ใน
ระยะยาว

3. ตารางรายงานสมรรถนะและทักษะที่จะเกิดขึ้นจริง (Skills Development Matrix)

เพื่อให้เห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม ทักษะ
วิชาชีพ และทักษะชีวิตที่ตรวจวัดได้ภายใต้แนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ
โครงการได้จัดทำตารางประเมินระดับสมรรถนะแยกตามกลุ่มผู้รับ
ประโยชน์ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย	สมรรถนะและ ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills)	สมรรถนะและทักษะ ชีวิตและการจัด กระบวนการ (Soft Skills)	ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ที่ เกิดขึ้นจริง (Behavioral Indicators)	ระดับความสำเร็จที่ คาดหวัง (Mastery Level)
1. อาจารย์	1. ทักษะวิจัยเชิง คุณภาพขั้นสูงและ การวิเคราะห์ ข้อมูลกรณีศึกษา 2. ทักษะการ จัดการความรู้ (Knowledge Management)	1. ทักษะการเป็นโค้ช ผู้ดูแลและเป็นพี่เลี้ยงแก่ ทีมงานเยียวยาใจ 2. ทักษะการวิพากษ์ และสะท้อนคิดเพื่อสกัด แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	1. สามารถสกัด เรื่องเล่าจาก ชุมชนให้ กลายเป็น กรณีศึกษาเชิง วิชาการที่น่า ติดตามได้สำเร็จ	ระดับเชี่ยวชาญชั้น สูง (Mastery Level) คาดหวังผลสำเร็จ เพื่อนำสมรรถนะ เหล่านี้ไปใช้เป็น ทักษะวิชาชีพและ

	และการผลิตตำราคู่มือมาตรฐาน 3. ทักษะการบริหารความเสี่ยงและกำกับจริยธรรมการวิจัยในชุมชนเป้าหมาย	3. ทักษะการประสานนโยบายข้ามศาสตร์และถอดรหัสบทเรียนสังคม	2. ดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์พุทธจนวัตรได้อย่างโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล 3. จัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์และจัดพิมพ์หนังสือถอดบทเรียนจำนวน 1 เล่ม	การบริการวิชาการแก่สังคมอย่างยั่งยืน
2. นิสิต (พุทธนวัตกร)	1. ทักษะการให้คำปรึกษาเฉพาะรายเชิงรุก (Case by Case) 2. ทักษะการวินิจฉัยสภาวะจิตใจด้วยอริยสังฆโมเดลและขั้น 5 3. ทักษะการประเมินวิถีชีวิตและการจัดทำแผนที่สุขภาพเชิงคุณภาพ	1. ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยวางตัวตนและไม่ด่วนตัดสิน 2. ทักษะการคิดอย่างแยบคาย (Yonisomanasikara) ด้วยการใช้เทคนิคถามทำไม 5 ครั้ง 3. ทักษะการตระหนักรู้เท่าทันตนเองและการดูแลใจนักเยียวยา (Healer Self-Care)	1. สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนจนเกิดความไว้วางใจกับผู้สูงอายุประเภทบาง 2. สามารถใช้คำถามนำทางสู่ปัญญาเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสืบค้นหาเหตุแห่งทุกข์ได้ด้วยตนเอง 3. มีการบันทึกข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและปล่อยวางความเครียดหลังจบเคสได้อย่างเป็นกลาง	ระดับปฏิบัติการขั้นสูง (Mastery Level) มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เพื่อนำไปใช้เป็นทักษะส่วนบุคคลและเป็นเกณฑ์ผ่านการประเมินตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
3. เครือข่าย (อบต. วังน้อย คณะสงฆ์ และ อสม.)	1. ทักษะการคัดกรองและจำแนกประเภทประชากร	1. ทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication)	1. ให้ความร่วมมือในการชี้เป้าและคัดเลือกผู้สูงอายุ	ระดับตระหนักรู้และการนำไปใช้ (Self-awareness Level) เน้นการ

	กลุ่มเปราะบางระดับพื้นที่ 2. ทักษะการสื่อสารสารสนเทศ และการใช้เครื่องมือชี้เป้าความยากจน 3. ทักษะการจัดการสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ระดับฐานราก	2. ทักษะการระงับและจัดการความขัดแย้งเชิงพื้นที่ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 3. ทักษะการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน	เปราะบางเข้าร่วมโครงการอย่างแม่นยำ 2. บูรณาการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยในกา ร ร ะ ด ม ทรัพยากรและร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) 3. สามารถนำเครื่องมือสถิติบำบัดเบื้องต้นไปใช้ดูแลและหนุนเสริมสุขภาพของคนในชุมชนพยอมและวังน้อย	ประเมินทัศนคติการสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่ และการรักษาความยั่งยืนของกลไกในระยะยาว
4. ผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการ)	1. ทักษะการนำเครื่องมืออานาปานสติและสมาธิบำบัดมาใช้เยียวยาตนเอง 2. ทักษะการคิดพิจารณาสมุตบัน ทิ ก ส ตี ประจำวัน 3. ทักษะการเท่าทันกฎไตรลักษณ์ และการยอมรับความเสื่อมของสังขาร	1. ทักษะการอยู่กับปัจจุบันขณะ (Living in Present) เต็มร้อยโดยไม่กังวลอนาคต 2. ทักษะการรู้เท่าทันและเฝ้าสังเกตอารมณ์และความเศร้าหมองของตนเอง 3. ทักษะชีวิตใหม่ (Coping Mechanism) ในการปล่อยวางความทุกข์ใจและการรู้ละ	1. ยอมรับปัญหาสถานการณ์ตรงหน้าอย่างซื่อสัตย์โดยไม่ปฏิเสธหรือตีตน ตระหนก 2. มีสภาวะจิตใจที่โปร่งโล่ง สงบ เย็น มีดัชนีสุขภาวะที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด 3. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการอยู่'ร่วม'ในสังคมอย่างเกื้อกูลและมีความสุขที่แท้จริง	ระดับตระหนักรู้และกลไกการเผชิญปัญหา (Coping Mechanism Level) เน้นการประเมินเพื่อยกระดับสุขภาวะทางจิตและปัญญาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

4. บทสรุปเชิงยุทธศาสตร์

การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาตามกรอบความคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway) ของโมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจ ช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงบูรณาการตลอดห่วงโซ่ระบบนิเวศแห่งการพัฒนา ต้นน้ำจากการสร้างคลังปัญญาสู่เครื่องมือมาตรฐานกลางน้ำ ได้เปลี่ยนผ่านเรื่องเล่าจากพื้นที่นาร่องอำเภอร่องน้อยให้กลายเป็นกรณีศึกษาเชิงวิชาการที่มีคุณค่า ส่งผลให้สถาบันมีผลผลิตวิชาการที่สำคัญคือหนังสือถอดบทเรียน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุ

ผลลัพธ์และผลกระทบปลายทางในขั้นตอนที่ 4 และ 5 นี้ จึงไม่ใช่เพียงการเพิ่มสมรรถนะส่วนบุคคลของอาจารย์และนิสิตเท่านั้น แต่เป็นการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคมที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำยกระดับสุขภาวะทางจิตของสังคมสูงวัย และแปรเปลี่ยนบทบาทของสถาบันสงฆ์รวมถึงวัดรอบตัวชุมชนให้กลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation Hub) ที่สามารถบำบัดรักษาความทุกข์และพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงยั่งยืน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประกาศพลิกโฉมมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

การพัฒนาเครื่องมือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยา (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ)

การพัฒนาเครื่องมือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยา ภายใต้
โครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุข
ภาวะทางปัญญา

1. หลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเครื่องมือ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัยเชิงโครงสร้าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การ
พลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างพันธกิจบริการวิชาการแก่สังคมและ
ยกระดับการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่ วิฤตการณ์ด้านสุขภาวะ
ทางปัญญาและความเปราะบางทางใจของผู้สูงอายุในมิติฐานรากเป็น
ปัญหาเร่งด่วนที่ต้องอาศัยนวัตกรรมทางสังคมในการแก้ไข ปรากฏการณ์
ดังกล่าวส่งผลให้คณะสังคมศาสตร์ออกแบบและพัฒนาโมดูลที่ 1 บัณฑิต
นักเยียวยาใจ เพื่อเป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูจิตวิญญาณชุมชน

การคิดค้นและจัดทำโครงสร้างเครื่องมือการให้คำปรึกษาเฉพาะรายถือเป็น
จุดเปลี่ยนทางวิชาการที่ยกระดับจากการสังเคราะห์เชิงนโยบายไปสู่การ
ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงลึกที่มีมาตรฐานสากล หากปราศจากข้อกำหนดและ

เครื่องมือประเมินผลเชิงพุทธบำบัดที่ชัดเจน การปฏิบัติงานในชุมชนย่อมขาดทิศทางและไม่อาจวัดผลลัพธ์ได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เครื่องมือชุดนี้จึงถูกบูรณาการขึ้นเพื่อแปรเปลี่ยนหลักพุทธธรรมให้กลายเป็นกระบวนการบำบัดรักษาจิตใจที่สามารถปฏิบัติได้จริง มีความปลอดภัยเชิงจริยธรรม และสร้างการตระหนักรู้ภายในใจของผู้รับบริการอย่างยั่งยืน

2. ขั้นตอนที่ 4 แผนปฏิบัติการประยุกต์ใช้เครื่องมือในการให้คำปรึกษาเฉพาะราย

การขับเคลื่อนเครื่องมือบำบัดในขั้นตอนที่ 4 เป็นกลไกกลางน้ำที่เปลี่ยนผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีไปสู่แนวปฏิบัติเฉพาะบุคคลผ่าน 6 ระยะการดำเนินงานย่อยดังต่อไปนี้

2.1. การประสานความร่วมมือและชี้เป้าหมายสังคมเชิงพื้นที่ การจับมือเป็นภาคีร่วมระหว่างคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กับศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ 1 และองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย เพื่อทำการคัดกรองและเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายอย่างเป็นระบบ

2.2. การประเมินดัชนีสุขภาวะและสภาวะจิตใจขั้นต้น การใช้เครื่องมือประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้นเพื่อสำรวจระดับความเครียด ความโดดเดี่ยว และภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุเปราะบางจำนวน 15 คน ก่อนเริ่มกระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะราย

2.3. การเปิดประตูใจและการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงจิตวิทยา

การลงพื้นที่เชิงรุกของพุทธนวัตกรเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อน ปราศจากอคติ และสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้แก่ผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้สูงอายุพร้อมเปิดเผยเรื่องเล่าในใจ

2.4. การสืบค้นเหตุแห่งทุกข์ด้วยเทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้งและขั้น 5 โมเดล

การใช้ทักษะการฟังด้วยหัวใจเพื่อวิเคราะห์จำแนกสภาวะอารมณ์และเรื่องราวความทุกข์ของผู้สูงอายุแยกออกเป็นมิติด้านรูปร่าง สัญญา ความจำได้หมายรู้ และสังขารการปรุงแต่งจิต

2.5. การวินิจฉัยและวางแผนเยียวยาเฉพาะบุคคลด้วยอริยสัจ 4 โมเดล

การนำโครงสร้างอริยสัจ 4 มาใช้ค้นหารากเหง้าของสาเหตุความทุกข์ใจ ผ่านการตั้งคำถามเชิงลึก จากนั้นร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดับทุกข์และออกแบบกิจกรรมดูแลใจตามวิถีพุทธ

2.6. การสรุปผลและบันทึกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลสัมฤทธิ์ปลายทางภายหลังการให้คำปรึกษาเพื่อตรวจสอบระดับการตระหนักรู้ภายใน การปล่อยวาง และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอารมณ์ของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

3. ตารางวิเคราะห์เครื่องมือตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway)

การประเมินความคุ้มค่าและความเชื่อมโยงเชิงระบบของการพัฒนาเครื่องมือให้คำปรึกษาแสดงรายละเอียดตลอดห่วงโซ่คุณค่าดังตารางต่อไปนี้

3.1. ปัจจัย นำเข้า (Input)	3.2. กระบวนการ (Process)	3.3. ผลผลิต (Output)	3.4. ผลลัพธ์ที่ คาดหวัง (Outcome)	3.5. ผลกระทบ (Impact)
1. คณะ ผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ นิสิต คณะ สังคมศาสตร์ และภาควิชา รัฐศาสตร์ รวมจำนวน 30 รูปหรือ คน	1. การจัดเวที ประชุมระดม สมองและ ปฏิบัติการ เพื่อยกร่าง พัฒนา โครงสร้าง เครื่องมือให้ คำปรึกษาเชิง พุทธจิตวิทยา	1. ชุดเครื่องมือ การให้ คำปรึกษา เฉพาะรายและ แบบประเมิน สุขภาวะทาง ปัญญาจำนวน 1 ชุดสมบูรณ์	1. พุทธนวัตกรรม เครื่องมือ มาตรฐานวิชาการ ในการลงพื้นที่และ เกิดความ เชี่ยวชาญในการ จัดกระบวนการ เรียนรู้วิจัยจิตใจ	1. ชุมชนอำเภอวัง น้อยเกิดระบบ สวัสดิการจิต วิญญาณระดับฐาน รากที่มี ความสามารถใน การฟื้นฟูสุขภาวะ ตนเองอย่างยั่งยืน
2. กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ เปราะบาง และยากจน ในพื้นที่นำ ร่องตำบลวัง น้อย จำนวน 15 คน	2. กระบวนการ การบำบัด รายบุคคลเชิง ลึกผ่านระบบ Slow Model ร่วมกับหลัก พรหมวิหาร 4 และอริยสัจ 4	2. บันทึกผล การให้ คำปรึกษา เฉพาะรายและ ชุดข้อมูลดิบเชิง คุณภาพของ ผู้สูงอายุ เปราะบางครบ ทั้ง 15 กรณี	2. ผู้สูงอายุเกิดสติ รู้ตัวเท่าทัน อารมณ์ความเศร้า หมอง ยอมรับ ความจริงของชีวิต และสามารถปล่อย วางความทุกข์ได้	2. ยกระดับ ภาพลักษณ์วัดและ สถาบันสงฆ์ให้เป็น ผู้นำการ เปลี่ยนแปลงเชิง พื้นที่และ ศูนย์กลาง นวัตกรรมสังคม
3. กรอบ ทรัพยากร ทางทฤษฎี ได้แก่ หลัก ไตรสิกขา ภาวนา 4 และคู่มือ	3. การใช้ เทคนิคคิด แบบโยนิโส มนสิการและ การสัมภาษณ์ เชิงลึกเพื่อ วิเคราะห์และ สกัดรากเหง้า	3. รายงาน ความก้าวหน้า เชิงวิชาการและ ระบบ ฐานข้อมูล ผู้สูงอายุ เปราะบาง รายบุคคล	3. เกิดกลไกบูรณา การทำงานร่วมกัน อย่างแน่นแฟ้น ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายปกครอง และ องค์กรท้องถิ่น	3. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัยบรรล เป้าหมายการพลิก โฉม สถาบันอุดมศึกษา ตาม พระราชบัญญัติ

บำบัดจิตร่วมสมัย	ของวิกฤตทางใจ			
4. ทู น งบประมาณ สนับสนุนเพื่อ การพัฒนา เครื่องมือและ การทดลองใช้ ระบบ	4. การจัดการ ป ร ะ ชุ ม สะ ท ่อน คิ ด ท้ายกิจกรรม เพื่อควบคุม จริยธรรมการ วิ จั ย และ ประเมิ น ผล สัมฤทธิ์ ของ เครื่องมือ	4 . สี่ อ ประชาสัมพันธ องค์ความรู้การ เยียวยาใจและ การเผยแพร่ บทความทาง วิชาการสู่ สาธารณะ	4. เกิดต้นแบบ หลักสูตรระยะสั้น ด้านพุทธบำบัดที่ สามารถเทียบโอน ในระบบคลังหน่วย ก ิ ต ข อ ง มหาวิทยาลัยใน อนาคต	4. สร้างพลัง นวัตกรรมสังคม และ Soft Power ด้านพุทธปัญญา บำบัดโรคทางใจ ให้แก่ประเทศใน ระยะยาว

4. คำอธิบายรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของเส้นทางสู่

ผลกระทบ

4.1. คำอธิบายรายละเอียดปัจจัยนำเข้า การพัฒนาเครื่องมือ จำเป็นต้องใช้ทุนทางปัญญาและความร่วมมือข้ามศาสตร์จากคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่เป็นฐานราก ข้อมูลบริบทความยากจนและ สภาวะความเปราะบางของประชากรสูงอายุในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ถูกลำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบชุดคำถามประเมิน สุขภาวะ ทุนงบประมาณดำเนินงานได้รับการบริหารจัดการภายใต้หลักธรร มาภิบาลเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์วิชาการ พาหนะในการเข้าถึงพื้นที่ และ สนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มคลังปัญญาที่มั่นคง ปัจจัยนำเข้าทั้งหมดนี้ ทำหน้าที่เป็นสารตั้งต้นสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเยียวยาใจ

4.2. คำอธิบายรายละเอียดกระบวนการ

กระบวนการมุ่งเน้นการแปลงเครื่องมือSlow Model ไปสู่การปฏิบัติการจริงภาคสนามอย่างมีวิทยาศาสตร์ โดยพุทธนวัตกรรมที่ผ่านการบ่มเพาะจะประยุกต์ใช้เครื่องมือนี้ผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกและการปฏิสัมพันธ์รายบุคคล แกนกลางของกระบวนการคือการประยุกต์ใช้ระบบอริยสัจโมเดล โดยเริ่มต้นจากการระบุสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ จากนั้นนำเครื่องมือ 5 Whys มาร่วมสืบค้นเหตุปัจจัยของความทุกข์ในใจ ร่วมกันวางแผนกำหนดภาพความสุขปลายทาง และฝึกฝนเครื่องมือสติบำบัดเพื่อควบคุมอารมณ์เมื่อเผชิญสิ่งเร้า มีระบบการกำกับดูแลเชิงจริยธรรมผ่านเวทีสะท้อนคิดร่วมกับคณาจารย์เพื่อความปลอดภัยขั้นสูงสุดของผู้รับบริการ

4.3. คำอธิบายรายละเอียดผลผลิต

ผลผลิตที่เกิดขึ้นคือความสำเร็จในการจัดทำชุดเครื่องมือการให้คำปรึกษาเฉพาะรายและแบบประเมินสุขภาวะทางปัญญาเชิงพุทธจำนวน 1 ชุดที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้ยังได้ผลผลิตในมิติเชิงปริมาณคือ รายงานบันทึกผลการบำบัดรักษาจิตใจเฉพาะรายที่ได้รับการกรอกข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบครบถ้วนจากผู้สูงอายุเปราะบางทั้ง 15 คน ชุดข้อมูลดิบและแผนที่ชีวิตเหล่านี้ถือเป็นเอกสารหลักฐานสำคัญทางวิชาการที่จะถูกนำไปจัดหมวดหมู่เพื่อใช้ยกกร่างหนังสือถอดบทเรียนและคลังความรู้เชิงวิชาการในลำดับถัดไป

4.4. คำอธิบายรายละเอียดผลลัพธ์ที่คาดหวัง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือการเปลี่ยนแปลงสภาวะภายในและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โดย

พุทธนวัตกรเกิดความมั่นใจและสมรรถนะในการจัดการความรู้เชิงลึกสามารถใช้เครื่องมือบำบัดโรคทางใจในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผู้สูงอายุเปราะบางเกิดสัมมาทิฐิ มีสติรู้ตัวเท่าทันอารมณ์เศร้าหมอง เข้าใจในความเปลี่ยนแปลงตามหลักไตรลักษณ์ และเกิดกลไกการเยียวยาตนเองทำให้ปล่อยวางความทุกข์ใจได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน เกิดระบบเครือข่ายพันธมิตรเชิงพื้นที่ที่เหนียวแน่นและการจัดทำฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความแม่นยำสูงเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ในอนาคต

4.5. คำอธิบายรายละเอียดผลกระทบ ผลกระทบในระยะยาวคือการขับเคลื่อนเชิงโครงสร้างและสังคม โดยช่วยลดความเหลื่อมล้ำและลดภาวะซึมเศร้าในสังคมสูงวัยของอำเภอวังน้อยอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและมีกลไกพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพใจอย่างยั่งยืน ในมิติทางสถาบันวิชาการและองค์กรคณะสงฆ์ เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทของวัดและพระสงฆ์ให้กลายเป็นแกนหลักในการจัดสวัสดิการสังคมและเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมการทางสังคมเพื่อชุมชน ส่งผลให้มหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการพลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษาและยกระดับ Soft Power ด้านพุทธจิตวิทยาของประเทศอย่างสง่างาม

5. ทักษะและสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมาย (Skills Development)

กระบวนการออกแบบและทดลองใช้เครื่องมือการให้คำปรึกษาเฉพาะรายช่วยพัฒนา Hard Skills และ Soft Skills ให้แก่ทุกภาคส่วนดังนี้

5.1. กลุ่มอาจารย์

1. ทักษะการพัฒนาเครื่องมือวิจัยและนวัตกรรมทางสังคม สามารถบูรณาการหลักพุทธธรรมร่วมสมัยเข้ากับจิตวิทยาสากลจนกลายเป็นชุดแบบประเมินและคู่มือการบำบัดที่มีมาตรฐานสากล
2. ทักษะการจัดการความรู้เชิงลึกและการสกัดปัญญา สามารถเปลี่ยนข้อมูลพฤติกรรมดิบและเรื่องเล่าจากภาคสนามให้กลายเป็นโครงสร้างความรู้ทางวิชาการที่น่าติดตาม
3. ทักษะการกำกับจริยธรรมการวิจัยและการโค้ชเชิงคลินิก มีสมรรถนะในการเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแล ควบคุม และเยียวยาจิตใจของทีมนิสิตเพื่อป้องกันภาวะหมดไฟในการเผชิญเคสยาก

5.2. กลุ่มนิสิต (พุทธนวัตกร)

1. ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) สามารถวางความคิดอคติ และตัวตนลง เพื่อเปิดใจรับฟังเสียง ความรู้สึก และอารมณ์ที่ซ่อนอยู่ใต้คำพูดของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง
2. ทักษะการวิเคราะห์เหตุปัจจัยตามแนวโยนิโสมนสิการ สามารถใช้คำถามพิจารณาโดยแบบคายเพื่อสืบค้นเชื่อมโยงหาต้นตอที่แท้จริงของความทุกข์โดยไม่หลงไปตามอารมณ์ความรู้สึก
3. ทักษะการใช้เครื่องมือพุทธบำบัดเฉพาะราย สามารถนำเครื่องมืออริยสัจโมเดล ขั้น 5 และหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้วินิจฉัยและวางแผนเยียวยาสุขภาวะจิตวิญญาณรายบุคคลได้จริง
4. ทักษะการตระหนักรู้และการดูแลใจตนเอง (Healer Self-Care) มีสติรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ตนเอง และสามารถใช้

หลักข้อเบกขาในการปล่อยวางเรื่องราวหลังเสร็จสิ้นกระบวนการบำบัด

- 5.3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ (อสม. และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น)
 1. ทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication) มีความสามารถในการประสานงาน พูดคุย และให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายยากจนและเปราะบางด้วยท่าทีที่ให้เกียรติ
 2. ทักษะการทำงานบูรณาการข้ามศาสตร์เชิงพื้นที่ สามารถเชื่อมต่อบริบทสาธารณสุขทางกายของท้องถิ่นเข้ากับระบบเฝ้าระวังทางจิตวิญญาณของสถาบันสงฆ์และมหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นเนื้อเดียว
 3. ทักษะการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมและการสร้างเวทีปลอดภัย สามารถบริหารจัดการความต้องการที่หลากหลายของชาวบ้าน และสร้างข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาสุขภาวะชุมชน
- 5.4. กลุ่มผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการ)
 1. ทักษะการอยู่กับปัจจุบันขณะ (Living in Present) เกิดความสามารถในการตั้งสติและมีใจจดจ่ออยู่กับความจริงตรงหน้า ไม่ปล่อยให้จิตเศร้าหมองพุ่งชนไปกับความหลังในอดีตหรือความกังวลในอนาคต
 2. ทักษะการรู้เท่าทันและควบคุมอารมณ์ สามารถเฝ้าสังเกตและรับรู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นในใจตนเอง ยอมรับปัญหาอย่างมีสติโดยไม่ตื่นตระหนกหรือปฏิเสธความจริง

3. ทักษะชีวิตใหม่ในการปล่อยวางด้วยปัญญา มีทัศนคติแบบ
สัมมาทิฐิ มองเห็นความเปลี่ยนแปลงของโลกธรรมและสังขาร
ตามหลักไตรลักษณ์ ส่งผลให้เกิดความสุข สงบ และมีสุขภาวะทาง
ปัญญาที่สมบูรณ์ยั่งยืน

วัดบันดาลใจ:
พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนขั้นสูง (Reinventing University)
ประจำปีงบประมาณ 2569

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

			
วัดเป็นศูนย์กลาง แห่งการเรียนรู้ และพัฒนาชุมชน	เกษตรวิถีสร้างสรรค์ เพิ่มมูลค่า สร้างอาชีพ อย่างยั่งยืน	สุขภาวะทางปัญญา บนวิถีทางคุณธรรม และคุณภาพชีวิต	บูรณาการความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระหว่างวัด ชุมชน และภาคีเครือข่าย

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

ขอบเขตการพัฒนาคู่มือและเครื่องมือ

การประเมินสุขภาวะจิตใจเชิงพุทธบูรณาการ
(SLOW Model) สำหรับประชากรสูงวัย

เพื่อให้คณะทำงานสร้างเครื่องมือทำงานได้ครบถ้วน และประเด็นที่น่าสนใจ สามารถกำหนดหัวข้อในการตรวจรับและสร้างเครื่องมือออกเป็น 4 หมวดหลัก ดังนี้

1. หมวดกรอบแนวคิดและการวางฐานข้อมูล (Conceptual Framework)

- [] กรอบแนวคิดการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ มีการปูพื้นฐานและเชื่อมโยงหลักพุทธจิตวิทยา
- [] การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางพุทธธรรมพื้นฐาน มีการระบุเทคนิคและการใช้หลักธรรม (ไตรลักษณ์, พรหมวิหาร 4, ชันธ 5, โยนิโสมนสิการ) ในการเยียวยาจิตใจและเท่าทันธรรมชาติของชีวิต
- [] หลักสูตร SLOW Model โครงสร้างหลักสูตรการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถนะพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นเข็มทิศหลัก

2. หมวดเครื่องมือภาคสนามและการวินิจฉัย (Fieldwork & Diagnostic Tools)

[] คู่มือการเดินสำรวจและพูดคุย ขั้นตอนการลงพื้นที่รับฟังและเก็บข้อมูลชาวบ้านตามหลัก "ปรโตโมสะ" (การรับฟังเสียงจากภายนอก/กัลยาณมิตร)

[] เครื่องมือวินิจฉัยปัญหา (Diagnostic Tool) การประยุกต์ใช้ "อริยสัจโมเดล" เพื่อวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาของประชากรสูงวัย (ทุกข์-สมุทัย-นิโรธ-มรรค)

[] แบบฟอร์มและเครื่องมือประเมินสุขภาวะจิตใจ: แบบประเมินเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพที่ใช้วัดระดับสุขภาวะจิตใจก่อน-หลัง

3. หมวดการตรวจสอบและกลั่นกรองคุณภาพ (Quality Assurance & Validation)

[] ร่างต้นฉบับคู่มือ (Drafting) ความสมบูรณ์ของเนื้อหาคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธฉบับแรก

[] ระบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Review) เครื่องมือ/แบบฟอร์มสำหรับส่งให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกร่วมประเมินและกลั่นกรองคุณภาพ

[] บันทึกการปรับปรุงแก้ไข (Revision Log) ส่วนรองรับการนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงเนื้อหา

4. หมวดผลลัพธ์และการนำไปใช้ (Final Output & Deployment)

[] เอกสารมาตรฐาน (Standard Manual) การจัดพิมพ์และจัดทำคู่มือในรูปแบบเอกสารมาตรฐานที่พร้อมนำไปมอบเพาเนนิติต หรือนำไปใช้งานจริง

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

การพัฒนาเครื่องมือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ)

หมวดที่ 1 กรอบแนวคิดและการวางฐานข้อมูล (Conceptual Framework)

เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์เชิงทฤษฎีและการเตรียมทรัพยากรปัญญา
(Input)

- [] กรอบทฤษฎีพุทธจิตวิทยาบูรณาการ การปูพื้นฐานกลไกทางจิตวิทยาที่เชื่อมโยงกับ หลักไตรสิกขา และภาวนา 4 (กาย-ศีล-จิต-ปัญญา) ร่วมกับจิตวิทยาการปรึกษาร่วมสมัย
- [] เครื่องมือจัดการและเท่าทันธรรมชาติของชีวิต ชุดคำอธิบายระบุเทคนิคและคู่มือการใช้หลักธรรมภาคปฏิบัติ ได้แก่ ไตรลักษณ์ (การสร้างความเข้าใจความเปลี่ยนแปลง), พรหมวิหาร 4 (ฐานใจของผู้บำบัต), ชันธ 5 โมเดล (การแยกรูปนาม สัญญา สังขาร), และ โยนิโสมนสิการ (การคิดแบบสืบค้นเหตุปัจจัย)
- [] โครงสร้างหลักสูตร SLOW Model พิมพ์เขียวหลักสูตรการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถนะพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นเข็มทิศนำทางของระบบ

[] คลังฐานข้อมูลบริบทพื้นที่ ระบบจัดเก็บข้อมูลความยากจนและความเปราะบางของผู้สูงอายุ 15 รายในพื้นที่อำเภอวังน้อย เพื่อใช้ตั้งต้นคำถามประเมินสุขภาพ

หมวดที่ 2 เครื่องมือภาคสนามและการปฏิบัติการวินิจฉัยเฉพาะราย (Fieldwork & Diagnostic Clinical Tools)

หมวดปฏิบัติการขับเคลื่อนกลางน้ำ (Process) เปลี่ยนทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติ 6 ระยะ

2.1 เครื่องมือเตรียมความพร้อมและเข้าถึงพื้นที่

[] บันทึกภาคีชี้เป้าทางสังคม แบบฟอร์มทำงานร่วมกันระหว่าง มจร. + ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศทบ. ที่ 1 + อบต.วังน้อย เพื่อคัดกรองและเข้าถึงผู้สูงอายุเปราะบาง 15 ราย

[] คู่มือการเดินสำรวจและสร้างความสัมพันธ์ด้วยหลัก "ปรโตโมสะ": แนวทางการลงพื้นที่เชิงรุกเพื่อรับฟังด้วยหัวใจ (Deep Listening) ปราศจากอคติ เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงจิตวิทยาและประตูดใจ

2.2 เครื่องมือคัดกรอง วินิจฉัย และเยียวยา (Diagnostic Tools)

[] แบบประเมินดัชนีสุขภาพและสภาวะจิตใจขั้นต้น เครื่องมือเชิงปริมาณ/คุณภาพสำหรับตรวจวัดระดับความเครียด ความโดดเดี่ยว และภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ (ก่อนเริ่มกระบวนการ)

[] เครื่องมือสืบค้นเหตุแห่งทุกข์ด้วย "ขั้น 5 โมเดล" แบบฟอร์มจำแนกและสกัดเรื่องเล่าความทุกข์ของผู้สูงอายุออกเป็นมิติ (รูป นาม สัญญา ความจำ สังขารการปรุงแต่งจิต)

- [] เครื่องมือวินิจฉัยรากเหง้าปัญหาด้วย "อริยสังฆโมเดล + 5 Whys"
 - โครงสร้างการตั้งคำถามเชิงลึกเพื่อระบุ ทุกข์-สมุทัย (สาเหตุที่แท้จริง)
 - และร่วมออกแบบภาพความสุขปลายทาง (นิโรธ-มรรค)
- [] แผนการเยียวยาและชุดกิจกรรมสติบำบัดเฉพาะบุคคล
 - (Individualized Care Plan) แนวทางการฝึกอบรมใจและควบคุม
 - อารมณ์ผู้สูงอายุเมื่อเผชิญสิ่งเร้า

2.3 เครื่องมือติดตามและถอดบทเรียนหลังกิจกรรม

- [] แบบประเมินสัมฤทธิ์ผลปลายทาง แบบฟอร์มบันทึกการ
 - เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สติรู้ตัว การปล่อยวาง และระดับการฟื้นฟู
 - สมรรถภาพทางอารมณ์ (หลังกระบวนการ)
- [] แบบฟอร์มการประชุมสะท้อนคิดและกำกับควบคุมจริยธรรมวิจัย
 - เครื่องมือสำหรับคณาจารย์และนิสิตเพื่อควบคุมจริยธรรม และป้องกัน
 - ภาวะหมดไฟของผู้บำบัด (Healer Self-Care)

หมวดที่ 3 การตรวจสอบ กลั่นกรองคุณภาพ และประเมินผลกระทบ (Quality Assurance, Validation & Impact Pathway)

หมวดการันตีมาตรฐานทางวิชาการและการตรวจสอบห่วงโซ่คุณค่า

- [] ร่างต้นฉบับคู่มือการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ความสมบูรณ์ของ
 - เนื้อหาฉบับแรกที่รวบรวมทั้ง 6 ระยะการดำเนินงาน
- [] ระบบและแบบฟอร์มประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เครื่องมือ
 - ประเมินความสอดคล้องและการกลั่นกรองคุณภาพชุดเครื่องมือจาก
 - ผู้เชี่ยวชาญ

[] บันทึกการปรับปรุงแก้ไขระบบและข้อมูลดิบ ระบบจัดเก็บข้อมูลดิบเชิงคุณภาพ แผนชีวิตผู้สูงอายุ 15 กรณี และบันทึกการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

[] เครื่องมือประเมินผลกระทบตามแนวคิด Impact Pathway แบบประเมินความคุ้มค่าและความเชื่อมโยงเชิงระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าจนถึงผลกระทบระยะยาวในมิติชุมชน สถาบันสังคม และการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (อุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

หมวดที่ 4 ผลลัพธ์ การนำไปใช้ และการพัฒนาสมรรถนะ (Final Output, Deployment & Skills Verification)

หมวดปลายน้ำเพื่อตรวจสอบความสำเร็จเชิงรูปธรรมและการเติบโตของทุนมนุษย์

4.1 มาตรฐานเอกสารและการเผยแพร่

[] เอกสารคู่มือมาตรฐาน (Standard Manual): หนังสือถอดบทเรียน/คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยาที่จัดพิมพ์เสร็จสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้บ่มเพาะนิสิตในรุ่นถัดไป

[] แพลตฟอร์มคลังปัญญาและสื่อประชาสัมพันธ์องค์ความรู้: ช่องทางเผยแพร่บทความวิชาการและสื่อประชาสัมพันธ์การเยียวยาใจสู่สาธารณะ

[] โครงสร้างหลักสูตรระยะสั้น (Short Course Blueprint): แผนภาพหลักสูตรพุทธบำบัดที่พร้อมสำหรับการเทียบโอนในระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ของมหาวิทยาลัย

4.2 เครื่องมือประเมินการพัฒนาทักษะ (Skills & Competency Assessment Cards)

[] แบบประเมินทักษะกลุ่มอาจารย์ (Hard/Soft Skills): การประเมินความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือนวัตกรรมสังคม การจัดการความรู้เชิงลึก และการโค้ชเชิงคลินิก

[] แบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร (นิสิต): เครื่องมือวัดทักษะ Deep Listening, การคิดแบบโยนิโสมนสิการ, การนำเครื่องมือพุทธบำบัดไปใช้จริง, และทักษะ Healer Self-Care (การปล่อยวางด้วยอุเบกขา)

[] แบบประเมินทักษะภาคีเครือข่ายพื้นที่ (อสม./ท้องถิ่น) เครื่องมือวัดระดับการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication) และการทำงานข้ามศาสตร์

[] แบบประเมินทักษะชีวิตใหม่ผู้สูงอายุ เครื่องมือวัดระดับทักษะการอยู่กับปัจจุบันขณะ (Living in Present) การรู้เท่าทันอารมณ์ และการมีสัมมาทวิภูติตามหลักไตรลักษณ์

คำอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างจากเครื่องมือมาตรฐานสู่ห่วงโซ่คุณค่า (Impact Pathway)

ข้อมูลส่วนแรกคือ **ข้อกำหนดการตรวจรับ (Checklist)** เพื่อให้ได้เอกสารมาตรฐาน ส่วนข้อมูลส่วนที่สองคือ **แผนยุทธศาสตร์** ที่บอกว่าเครื่องมือเหล่านั้นจะถูกสร้างและส่งผลกระทบอย่างไร

- **หมวด 1 (กรอบแนวคิด) และ หมวด 3 (การตรวจคุณภาพ)** สัมพันธ์โดยตรงกับ **ปัจจัยนำเข้า (Input)** และ **กระบวนการ (Process)** ในตาราง Impact Pathway ที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ 30 รูป/คน มาจัดเวทีระดมสมองเพื่อยกร่าง และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมิน เพื่อควบคุมจริยธรรมการวิจัย
- **หมวด 4 (ผลลัพธ์และการนำไปใช้) สัมพันธ์โดยตรงกับ ผลผลิต (Output) และ ผลลัพธ์ (Outcome)** คือการได้ชุดเครื่องมือสมบูรณ์ 1 ชุด, รายงานความก้าวหน้าวิชาการ, และการเกิดต้นแบบหลักสูตรระยะสั้นที่เทียบโอนเข้าคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ได้ในอนาคต

2. ความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติการจากเครื่องมือภาคสนามสู่แผนปฏิบัติการ 6 ระยะ

เครื่องมือในหมวดที่ 2 (Fieldwork & Diagnostic Tools) จากข้อมูลส่วนแรก ถูกนำมาขยายความให้เห็นกระบวนการทำงานกลางน้ำ (Process) ของพุทธชนวัตร (นิสิต) กับผู้สูงอายุเปราะบาง 15 คนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน:

เครื่องมือในเช็ก ลิสต์ (ส่วนแรก)	การประยุกต์ใช้จริงในแผนปฏิบัติการ 6 ระยะ (ส่วนที่สอง)
คู่มือการเดินทาง สำรวจตาม หลักปรโตโมสะ	 ระยะที่ 2.1 และ 2.3 การประสานภาคี เครือข่าย (มจร. + ศปภ.ทบ.1 + อบต.วังน้อย) เพื่อชี้เป้า และการลงพื้นที่เชิงรุกเพื่อสร้างพื้นที่ ปลอดภัย/เปิดประตูใจ

แบบฟอร์ม ประเมินสุขภาวะ จิตใจ	 ระยะเวลาที่ 2.2 การใช้เครื่องมือประเมิน สุขภาพจิตเบื้องต้นเพื่อวัดระดับความเครียด ความ โดดเดี่ยว และภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ 15 คน (ก่อนบำบัด)
การใช้เครื่องมือ ทางพุทธธรรม (ขั้นที่ 5)	 ระยะเวลาที่ 2.4 การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ร่วมกับ ขั้นที่ 5 โมเดล เพื่อสืบค้นเหตุ แห่งทุกข์ โดยแยกแยะความทุกข์ออกเป็นรูป นาม สัญญา และสังขาร
เครื่องมือวินิจฉัย (อริยสัจโมเดล)	 ระยะเวลาที่ 2.5 การใช้โครงสร้าง อริยสัจ 4 ร่วมกับเทคนิค 5 Whys เพื่อวางแผนเยียวยา เฉพาะบุคคล กำหนดภาพความสุขปลายทาง และ ฝึกสติบำบัด
บันทึกการ ปรับปรุง / แบบ ประเมินหลัง	 ระยะเวลาที่ 2.6 การสรุปผลและบันทึกแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อดูการตระหนักรู้ การปล่อยวาง และการฟื้นฟูสมรรถภาพทาง อารมณ์

3. ความสัมพันธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากการบ่มเพาะ นิสัยสู่ การเกิดสมรรถนะ (Skills Development)"

ในข้อมูลส่วนแรกระบุว่า นิสิตจะได้เรียนรู้เทคนิคการให้คำปรึกษาผ่านหลักสูตร SLOW Model ข้อมูลส่วนที่สองได้ขยายผลให้เห็น **การพัฒนาทักษะ (Skills ทั้ง Hard & Soft)** ที่เกิดขึ้นจริงกับคน 4 กลุ่ม

- **อาจารย์** ยกระดับจากการสอนทฤษฎีไปสู่ทักษะการสร้างนวัตกรรมสังคมและการโค้ชเชิงคลินิก
- **นิสิต (พุทธนวัตกร)** เกิดทักษะหน้างานจริง เช่น Deep Listening, โยนิโสมนสิการ และที่สำคัญคือ **Healer Self-Care (การใช้หลักอุเบกขาดูแลใจตนเอง)** ไม่ให้เกิดภาวะหมดไฟ
- **ภาคีเครือข่าย (อสม./ท้องถิ่น)** เกิดทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication)
- **ผู้สูงอายุ** เกิดทักษะชีวิตใหม่ในการอยู่กับปัจจุบันขณะ (Living in Present) และเท่าทันอารมณ์ตามหลักไตรลักษณ์

4. ความสัมพันธ์เชิงเป้าหมายจากเอกสารมาตรฐานสู่นวัตกรรมสังคม และ Soft Power

- **เป้าหมายระยะสั้น (ส่วนแรก)** ต้องการผลิต "คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ" และ "เอกสารมาตรฐาน" ที่มีความสมบูรณ์เชิงวิชาการ
- **เป้าหมายยุทธศาสตร์ระยะยาว (ส่วนที่สอง)** คู่มือนี้จะไม่ใช่แค่หนังสือที่อยู่บนหิ้ง แต่เป็นสารตั้งต้นที่ทำให้ **ชุมชนอำเภอวังน้อย** เกิดระบบสวัสดิการจิตวิญญาณระดับฐานราก ยกระดับภาพลักษณ์ของวัดและสถาบันสงฆ์ให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมสังคม และผลักดันให้ มจร. บรรลุเป้าหมายการพลิกโฉม

สถาบันอุดมศึกษาตาม พรบ. พร้อมสร้าง Soft Power ด้านพุทธ
ปัญญาบำบัด ให้แก่ประเทศ

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

แนวทางออกแบการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

แก่ผู้สูงอายุเฉพาะรายภาคสนาม

เอกสารคู่มือมาตรฐานสำหรับกระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติงานเชิง

รุก โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ

ภายใต้โครงการวัดบันดาลใจ การพลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา

1. การให้คำปรึกษาเฉพาะราย

การขับเคลื่อนระบบนิเวศแห่งการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาในสังคมสูงวัยอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกร่องวิถีวิทยาที่มีความแหลมคมและเป็นวิทยาศาสตร์เชิงคุณภาพ ปัญหาสุขภาวะจิตใจและความเปราะบางลึกซึ้งของผู้สูงอายุเป้าหมายจำนวน 15 คนในพื้นที่นำร่องไม่อาจแก้ไขได้ด้วยการสงเคราะห์เชิงนโยบายแบบผิวเผิน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้พัฒนาโครงสร้างกระบวนการปฏิบัติงานเชิงรุกในรูปแบบการให้คำปรึกษาเฉพาะรายเพื่อเป็นนวัตกรรมสังคมขั้นสูง

วิธีการปฏิบัติหน้าที่นี้มีจุดหมายสำคัญในการหลอมรวมศาสตร์ จิตวิทยาสากลเข้ากับระบบภูมิปัญญาทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นเนื้อเดียว โดยมุ่งเปลี่ยนผ่านหลักพุทธธรรมคำสอนที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นเครื่องมือปฏิบัติการทางจิตวิทยาเชิงลึกที่ทรงพลัง มีความปลอดภัยเชิงจริยธรรมวิจัย และสามารถวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในใจของผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน

2. โครงสร้างเชื่อมโยงเชิงระบบของการปรึกษาเชิงพุทธ

กระบวนการปฏิสัมพันธ์หน้าที่งานได้รับการออกแบบให้ร้อยเรียงกันอย่างมีเอกภาพ ตั้งแต่ฐานใจของผู้ให้คำปรึกษา เครื่องมือจำแนกอารมณ์ และกลไกการวินิจฉัยรากเหง้าปัญหา เพื่อสร้างสัมมาทิฐิและสุขภาวะทางปัญญาปลายทางอย่างเป็นระบบ รายละเอียดการประยุกต์ใช้แสดงดังตารางโครงสร้างเชิงระบบต่อไปนี้

ตารางวิเคราะห์เครื่องมือพุทธธรรมบำบัดเฉพาะราย

เครื่องมือ พุทธธรรม และจิตวิทยา	บทบาทหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานภาคสนาม	ผลลัพธ์เชิงพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ
1. หลักพรหม วิหาร 4 และ การฟังอย่าง ลึกซึ้ง	ใช้สร้างพื้นที่ปลอดภัย เชิงจิตวิทยา เป็นสารตั้ง ต้นในการเปิดประตูใจ และคลายกำแพงอารมณ์ ด้วยความเมตตากรุณา อย่างแท้จริง	1. เกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ รู้สึกปลอดภัย คลายความโดดเดี่ยว อ้างว้าง และพร้อมที่จะ เปิดเผยเรื่องเล่าความทุกข์ ในใจ

2. โครงสร้าง ขั้น 5 โมเดล	ใช้ ในการ จำแนก แยกแยะ และ สืบค้น เรื่องราวความทุกข์ ภาคสนามออกเป็นมิติ เชิงรูปธรรม	2. เกิดทักษะการรู้เท่าทัน อารมณ์ความเศร้าหมอง สามารถคัดแยกความรู้สึก ออกจากข้อเท็จจริงตาม หลักภูษนาม
3. ระเบียบ อริยสัจโมเดล และเทคนิค ทำใจ 5 ครั้ง	ใช้เป็นเครื่องมือวินิจฉัย และสกัดรากเหง้าของ ปัญหาชีวิต ตลอดจนการ ร่วมออกแบบภาพ ความสุขปลายทาง	3. เกิดการตระหนักรู้ ภายในใจ มองเห็นสาเหตุที่ แท้จริงของความทุกข์ และ เข้าใจแนวทางดูแลใจ ตนเองในชีวิตประจำวัน
4. ความเข้าใจ กฎไตรลักษณ์	ใช้เป็นกลไกสร้าง ภูมิคุ้มกันทางจิต วิญญาณในการ เผชิญหน้ากับความผัน แปรของโลกธรรมและ สังขาร	4. เกิดปัญญาเห็นแจ้ง มี ปัญญาบริสุทธิ์ในการ ปล่อยวางความยึดมั่นถือ มั่น และยอมรับความจริง ตรงหน้าได้อย่างสงบเย็น

3. ขั้นตอนแนวทางปฏิบัติการให้คำปรึกษาเฉพาะรายภาคสนาม

4 ระยะ

การแปรเปลี่ยนคลั่งปัญญาสู่การอยู่อย่างธรรมในพื้นที่จริงของ
พุทธนวัตกรเหี่ยวยาใจจำนวน 15 รูปหรือคน กับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ
เปราะบางยากจนทั้ง 15 กรณีศึกษา กำหนดให้ขับเคลื่อนผ่าน 4 ระยะ
กิจกรรมย่อยอย่างละเอียดต่อไปนี้

3.1. ระยะที่ 1 การเปิดประตูใจและสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงจิตวิทยา

ขั้นตอนนี้เป็นเวลาต้นน้ำที่มีความละเอียดอ่อนสูงที่สุด พุทธนัตถกรจะต้องน้อมนำหลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นฐานรากในการปฏิสัมพันธ์หน้างาน โดยแสดงออกด้วยท่าทีที่ให้เกียรติ ปราศจากอคติ และเปี่ยมด้วยความเมตตากรุณาอย่างบริสุทธิ์ใจ

1. พุทธนัตถกรประสานงานร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการแกะรอยและเข้าถึงเคสสถานของผู้สูงอายุเปราะบางเพื่อลดความระแวงเชิงพื้นที่
2. การใช้ภาษาแห่งธรรมที่อ่อนโยนและการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. จัดวางท่าทางและระยะห่างในการสนทนาให้ผู้สูงอายุรู้สึกสบายใจ ไม่รู้สึกเหมือนกำลังถูกสอบสวน ทว่ารู้สึกเหมือนมีกัลยาณมิตรมาเยี่ยมเยียน
4. มุ่งเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่นุ่มนวลชวนคุยจนกระทั่งผู้สูงอายุสัมผัสได้ถึงความปลอดภัย อารมณ์ที่ตึงเครียดเริ่มผ่อนคลายลง และพร้อมที่จะเปิดประตูใจสะท้อนเรื่องราวชีวิต

3.2. ระยะที่ 2 การฟังอย่างลึกซึ้งและการสืบค้นเหตุแห่งทุกข์ด้วยขั้น 5 โมเดล

เมื่อผู้สูงอายุเริ่มไว้วางใจและหลั่งไหลเรื่องเล่าชีวิต พุทธนัตถกรจะเปลี่ยนบทบาทเข้าสู่การรับฟังเสียงสะท้อนจากใจตามหลักปรโตโมสะควบคู่กับวิถีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การฝึกปฏิบัติทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง พุทธนวัตกรต้องวางความคิด ตัวตน และอคติของตนเองลงอย่างสิ้นเชิง เปิดใจรับฟังน้ำเสียง อารมณ์ และความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ใต้ถ้อยคำโดยไม่ด่วนตัดสิน
2. ระหว่างที่ผู้สูงอายุบอกเล่าความลุ่มดอนในวิถีชีวิต พุทธนวัตกรจะใช้ขั้นที่ 5 โมเดลเป็นแนวขยายในการจำแนกข้อมูลดิบเชิงคุณภาพ คัดแยกความทุกข์ออกเป็นมิติด้านรูปกายที่เสื่อมถอย มิติด้านเวทนาความรู้สึกเจ็บปวดหรืออ้าว้าง มิติด้านสัญญาความจำได้หมายรู้ในความสูญเสียอดีต และมิติด้านสังขารการปรุงแต่งจิตที่พุ่งชนไปในอนาคต
3. ใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึกทวนความเข้าใจเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุกลับมาสำรวจสถานะอารมณ์ของตนเองในปัจจุบันขณะ
4. สกัดข้อมูลเรื่องเล่าเหล่านั้นจัดหมวดหมู่เพื่อใช้เตรียมยกร่างแผนที่ชีวิตและแผนที่สุขภาวะของผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล

3.3. ระยะที่ 3 การวินิจฉัยและวางแผนเยียวยาด้วยอริยสัจ

โมเดล

ในระยะนี้เป็นการประยุกต์ใช้ศิลปะการตั้งคำถามอย่างแยบคายตามแนวทางโยนิโสมนสิการ เพื่อนำทางสปอตไลท์ความตระหนักรู้ส่องสว่างเข้าสู่หัวใจของผู้สูงอายุเอง

1. ร่วมกันทบทวนสภาพความไม่สบายใจหลักที่กำลังเผชิญซึ่งจัดเป็นตัวทุกข์

2. ใช้ศิลปะการตั้งคำถามเชิงลึกร่วมกับเทคนิคการถามว่าทำไม 5 ครั้งเพื่อสืบค้นเชื่อมโยงหาต้นตอที่แท้จริงของความทุกข์ใจโดยไม่หลงไปตามอารมณ์ ซึ่งเปรียบเสมือนการค้นพบสมุทัยหรือรากเหง้าของปัญหา
3. พุทธนวัตกรชวนผู้สูงอายุกำหนดเป้าหมายเชิงบวกหรือภาพฝันความสุขในใจที่สามารถเป็นไปได้จริงตามหลักนิโรธ
4. ร่วมกันออกแบบแนวปฏิบัติและชุดกิจกรรมดูแลจิตใจตามวิถีมรรค เช่น การเจริญสติภาวนาบำบัดในชีวิตประจำวัน การสวดมนต์ หรือกิจกรรมสมาธิเกื้ออื้อที่เหมาะสมกับสภาวะร่างกาย

3.4. ระยะที่ 4 การสร้างปัญญาเห็นแจ้งตามกฎไตรลักษณ์และบันทึกการเปลี่ยนแปลง

ระยะปลายน้ำมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตวิญญาณขั้นสูงสุด เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเผชิญหน้ากับความผันแปรของสังขารได้อย่างมั่นคงและสงบเย็น

1. พุทธนวัตกรชวนคุยทบทวนและสะท้อนคิดเพื่อนำเข้าสู่มิติปัญญา ปรับเปลี่ยนทัศนคติสู่สัมมาทิฐิ ชี้ให้เห็นความจริงของความเปลี่ยนแปลง ความไม่เที่ยงแท้ของร่างกาย และการพลัดพรากตามกฎไตรลักษณ์
2. ฝึกฝนทักษะการตั้งสติอยู่กับปัจจุบันตรงหน้า ยอมรับปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นโดยไม่ปฏิเสธความจริง หรือไม่จมปลักอยู่กับความสูญเสียในอดีต

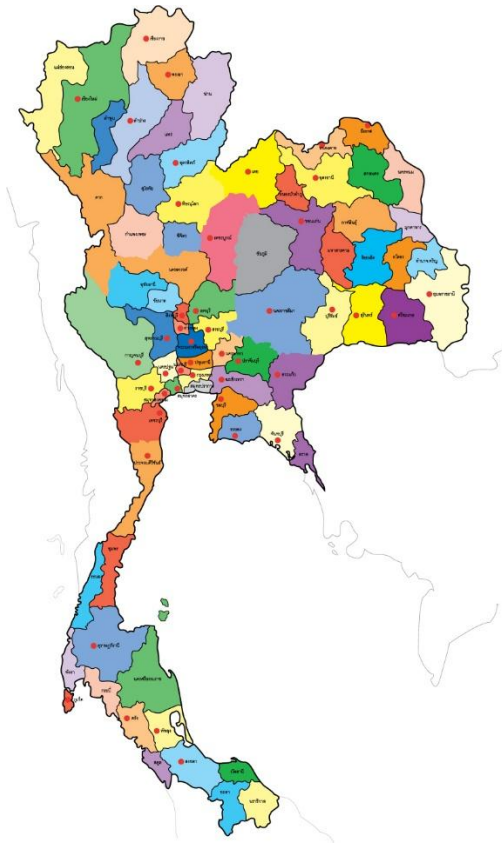
3. พุทธนวัตกรรมทำการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ความงอกงามทางปัญญาและการปล่อยวางความทุกข์ใจหลังกระบวนการบำบัด
4. ทำการบันทึกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สรุปผลลัพธ์รายการณศึกษาทั้ง 15 เคสอย่างถี่ถ้วนรัดกุม เพื่อแปรสภาพข้อมูลภาคสนามให้กลายเป็นคลังความรู้เชิงวิชาการที่น่าติดตามและทรงคุณค่าสืบไป

4. ระบบธรรมาภิบาลและการประเมินทักษะหลังการปฏิบัติงาน

เพื่อควบคุมคุณภาพและจริยธรรมการวิจัยตามระเบียบของมหาวิทยาลัยและข้อตกลงของกระทรวงต้นสังกัด ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะราย พุทธนวัตกรรมนิสิตและคณาจารย์จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนกลไกการติดตามผลดังต่อไปนี้

1. จัดเวทีประชุมสะท้อนคิดร่วมกัน ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง เพื่อนำสมุดบันทึกสนามและชุดข้อมูลดิบเชิงคุณภาพมาทำการสกัดหัสดความรู้เชิงลึก
2. คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจะทำหน้าที่โค้ชเชิงคลินิกเพื่อประเมินระดับการยกระดับสมรรถนะของนิสิต พร้อมทั้งดูแลประเมินจิตใจของทีมนิสิตตามหลักอุเบกขา เพื่อป้องกันภาวะหมดไฟจากการรับฟังความทุกข์สะสม
3. นำรายงานผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุทั้ง 15 คน เข้าสู่การตรวจสอบคุณภาพโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการเป็นประจำทุกวงรอบเดือน

4. แปลงผลสัมฤทธิ์ ปลายทางทั้งหมดเข้าสู่แพลตฟอร์มสารสนเทศ เพื่อสร้างคลังปัญญาและแผนที่ความต้องการสุขภาพชุมชนระดับดิจิทัลที่เชื่อถือได้ ซึ่งพร้อมจะขยายผลเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาธารณะในการดูแลสุขภาพสูงวัยของประเทศอย่างยั่งยืน

วัดบันดาลใจ:

พลิกฟื้นชุมชนด้วย
เศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา

แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์

แบบฟอร์ม 004 แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์ (ขั้นตอนที่ 4)

รายงานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและการปฏิบัติงานภาคสนามเชิงลึก

โครงการวัดบันดาลใจ : พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์
และสุขภาวะทางปัญญา (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเขี่ยวยาใจ)

1. หลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พลิกโฉมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศตามกรอบของสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา จำเป็นต้องยกระดับจากการสร้างพุทธนวัตกรรมแบบแยกส่วน ไปสู่การจัดตั้งระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่หลอมรวมมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม สังคมไทยในปัจจุบันกำลังผ่านเข้าสู่สภาวะสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาความเปราะบางและวิกฤตการณ์ทางสุขภาวะทางจิตใจในวงกว้าง จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะสังคมศาสตร์และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ จึงได้ร่วมกันขับเคลื่อนโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเขี่ยวยาใจ เพื่อทำ

หน้าที่เป็นกลไกในการวินิจฉัยและเยียวยาเชิงพุทธจิตวิทยาอย่างลึกซึ้งในพื้นที่นาร่อง

การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ถือเป็นหัวใจและเป็นกลไกกลางน้ำที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนผ่านองค์ความรู้จากคลังปัญญาไปสู่พื้นที่ปฏิบัติจริงในสังคม การปล่อยให้ผู้สูงอายุเผชิญภาวะซึมเศร้าและความโดดเดี่ยวโดยขาดกลไกเยียวยาที่ตรงจุด ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมระดับฐานราก โครงการนี้จึงได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสถานะปัญหาและความต้องการของชุมชนเป้าหมายอย่างแท้จริง กระบวนการนี้เปิดโอกาสให้พุทธนวัตกรได้เผชิญเคสจริง นำหลักพุทธจิตวิทยาและเครื่องมือสากลลงไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตวิญญาณของผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล ซึ่งถือเป็นการสร้างนวัตกรรมสังคมที่บูรณาการงานบริการวิชาการเข้ากับการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะสูงอย่างเป็นรูปธรรม

2. ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามและการให้คำปรึกษาเฉพาะราย (Case by Case)

การดำเนินงานในขั้นตอนที่ 4 เป็นสนามปฏิบัติการเชิงรุกที่มีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง โดยมีรายละเอียดการปฏิบัติงานตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1. การประสานงานร่วมและจัดตั้งภาคีเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ พุทธนวัตกรและคณะทำงานส่วนกลางร่วมกันลงพื้นที่เพื่อทำบันทึกความร่วมมือและประสานงานอย่างเป็นทางการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย คณะสงฆ์อำเภอวัง

น้อย และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันชี้เป้าและคัดกรองกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุที่มีภาวะเปราะบาง

2.2. การจัดเตรียมเครื่องมือประเมินและคลังปัญญาพุทธบำบัด การนำคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธและเครื่องมือบันทึกสถิติที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากผู้ทรงคุณวุฒิมาจัดเตรียมเป็นแบบประเมินวิถีชีวิตและสภาวะ เพื่อใช้วัดดัชนีและการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของผู้สูงอายุก่อนเริ่มกระบวนการ

2.3. การสร้างปฏิสัมพันธ์และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงจิตวิทยา พุทธนวัตกรลงพื้นที่ปฏิบัติงานเชิงรุก ณ ชุมชนเป้าหมาย เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ละเอียดอ่อน ปราศจากอคติ และสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุเปราะบางจำนวน 15 คน ผ่านกระบวนการพบปะพูดคุย และเดินสำรวจตามวิถีชุมชน

2.4. การฟังอย่างลึกซึ้งและการสืบค้นเหตุแห่งทุกข์เฉพาะราย กระบวนการให้คำปรึกษาเฉพาะรายโดยใช้ทักษะการฟังด้วยหัวใจและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรับฟังเรื่องเล่า น้ำเสียง และอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายใน นำมาวิเคราะห์แยกแยะตามหลักขั้น 5 เพื่อเปิดประตูใจและสืบค้นความจริงลึกซึ้งถึงรากเหง้าของปัญหาความทุกข์ใจ

2.5. การประยุกต์ใช้อริยสัจโมเดลเพื่อออกแบบการเยียวยาจิตวิญญาณ การนำขั้นตอนอริยสัจ 4 มาเป็นเครื่องมือวินิจฉัย โดยร่วมกันระบุปัญหาหลัก สืบค้นรากเหง้าด้วยเทคนิคการถามว่าทำไม 5 ครั้ง กำหนดภาพฝันเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน และวางแนวทางปฏิบัติการดูแลรายบุคคล เช่น การฝึกสติบำบัดและการทำใจโดยแบบกาย

2.6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ภาคสนามและการบันทึกการเปลี่ยนแปลง การติดตามผลและบันทึกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและอารมณ์ในทางบวกของผู้สูงอายุลงในแบบบันทึกอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งทำการประเมินสมรรถนะและความพร้อมของพุทธนวัตกรภายหลังการเผชิญสถานการณ์จริง

3. ตารางวิเคราะห์ตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ (Impact Pathway)

การรายงานผลลัพธ์เชิงยุทธศาสตร์ตลอดห่วงโซ่คุณค่าของขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานภาคสนามแสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome)	ผลกระทบ (Impact)
1. พุทธนวัตกร เชี่ยวชาญได้แก่ คณาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์ มจร รวมจำนวน 30 รูปหรือคน	1. การจัด กิจกรรม ฝึกอบรมและ ให้คำปรึกษา ภาคสนาม เรื่องการให้ คำปรึกษา เฉพาะราย ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 2 ครั้ง	1. พุทธนวัตกร เชี่ยวชาญ จำนวน 15 รูปหรือคน สามารถลง พื้นที่ที่ ปฏิบัติงาน และ ประยุกต์ใช้ หลักธรรมใน การเชี่ยวชาญ ชุมชนได้ สำเร็จ	1. พุทธนวัตกร เกิดสมรรถนะ สูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญ มี ทักษะวิชาชีพ และความ เชี่ยวชาญใน การจัด กระบวนการ ให้คำปรึกษา เชิงพุทธ จิตวิทยา	1. ยกระดับสุข ภาวะทางจิตของ สังคมสูงวัยใน อำเภอวังน้อย ลด ภาวะซึมเศร้าและ ความโดดเดี่ยวใน ชุมชนเป้าหมาย ระดับฐานราก
2. กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุยากจน	2. กระบวน การ	2. แผน ดำเนิน การ	2. ผู้สูงอายุ เปราะบางมี	2. ปรับเปลี่ยน ภาพลักษณ์และ

และเปราะบางในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัด วั ด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 คน	ปฏิสัมพันธ์เชิงรุกและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับรายบุคคล ณ สถานที่จริง และองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย	และแบบบันทึกผลกิจกรรมการให้คำปรึกษาเฉพาะรายที่ได้รับการกรอกข้อมูลดิบอย่างครบถ้วน	ภาวะจิตใจที่ดีขึ้น มีเครื่องมือดูแลตนเองตามหลักสติบำบัด และปล่อยวางความทุกข์ได้มากขึ้น	บทบาทของพระสงฆ์และวัดให้กลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม
3. เครื่องมือและฐานทรัพยากรวิชาการได้แก่ คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และเครื่องมือบันทึกสถิติ	3. การประยุกต์ใช้เครื่องมืออริยสังฆโมเดลพรหมวิหาร 4 และเทคนิคการวิเคราะห์สาเหตุแท้จริงในการขุดรากเหง้าปัญหา	3. ชุดข้อมูลดิบเชิงคุณภาพและบันทึกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและอารมณ์ของผู้สูงอายุรายบุคคล	3. เกิดเครือข่ายภาคีความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างมหาวิทยาลัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสงฆ์ในพื้นที่	3. มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นเลิศในการพลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษาและสร้างโมเดลคลัสต์ปัญญาที่ยั่งยืน
4. งบประมาณดำเนินงานกิจกรรมภาคสนามจำนวน 61,600 บาท พร้อมวัสดุอุปกรณ์และพาหนะเช่าเดินทาง	4. กระบวนการสะท้อนคิดท้ายกิจกรรมเพื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมของพุทธชนวัดกรก่อนและ	4. ประมวลภาพการจัดกิจกรรมและลิงก์รายงานควมเคลื่อนไหวทางสื่อออนไลน์ของส่วนงาน	4. เกิดระบบฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Database) สำหรับนำไปใช้ออกแบบแผนที่เหมาะสม	4. สร้างพลังนวัตกรรมและต้นแบบ Soft Power ของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยพุทธปัญญาและหลักธรรมคำสอน

	ห ล ง ก ร ปฏิบัติงาน		ช ุ ม ช น ใน ขั้นตอนต่อไป	
--	-------------------------	--	------------------------------	--

4. แภาพคำอธิบายรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนเชิงลึก

การรายงานผลการดำเนินงานกลางน้ำในภาคปฏิบัติการจริง จำเป็นต้องมีคำอธิบายรายละเอียดที่สะท้อนถึงการนำกรอบทฤษฎีพุทธธรรมไปแปรเปลี่ยนเป็นแนวปฏิบัติที่สัมผัสได้ดังนี้

4.1. คำอธิบายรายละเอียดปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำเข้าในขั้นตอนนี้ มุ่งเน้นการติดต่อทางปัญญาและสมรรถนะให้แก่พระนิสิตคณะ สังคมศาสตร์ที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 15 รูป ทรัพยากรสำคัญคือคู่มือการ ให้คำปรึกษาเชิงพุทธซึ่งทำหน้าที่เป็นข้อกำหนดมาตรฐานทางวิชาการข้าม ศาสตร์ที่รวบรวมหลักพุทธจิตวิทยาเข้ากับวิทยาการสมัยใหม่ ทรัพยากร ทั้งหมดนี้ ทำหน้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนต้นน้ำที่จะส่งต่อพลังไปยัง กระบวนการภาคสนามอย่างมีธรรมาภิบาล

4.2. คำอธิบายรายละเอียดกระบวนการ กระบวนการลงพื้นที่ใช้ วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความประณีตสูง พุทธนวัตกรรมได้เปลี่ยน กระบวนทัศน์จากการสื่อสารธรรมะแบบสั่งสอนดั้งเดิม ไปสู่การสร้าง สัมพันธภาพที่เท่าเทียมเพื่อเปิดประตูใจผู้สูงอายุ แกนกลางของ กระบวนการคือการนำอริยสัจโมเดลมาทำให้มีชีวิต โดยเริ่มจากขั้นทุกข์ คือ การรับฟังเรื่องเล่าเพื่อระบุสภาพปัญหาที่แท้จริง ขั้นสมุทัย คือการใช้ เทคนิคถามว่าทำไม 5 ครั้ง เพื่อขุดลึกลงไปจนถึงรากเหง้าของความขัดแย้ง ภายในใจ ขั้นนิโรธ คือการร่วมกันสร้างภาพฝันเป้าหมายชีวิตเชิงบวก และ ขั้นมรรค คือการเสนอแนวทางและฝึกทำสมาธิบำบัดเพื่อเท่าทันอารมณ์

ทุกกระบวนการมีการควบคุมความเสี่ยงเชิงจริยธรรมผ่านระบบสะท้อนคิด ร่วมกับคณาจารย์อย่างใกล้ชิด

4.3. คำอธิบายรายละเอียดผลผลิต ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงคือ ความสำเร็จในการบ่มเพาะบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจจำนวน 15 รูปหรือคน ให้สามารถปฏิบัติงานเชี่ยวชาญจิตใจในสถานการณ์จริงได้สำเร็จตามเป้าหมาย ข้อมูลดิบเชิงคุณภาพที่ได้จากการกรอกแบบประเมินรายบุคคล บันทึกแผนที่ชีวิต และบันทึกคำสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงอายุเปราะบางทั้ง 15 คน ได้รับการประมวลผลเป็นคลังข้อมูลที่มีคุณภาพสูง ผลผลิตเหล่านี้แสดงถึง วัตถุและกิจกรรมที่จัดทำเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา พร้อมทั้งจะส่งต่อ โครงสร้างข้อมูลดิบนี้ไปให้แก่คณาจารย์เพื่อใช้สังเคราะห์และถอดรหัส ออกมาเป็นตัวเล่มหนังสือพิมพ์เผยแพร่ในชั้นตอนถัดไป

4.4. คำอธิบายรายละเอียดผลลัพธ์ที่คาดหวัง ผลลัพธ์เน้นการ เปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรมและสมรรถนะของกลุ่มเป้าหมาย โดยพุทธน วัตกรเกิดทักษะวิชาชีพและความมั่นใจในการลงพื้นที่เชี่ยวชาญสังคมอย่าง เห็นได้ชัด ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุเปราะบางเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางบวก มี ความเข้าใจเท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกธรรมตามหลักไตร ลักษณ์ เกิดสภาวะจิตใจที่โปร่งโล่งและปล่อยวางความทุกข์ใจได้มากขึ้น นอกจากนี้ การปฏิบัติงานที่ประสานพลังร่วมกันยังทำให้เกิดกลไกเครือข่าย ความร่วมมือเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์ เป็นฐานในการส่งมอบสวัสดิการและ ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนอย่างตรงจุดและแม่นยำ

4.5. คำอธิบายรายละเอียดผลกระทบ ผลกระทบแสดงถึงสัญญาณ ระยะแรกของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สังคม และสถาบัน โดยใน

ระดับชุมชน สามารถช่วยลดภาวะซึมเศร้าและความโดดเดี่ยวในสังคมสูงวัย ของอำเภอวังน้อยได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างกลไกความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ในระดับองค์กรคณะสงฆ์ เกิดการปรับ ภาพลักษณ์ครั้งสำคัญของคณะสงฆ์และวัดรอบชุมชนให้กลายเป็น Social Innovation Hub หรือศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคมเพื่อการเยียวยา ระดับฐานราก และในระดับมหาวิทยาลัย มจร สามารถบรรลุพันธกิจความ เป็นเลิศและสร้างคุณค่า Soft Power บนฐานทุนพุทธปัญญาเชิงพื้นที่ได้ อย่างยั่งยืน

5. ทักษะและสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมาย (Skills Development)

กระบวนการเผชิญเคสจริงในการปฏิบัติงานภาคสนามและการให้ คำปรึกษาเฉพาะราย ได้ดีติดอาวุธและสร้างทักษะความสามารถให้แก่ กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มอย่างรอบด้านดังนี้

5.1. กลุ่มอาจารย์และนักวิชาการ

1. ทักษะการจัดการรายกรณีขั้นสูง (Advanced Case Management) สามารถควบคุมและกำกับการวิจัยเชิง คุณภาพภาคสนามที่มีความละเอียดอ่อนเชิงจริยธรรม ร่วมกับสหวิชาชีพ
2. ทักษะการโค้ชและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent Coaching) สามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาและสะท้อนคิดเพื่อตั้งศักยภาพ
สูงสุดของนิสิตออกมาใช้ในสถานการณ์จริง

3. ทักษะการบริหารความเสี่ยงทางสังคมและจริยธรรมการ
วิจัย สามารถวางระบบป้องกันและจัดการสภาวะอารมณ์
แทรกซ้อนของผู้รับบริการในพื้นที่เปราะบางได้อย่างมี
อาชีพ

5.2. กลุ่มนิสิต (พุทธนวัตถ์)

1. ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) สามารถวาง
ความคิดและอารมณ์ของตนเองลง เพื่อเปิดใจรับฟัง
คำพูด น้ำเสียง และความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในของ
ผู้สูงอายุโดยปราศจากการด่วนตัดสิน
2. ทักษะการสืบค้นรากเหง้าปัญหาด้วยโยนิโสมนสิการ
สามารถใช้คำถามพิจารณาโดยถ่องแท้และเทคนิค 5
Whys เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการค้นพบสาเหตุแท้จริงของ
ความทุกข์ใจได้ด้วยตนเอง
3. ทักษะจิตวิทยาพุทธบำบัดและการวินิจฉัยเชิงคลินิก
สามารถประยุกต์ใช้หลักขั้น 5 อริยสัจ 4 และพรหม
วิหาร 4 มาสร้างโครงสร้างการเยียวยาและแผนที่ชีวิต
รายบุคคลได้อย่างแม่นยำ
4. ทักษะการควบคุมอารมณ์และการดูแลใจตนเอง (Healer
Self-Care) มีสติเป็นเครื่องต้น รู้เท่าทันสภาวะอารมณ์

ตนเองเมื่อเผชิญสิ่งเร้า และสามารถปล่อยวางความทุกข์
หลังจบเคสได้อย่างเป็นกลาง

5.3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ (อสม. และเจ้าหน้าที่ ท้องถิ่น)

1. ทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication) สามารถชี้เป้า ติดตาม และคัดกรอง
ประชากรเปราะบางด้วยท่าทีที่ให้เกียรติและสร้างความ
ปลอดภัย
2. ทักษะการประสานพลังและการทำงานข้ามศาสตร์
สามารถเชื่อมโยงกลไกการดูแลสุขภาพกายของท้องถิ่น
เข้ากับระบบสวัสดิการจิตวิญญาณขององค์กรคณะสงฆ์
และมหาวิทยาลัย
3. ทักษะการสร้างการมีส่วนร่วมและการยอมรับปัญหา
สามารถจัดกระบวนการระดมสมองและติดสติ๊กเกอร์
จัดลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชนได้อย่างเป็น
ประชาธิปไตย

5.4. กลุ่มผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการ)

1. ทักษะการอยู่กับปัจจุบัน (Living in Present) มีใจจดจ่อ
และตระหนักรู้ในสภาวะปัจจุบันตรงหน้า ไม่ปล่อยให้
จิตใจจมอยู่กับความเศร้าในอดีตหรือกังวลกับอนาคต

2. ทักษะการรู้เท่าทันและบริหารจัดการอารมณ์ สามารถ
เฝ้าสังเกตจิตใจตนเอง ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้า
อย่างซื่อสัตย์โดยไม่ปฏิเสธหรือตีตนตระหนก
3. ทักษะชีวิตใหม่ในการปล่อยวางด้วยปัญญา มีทัศนคติ
แบบสัมมาทิฐิ เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ
และสังขารตามหลักไตรลักษณ์ ส่งผลให้เกิดสุขภาวะทาง
กายและจิตที่สมบูรณ์จากภายใน

แบบฟอร์ม 005 แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์ (ขั้นตอนที่ 5)

รายงานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและการจัดการความรู้เชิงลึก

โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และ
สุขภาวะทางปัญญา (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ)

1. หลักการและเหตุผลเชิงยุทธศาสตร์

บริบทของสังคมไทยในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่สภาวะสังคมสูงวัยอย่าง
สมบูรณ์ ซึ่งก่อให้เกิดความท้าทายเชิงโครงสร้างรอบด้าน โดยเฉพาะปัญหา
ภาวะความยากจนแบบหลายมิติและวิกฤตการณ์ด้านสุขภาวะทางใจของ
ผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบางในระดับฐานราก มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษา
พระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ได้ดำเนินยุทธศาสตร์
ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนา
กำลังคนชั้นสูง เพื่อตอบสนองต่อโจทย์ของสังคมผ่านการสร้างระบบนิเวศ
แห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภายใต้การดำเนินงานของโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ ซึ่งทำ
หน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการวินิจฉัยและเยียวยาเชิงพุทธจิตวิทยา การลง
พื้นที่ภาคสนามเชิงรุกด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในพื้นที่ชุมชน
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้สร้างทุนมนุษย์และชุดข้อมูล
ดิบที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง กระบวนการปฏิสัมพันธ์เฉพาะรายผ่านการให้
คำปรึกษาแบบกรณีศึกษาได้ทำให้ทีมนิสิตและคณาจารย์เข้าถึงแผนที่ชีวิต

สภาวะอารมณ์ และเรื่องเล่าแห่งความทุกข์ที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจของผู้สูงอายุเปราะบางอย่างแท้จริง

ดังนั้น การดำเนินงานในขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก จึงเป็นกระบวนการหัวใจสำคัญที่จะเปลี่ยนผ่านประสบการณ์ดิบและเรื่องเล่าจากภาคสนามให้กลายเป็นองค์ความรู้เชิงวิชาการที่เป็นระบบ หากปราศจากขั้นตอนนี้ ข้อมูลอันลึกซึ้งจากชุมชนจะไม่สามารถยกระดับเป็นคลังปัญญาที่เผยแพร่สู่สาธารณะได้ การจัดพิมพ์หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจจึงไม่ใช่เพียงการรายงานผลกิจกรรมทั่วไป แต่คือการติดตามถอดทางปัญญาและการสร้างมาตรฐานวิชาการพุทธบำบัดที่จะส่งต่อความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชนและสังคมเพื่อการขยายผลอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2. ขั้นตอนที่ 5 การถอดบทเรียนและกรณีศึกษาเชิงลึก

การดำเนินงานในขั้นตอนที่ 5 เป็นการจัดกิจกรรมวิชาการและการจัดการความรู้ภายหลังเสร็จสิ้นการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยมีรายละเอียดการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

2.1. การจัดตั้งกลไกการประชุมร่วมและการเตรียมระบบสารสนเทศส่วนกลาง ทีมนิสิต คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์ ร่วมกับสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ จัดตั้งเวทีประชุมสัมมนา ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง เพื่อนำบันทึกภาคสนาม แผนที่ชีวิต และข้อมูลสภาวะสุขภาวะของผู้สูงอายุมาจัดเตรียมระบบและจัดหมวดหมู่ข้อมูลดิบให้พร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

2.2. การวิเคราะห์และจำแนกประเภทปรากฏการณ์เชิงพุทธจิตวิทยา คณะทำงานร่วมกันนำเคสผู้สูงอายุเปราะบางที่เผชิญจริงมาทำการจำแนกและวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดพุทธจิตวิทยา โดยใช้ระบบ Slow Model ในการทบทวนสภาวะจิตใจ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีความเข้าใจในกฎไตรลักษณ์และการเท่าทันอารมณ์ในระดับใด

2.3. การรวบรวมเหตุปัจจัยและการถอดรหัสบทเรียนชีวิตผ่านอริยสัจโมเดล การประยุกต์ใช้เครื่องมือวินิจฉัยเชิงลึกด้วยการตั้งคำถามตามหลักโยนิโสมนสิการและเทคนิคการวิเคราะห์สาเหตุแท้จริง เพื่อขุดลึกลงไปจนถึงรากเหง้าของปัญหาความทุกข์ใจของผู้สูงอายุแต่ละกรณี จากนั้นนำมากำหนดเป้าหมายเชิงบวกและแนวทางแก้ไขร่วมกับภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่

2.4. การสังเคราะห์ข้อมูลสู่กระบวนการปล่อยวางและการสกัดปัญญาเห็นแจ้ง ทีมนิสิตและคณาจารย์ร่วมกันนำผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและอารมณ์ทางบวกของผู้สูงอายุมาทำการสังเคราะห์เชิงวิชาการตามมิติการพัฒนาแนวพุทธ 4 ด้าน ได้แก่ กายภavana สีลภavana จิตภavana และปัญญาภavana เพื่อเปลี่ยนเรื่องเล่าของชาวบ้านให้เป็นข้อสรุปเชิงพุทธบำบัดที่จับต้องได้

2.5. การรวบรวมและยกย่องหนังสือกรณีศึกษาเชิงวิชาการฉบับเล่มต้นฉบับ การเรียบเรียงผลการถอดบทเรียนรายกรณีทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ออกเป็นบทเรียนทางวิชาการ โดยยกย่องโครงสร้างเนื้อหาคุณมีอย่างละเอียด ตั้งแต่ด้านความรู้เบื้องต้นของกลุ่มเปราะบาง เทคนิคการฟัง

อย่างสร้างสรรค์ จนถึงมิติปัญญาและสุขภาวะ เพื่อรวมเล่มเป็นเอกสารวิชาการมาตรฐาน

2.6. การกลั่นกรองคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและการตรวจสอบความคุ้มค่า การส่งเล่มต้นฉบับหนังสือตอบทเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญภายนอกพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและรับรองมาตรฐานทางวิชาการ ควบคู่กับการประเมินดัชนีการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาวะองค์รวมของผู้สูงอายุ ก่อนนำไปจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือฉบับสมบูรณ์

3. ปัจจัยนำเข้า (Input)

การขับเคลื่อนกระบวนการตอบทเรียนให้มีความสมบูรณ์ตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้าเชิงระบบดังนี้

3.1. ทรัพยากรบุคคลและผู้เชี่ยวชาญข้ามศาสตร์ ประกอบด้วย คณาจารย์จากหลากหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎกศึกษา สาขารัฐศาสตร์ และสาขาพุทธจิตวิทยา ร่วมกับทีมนิสิตและเจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์ รวมจำนวน 30 รูปหรือคน

3.2. ชุดข้อมูลดิบเชิงคุณภาพจากภาคสนาม ข้อมูลผลการลงพื้นที่เยี่ยมวยาจิตใจเฉพาะราย บันทึกคำสัมภาษณ์เชิงลึก และแผนที่ความต้องการของผู้สูงอายุเปราะบางในชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 ราย

3.3. เครื่องมือทางทฤษฎีและคู่มือมาตรฐาน ต้นฉบับคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ กรอบแนวคิดหลักไตรสิกขา อริยมรรคมีองค์ 8 พุทธ

จิตวิทยา และโครงสร้างหลักสูตร Slow Model เพื่อใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์สกัดองค์ความรู้

3.4. งบประมาณและเครื่องมือสนับสนุนเชิงพื้นที่ งบประมาณดำเนินงานในส่วนกิจกรรมถอดบทเรียนจำนวน 30,300 บาท พร้อมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ ห้องประชุมสัมมนา และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

4. กระบวนการ (Process)

การบริหารจัดการและกลไกการเปลี่ยนผ่านข้อมูลภาคสนามสู่คลังปัญญา ดำเนินงานผ่านกระบวนการเชิงระบบดังนี้

4.1. การจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนระดับสถาบัน การดำเนินงานจัดเวทีสัมมนาวิชาการจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ณ มหาวิทยาลัยส่วนกลาง เพื่อให้ทีมนิสิตและคณาจารย์นำกรณีศึกษาจากชุมชนมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และวิพากษ์ร่วมกัน

4.2. การประยุกต์ใช้กระบวนการสะท้อนคิดและการเรียนรู้จากรายกรณี การใช้วิธีวิทยาการจัดการรายกรณีมาวิเคราะห์ผ่านระบบสะท้อนคิด โดยเปิดโอกาสให้นิสิตผู้ให้คำปรึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความผิดพลาด และความสำเร็จร่วมกับคณาจารย์เพื่อสกัดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี

4.3. การบูรณาการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโยนิโสมนสิการและการฟังอย่างลึกซึ้ง การนำเทคนิคการฟังด้วยหัวใจและการตีความสภาวะอารมณ์มาผ่านกระบวนการคิดพิจารณาอย่างแยบคาย เพื่อสืบค้นถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องโยงใยไปถึงโอกาสทางสังคม สุขภาพ และรากเหง้าแห่งความทุกข์ของผู้สูงอายุ

4.4. การตรวจสอบสามเส้าและการจัดทำบันทึกความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่าย การนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับกลไกเชิงพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลวังน้อย และคณะสงฆ์ในพื้นที่ เพื่อให้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพมีความสมบูรณ์ แม่นยำ และเชื่อถือได้ตามระเบียบวิธีวิจัย

5. ผลผลิต (Output)

ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้และสามารถตรวจวัดเชิงปริมาณและคุณภาพได้ทันที ประกอบด้วย

5.1. หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจ จำนวน 1 เล่ม ตัวเล่มสิ่งพิมพ์วิชาการมาตรฐานที่รวบรวมกรณีศึกษาเชิงลึก กระบวนทัศน์การมองชุมชน และแนวทางการเยียวยาจิตใจผู้สูงอายุ เปราะบางด้วยพุทธจิตวิทยาอย่างสมบูรณ์

5.2. บันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ จำนวน 1 เล่ม เอกสารวิชาการที่รวบรวมดัชนีการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม อารมณ์ และมุมมองทัศนคติของผู้สูงอายุเปราะบางที่เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ

5.3. รายงานผลสัมฤทธิ์และบันทึกการเปลี่ยนแปลงฉบับสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม เอกสารรายงานการประเมินผลโครงการในภาพรวมฉบับสมบูรณ์เพื่อเตรียมส่งมอบให้แก่มหาวิทยาลัยและหน่วยงานทุนสนับสนุนโครงการ

5.4. แกนนำพุทธนวัตกรเยียวยาใจที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน จำนวน 15 รูปหรือคน พระนิสิตและบุคลากรที่ผ่านการบ่ม

เพาะ ยกระดับสมรรถนะ และผ่านกระบวนการถอดบทเรียนภาคสนาม อย่างเชี่ยวชาญตามเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

6. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome)

ความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม ทักษะ และระบบการทำงานที่เกิดขึ้น ทันทีจากการได้รับผลผลิต ประกอบด้วย

6.1. พุทธนวัตกรรมเกิดสมรรถนะการจัดการความรู้และการเยียวยา ขั้นสูง ทิมนิสิตและบุคลากรเกิดความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการ วิเคราะห์เคส สามารถถอดบทเรียนและจัดการรายกรณีเพื่อการเยียวยา จิตใจในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

6.2. เกิดคลังข้อมูลเชิงคุณภาพและแผนที่สุขภาวะชุมชน มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้ เกี่ยวกับสถานะปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพื่อใช้เป็น ฐานข้อมูลตั้งต้นในการออกแบบกิจกรรมการพัฒนาในอนาคต

6.3. ผู้สูงอายุเกิดเครื่องมือการดูแลใจและมีสุขภาวะทางปัญญาที่ดี ขึ้น ผู้สูงอายุเปราะบางที่ได้รับการให้คำปรึกษามีความเข้าใจในความ เปลี่ยนแปลงตามหลักไตรลักษณ์ มีเครื่องมือในการดูแลใจตนเอง ปล่อยวาง ได้มากขึ้น และมีพฤติกรรมในทางบวก

6.4. เกิดระบบหน่วยกิตรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การนำชุด องค์ความรู้นวัตกรรมพุทธบำบัดและรูปแบบการดูแลผู้เปราะบางไปพัฒนา ต่อยอดเป็น หลักสูตรระยะสั้นที่สามารถเทียบโอนในระบบคลัง หน่วยกิตของมหาวิทยาลัยในอนาคต

7. ผลกระทบ (Impact)

ประโยชน์ในภาพใหญ่และความยั่งยืนเชิงโครงสร้างทางสังคมและสถาบันในระยะยาว ประกอบด้วย

7.1. การพลิกฟื้นและยกระดับสุขภาวะทางจิตของสังคมสูงวัยอย่างยั่งยืน การลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคม ลดภาวะซึมเศร้าและความโดดเดี่ยวในสังคมสูงอายุระดับฐานราก ช่วยให้ชุมชนมีศักยภาพและกลไกภายในในการบริหารจัดการปัญหาภายในตนเอง

7.2. การปรับภาพลักษณ์ขององค์กรคณะสงฆ์และวัดสู่ศูนย์กลางนวัตกรรมสังคม การเปลี่ยนบทบาทของวัดให้กลายเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางสังคม และพระสงฆ์ในฐานะพุทธชนนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและผู้ขับเคลื่อนระบบสวัสดิการสังคมระดับฐานราก

7.3. มหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายการพลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษาขั้นเลิศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถบูรณาการงานบริการวิชาการเข้ากับการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะสูง มีคุณธรรม และสร้างโมเดล Soft Power ของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยพุทธปัญญา

8. ทักษะและสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมาย (Skills Development)

กระบวนการถอดบทเรียนในขั้นตอนที่ 5 ช่วยหล่อหลอมและพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ ทั้งในมิติ Hard Skills และ Soft Skills ให้แก่กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

8.1. กลุ่มอาจารย์

1. ทักษะการวิจัยเชิงคุณภาพขั้นสูงและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสกัดองค์ความรู้ดิบจากเรื่องเล่าภาคสนามให้กลายเป็น กรณีสืบศึกษาเชิงวิชาการที่มีมาตรฐานสากล
2. ทักษะการโค้ชและการเป็นวิทยากรกระบวนการเชิงพุทธ จิตวิทยา สามารถถ่ายทอดเทคนิคการวินิจฉัยสภาวะจิตใจ และกำกับดูแลผู้อื่นให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องดีงาม
3. ทักษะการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล สามารถวางระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการวิจัย เชิงพื้นที่ได้อย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

8.2. กลุ่มนิสิต (พุทธนวัตกร)

1. ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) สามารถเปิดใจ รับฟังสิ่งที่คนตรงหน้าสื่อสารอย่างเต็มร้อยโดยไม่ด่วนตัดสิน ปลอ่ยวางความคิดตนเองเพื่อเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อน อยู่ภายใน
2. ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เหตุปัจจัยอย่างแยกคาย (Yonisomanasikara) สามารถใช้เทคนิคการพิจารณาโดย ถ่องแท้เพื่อสืบค้นหาเหตุปัจจัยความเชื่อมโยง และสกัด รากเหง้าของปัญหาได้อย่างตรงจุด
3. ทักษะการประยุกต์ใช้จิตวิทยาพุทธบำบัดทางปฏิบัติ สามารถ นำเครื่องมืออริยสัจโมเดล ขั้น 5 และไตรลักษณ์ มาใช้เป็น

เครื่องมือวินิจฉัยและออกแบบกระบวนการดับทุกข์รายบุคคล
ได้จริง

4. ทักษะการดูแลใจตนเองของนักเยียวยา (Healer Self-Care)
มีทักษะการรู้เท่าทันตนเองและการใช้หลักอุเบกขาเพื่อปล่อย
วางความเครียดหลังจบเคส ป้องกันภาวะหมดไฟ

8.3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ (อสม. และเจ้าหน้าที่ ท้องถิ่น)

1. ทักษะการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจ (Empathetic Communication) มีความสามารถในการพูดคุย ปฏิสัมพันธ์
และประสานงานกับกลุ่มผู้เปราะบางในชุมชนอย่างเข้าใจ
ธรรมชาติของมนุษย์
2. ทักษะการทำงานบูรณาการร่วมกับสหวิชาชีพ สามารถ
ประสานทรัพยากรบุคคล ข้อมูลสารสนเทศ และกลไกของรัฐ
ท้องถิ่น และองค์กรคณะสงฆ์ เพื่อขับเคลื่อนงานสวัสดิการ
สังคม
3. ทักษะการระงับความขัดแย้งและการมีส่วนร่วมในชุมชน
มีเครื่องมือในการจัดเวทีระดมสมอง การยอมรับปัญหา และ
สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ

8.4. กลุ่มผู้สูงอายุ (ผู้รับบริการ)

1. ทักษะการรู้เท่าทันและควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) สามารถรับรู้และบริหารจัดการสภาวะอารมณ์

ความรู้สึกของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเมื่อเผชิญกับสิ่ง
เร้า

2. ทักษะการอยู่กับปัจจุบัน (Living in Present) มีใจจดจ่ออยู่กับปัจจุบันขณะตรงหน้า ไม่ปล่อยให้จิตจมอยู่กับความเศร้าในอดีตหรือกังวลกับอนาคต ทำให้จิตใจสงบมั่นคง
3. ทักษะชีวิตใหม่ในการปล่อยวาง (Coping Mechanism) เกิดความเห็นชอบหรือสัมมาทิฐิ ยอมรับความจริงของสถานการณ์รอบตัว สามารถปล่อยวางความทุกข์ใจและเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตด้วยสติปัญญา

แบบฟอร์ม 006 แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์ (ขั้นตอนที่ 6)

รายงานผลสัมฤทธิ์การขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง

โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และ
สุขภาวะทางปัญญา (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ)

หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์เชิงโครงสร้างประชากรจากการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคม
สูงวัยอย่างสมบูรณ์ของสังคมไทย นำมาซึ่งมิติความเปราะบางที่ซับซ้อน
และมีลักษณะเป็นความยากจนหลายมิติ สภาวะการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบ
โดยตรงต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณของผู้สูงอายุในระดับฐานราก ซึ่งมัก
เผชิญความสูญเสีย ความโดดเดี่ยว และความยากลำบากในการปรับตัวต่อ
ความเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะ
สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่
จึงได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวัง
น้อย และศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ 1 ขับเคลื่อน
โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะ
ทางปัญญา

การดำเนินงานในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวยาใจ เป็นการใช้
กระบวนการทัศน์พุทธจิตวิทยาและวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาทุน
มนุษย์และระบบนิเวศแห่งการเยียวยา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมใน

ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการยกระดับจากการดูแลเฉพาะรายไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งเชิงกลุ่ม กระบวนการนี้มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสุขภาวะจิตอย่างเป็นองค์รวม ผ่านกลไกการคิดแบบโยนิโสมนสิการและการฝึกฝนจิตใจ การประยุกต์ใช้แนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ หรือ Impact Pathway จะช่วยให้การส่งต่อทรัพยากร ความรู้ และทักษะในขั้นตอนนี้มีความแม่นยำและเกิดความคุ้มค่าสูงสุดในระยะยาว

ระบบการขับเคลื่อนตามแนวคิด Impact Pathway สำหรับ ขั้นตอนที่ 6

ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้าคือทรัพยากรตั้งต้นและทุนทางปัญญาที่นำมาใช้ขับเคลื่อนกิจกรรมขยายผล ประกอบด้วย บุคลากรผู้ขับเคลื่อนกระบวนการ ได้แก่ คณาจารย์และนิสิตคณะสังคมศาสตร์จำนวน 15 รูปหรือคน ซึ่งทำหน้าที่เป็นพุทธนวัตกรแกนกลาง ร่วมกับภาคีเครือข่ายในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีทุนทางความรู้อันเป็นคลังปัญญาที่สกัดมาจากคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และหนังสือถอดบทเรียนกรณีศึกษาจากภาคสนามที่ดำเนินการผ่านมาในขั้นต้น

กระบวนการ

กระบวนการทำหน้าที่เปลี่ยนผ่านปัจจัยนำเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมผ่านกิจกรรมกลุ่ม โดยพุทธนวัตกรลงพื้นที่จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงลึกร่วมกับสหวิชาชีพและภาคีเครือข่าย มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุจำนวน 15 คนในพื้นที่นำร่อง กระบวนการแบ่งชุดการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุเท่าทันความเปลี่ยนแปลงและลดความยึดมั่นถือมั่น
2. การฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทันและปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึกตามหลัก Slow Model โดยใช้เครื่องมือบันทึกสติและการรับฟังอย่างลึกซึ้ง
3. การใช้สมาธิบำบัดและปัญญาภาวนาในการฟื้นฟูดูแลจิตใจเพื่อสร้างพลังใจและความสงบจากภายในอย่างยั่งยืน

กระบวนการทั้งหมดถูกกำกับและประเมินผลตามหลักธรรมาภิบาล โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงโครงการอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต

ผลผลิตคือสิ่งที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมอบรมขยายผลเชิงลึก ประกอบด้วยหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงกลุ่มจำนวน 1 หลักสูตร บัณฑิตนักเยียวยาใจจำนวน 15 รูปหรือคนที่มีสมรรถนะในการนำกระบวนการกลุ่มเยียวยาใจ ผู้สูงอายุเป้าหมายจำนวน 15 คนที่ผ่านการอบรมขยายผลเชิงลึก และบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุฉบับกลุ่มจำนวน 1 เล่ม ที่พร้อมนำไปสังเคราะห์ต่อในขั้นประเมินผลสัมฤทธิ์

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ผลลัพธ์คือการเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมและสมรรถนะที่เกิดขึ้นทันทีหลังสิ้นสุดกิจกรรม ได้แก่ ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุขภาวะ

ทางจิตวิญญาณที่ดีขึ้น สามารถยอมรับปัญหาและปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงของร่างกายและสังคมรอบตัวได้อย่างเท่าทัน ในขณะเดียวกัน พุทธนวัตกรทั้งคณาจารย์และนิสิตได้รับการยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญ จากการเป็นผู้ให้คำปรึกษาเฉพาะรายสู่การเป็นวิทยากรกระบวนการกลุ่ม เชิงสุนทรียะที่สามารถออกแบบและจัดการเครื่องมือพุทธจิตวิทยาได้อย่าง เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 6 การอบรมขยายผลเชิงลึกและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง

ในขั้นตอนปฏิบัติการนี้ ถือเป็นสะพานเชื่อมสำคัญที่เปลี่ยนผ่าน ความรู้จากระดับตัวบุคคลสู่ระดับโครงสร้างความสัมพันธ์ของชุมชน การ จัดอบรมขยายผลเชิงลึกจะเปลี่ยนบทบาทของผู้สูงอายุจากเดิมที่เป็นเพียง ผู้รับบริการดูแล ให้กลายมาเป็นผู้ร่วมสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงกลุ่ม กิจกรรม สมาธิบำบัดและการถอดรหัสบทเรียนชีวิตร่วมกันจะทำให้เกิดการยอมรับ ความเปลี่ยนแปลงตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลพฤติกรรมและร่องรอยการ เปลี่ยนแปลงในขั้นนี้ จะถูกบันทึกไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ออกแบบ แผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนในขั้นตอนสุดท้ายต่อไป

ผลกระทบ

ผลกระทบปลายทางในระยะยาวที่โครงการมุ่งหวังให้เกิดขึ้น ในระดับ ชุมชนเกิดการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและเกิดระบบเครือข่ายการดูแล ผู้สูงอายุภายในชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ระดับองค์กร คณะสงฆ์เกิดการพลิกโฉมบทบาทของวัดและพระสงฆ์ให้กลายเป็นผู้นำ นวัตกรรมทางสังคมและศูนย์กลางสวัสดิการจิตวิญญาณระดับฐานราก

และระดับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุ
ความเป็นเลิศในการพลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษา สามารถสร้างองค์ความรู้
และนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อวิกฤตสังคมสูงวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบฟอร์มรายงานผลการดำเนินงาน (ขั้นตอนที่ 6)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ชื่อโครงการ โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา
2. ส่วนงานรับผิดชอบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
3. สถานที่ดำเนินการ พื้นที่นาร่อง ชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
4. จำนวนผู้เข้าร่วม พุทธนวัตกรรม 15 รูปหรือคน และผู้สูงอายุ
เป้าหมาย 15 คน

ส่วนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ส่วนหลัก

1. ผลการดำเนินงานส่วนที่ 1 การสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของ
ชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ เขียนคำอธิบายรายละเอียดผลการจัดเวที
กิจกรรม การตอบรับ และระดับความเข้าใจของผู้สูงอายุต่อกฎ
ความเปลี่ยนแปลงและการปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น
2. ผลการดำเนินงานส่วนที่ 2 การฝึกสติและปัญญาในการรู้เท่าทัน
และปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึก เขียนคำอธิบายรายละเอียดการ

ประยุกต์ใช้หลัก Slow Model ทักษะการควบคุมอารมณ์ และผล
บันทึกจากเครื่องมือประเมินการรู้เท่าทันสภาวะใจตนเอง

3. ผลการดำเนินงานส่วนที่ 3 การใช้สมาธิบำบัดในการฟื้นฟูและดูแล
จิตใจ เขียนคำอธิบายรายละเอียดการฝึกปฏิบัติสมาธิเชิงลึก ผล
การผ่อนคลายความเครียด และการสร้างความสงบมั่นคงจาก
ภายในจิตใจของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงเชิงองค์รวม (กลุ่ม
ผู้สูงอายุ)

รายการพฤติกรรม บ่งชี้สภาวะจิต	ส ภา ว ะ ก่อนการ อบรมเชิง กลุ่ม	ส ภา ว ะ หลังการ อบรมเชิง กลุ่ม	สรุปแนวโน้มการ ยอมรับความ เปลี่ยนแปลง
1. การรู้เท่าทันและ บริหารจัดการ อารมณ์เชิงลบเมื่อ เผชิญสิ่งเร้า			
2. การยอมรับความ จริงของปัญหาและ การปล่อยวางความ ทุกข์ใจ			

3. ระดับการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์เชิงบวกภายในกลุ่ม			
4. ทักษะการน้อมนำสมาธิมาใช้ดูแลจิตใจตนเองเบื้องต้น			

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนถัดไป

1. ปัญหาและความเสี่ยงที่พบในการจัดกระบวนการอบรมเชิงลึกในพื้นที่
2. ข้อเสนอสำหรับการเตรียมส่งมอบข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์และแผนที่สุขภาวะในขั้นตอนที่ 7

ลงชื่อผู้รายงานผล วันที่รายงานผล

ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละภาคส่วน

1. อาจารย์

1. ทักษะการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นและการประยุกต์ใช้ศาสตร์พุทธจิตวิทยาเชิงลึกในระดับกลุ่มชน
2. ทักษะการเป็นโค้ชและที่ปรึกษาควบคุมคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพแก่ทีมนิสิตในสถานการณ์ภาคสนามจริง

3. ทักษะการบริหารจัดการและประเมินความเสี่ยงเพื่อควบคุมทิศทางโครงการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2. นิสิต

1. ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการและการจัดกิจกรรมกลุ่มอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเยียวยาจิตใจอย่างมีส่วนร่วม
2. ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งในสภาวะกลุ่ม และเทคนิคการใช้คำถามเชิงปัญญาเพื่อกระตุ้นโยนิโสมนสิการ
3. ทักษะการสังเกตใจตนเองและการรักษาความสมดุลทางอารมณ์ภายใต้สภาวะการกดดันในงานสวัสดิการสังคม

3. เครือข่าย

1. ทักษะการบริหารจัดการพื้นที่ปลอดภัยและการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์และคณะสงฆ์
2. ทักษะการติดตามประเมินผลสภาวะจิตและความเปราะบางของประชากรผู้สูงอายุในระดับชุมชน
3. ทักษะการบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่นและการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ

4. ผู้สูงอายุ

1. ทักษะการตระหนักรู้และรู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในปัจจุบันขณะโดยไม่ด่วนตัดสิน
2. ทักษะการยอมรับความจริงและการปล่อยวางความวิตกกังวลต่อความแปรปรวนของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์

3. ทักษะการดูแลสุขภาพของตนเองด้วยการใช้สมาธิบำบัดและการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกเพื่อความสุขจากภายใน

แบบฟอร์ม 007 แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์ (ขั้นตอนที่ 7)

รายงานผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ

โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และ
สุขภาวะทางปัญญา (โมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวใจ)

หลักการและเหตุผลโครงสร้างประชากรของสังคมไทยในปัจจุบัน
ได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งนำมาซึ่งความท้าทายเชิงโครงสร้าง
ที่ซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนแบบหลายมิติและสภาวะ
เปราะบางทางสุขภาวะจิตวิญญาณในระดับฐานราก จากข้อมูลเชิงประจักษ์
พบครัวเรือนเปราะบางรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเป็นจำนวนมาก
ซึ่งความเปราะบางเหล่านี้มิได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางเศรษฐกิจหรือรายได้
เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับมิติทางจิตใจ สังคม และ
สิทธิสวัสดิการพื้นฐาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะ
สถาบันอุดมศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ จึงมุ่ง
ยกระดับจากการสร้างกำลังคนเฉพาะทางแบบแยกส่วน ไปสู่การสร้าง
ระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านโครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชน
ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา

การดำเนินงานในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเยียวใจ ถือเป็นปฐมบทและเป็น
ขั้นตอนการวินิจฉัยเชิงลึกที่มีความละเอียดอ่อน โดยขับเคลื่อนบนรากฐาน
ทฤษฎีพุทธจิตวิทยาที่มุ่งสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตร
ลักษณ์ ควบคู่กับการคิดอย่างแยกคางด้วยการบวนการโยนิโสมนสิการ

เพื่อนำไปสู่การบ่มเพาะคณาจารย์และนิสิตให้เป็นพุทธนวัตกรเชี่ยวชาญใจที่มีสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติศาสนกิจเชิงรุกและบูรณาการศาสตร์แห่งการเชี่ยวชาญเข้าช่วยเหลือสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ หรือ Impact Pathway ที่เชื่อมโยงปัจจัยนำเข้าสู่ผลกระทบปลายทางอย่างเป็นระบบ

ระบบการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการตามแนวคิด Impact Pathway

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยนำเข้าถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ ประกอบด้วยทุนมนุษย์ ทรัพยากรองค์ความรู้ และงบประมาณสนับสนุน โดยมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับโมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจจำนวน 273,050 บาท เพื่อใช้บริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพพุทธนวัตกร ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์และนิสิตของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 รูปหรือคน ร่วมกับภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ 1 และคณะสงฆ์ในพื้นที่ในส่วนขององค์ความรู้มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับพุทธจิตวิทยาและวิถีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ จนเกิดเป็นคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธที่เป็นเอกสารมาตรฐานสำหรับการลงปฏิบัติงานภาคสนาม

2. กระบวนการ (Process) กระบวนการขับเคลื่อนภาคสนามเน้นการดำเนินการเชิงรุกและสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยพุทธนวัตกรจะลงพื้นที่ชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดำเนินกิจกรรมให้คำปรึกษาเฉพาะรายแบบ Case by Case แก่กลุ่มผู้สูงอายุ

เป้าหมาย มีการประยุกต์ใช้หลัก Slow Model ขั้นตอนย่อย Sati & Mindfulness การฝึกสติรู้ตัวเพื่อควบคุมอารมณ์และอยู่กับปัจจุบัน ควบคู่กับขั้นตอน Learn & Listen ผ่านเทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้ง หรือ Deep Listening เพื่อสร้างความไว้วางใจและคลายอึดอัด จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างนิสิตและคณาจารย์ เพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลเหตุแห่งทุกข์ตามแนวทางโยนิโสมนสิการ โดยมีกลไกการประชุมติดตามของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการเป็นเครื่องมือควบคุมคุณภาพและทิศทางการดำเนินงานทุกเดือน

3. ผลผลิต (Output) ผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินงานในโมดูลนี้สะท้อนถึงเครื่องมือและชุดความรู้ที่จับต้องได้ ประกอบด้วย พุทธนวัตกรรมจิตตนิกรเหียวยาใจจำนวน 15 รูปหรือคน ที่ผ่านการบ่มเพาะและพร้อมปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก เกิดคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจำนวน 1 เล่ม หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเหียวยาใจจำนวน 1 เล่ม บันทึกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุจำนวน 1 เล่ม และรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาห้องเรียนออนไลน์จำนวน 1 ห้องเรียนเพื่อเป็นแพลตฟอร์มในการกระจายองค์ความรู้สู่สาธารณะอย่างยั่งยืน

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome) ผลลัพธ์ในระยะสั้นและระยะปานกลางแบ่งออกเป็นสองมิติหลัก มิติแรกคือพุทธนวัตกรรมมีสมรรถนะและศักยภาพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และความเชี่ยวชาญในการเป็นวิทยากรกระบวนการเหียวยาใจ มิติที่สองคือกลุ่ม

ผู้สูงอายุและประชากรเปราะบางในชุมชนเป้าหมายมีสุขภาวะทางจิตใจที่ดีขึ้น มีความมั่นใจในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงของชีวิต สามารถปล่อยวางความทุกข์และลดความขัดแย้งภายในใจได้ อันเป็นผลมาจากการได้รับการกระบวนการเยียวยาที่ถูกต้องตรงจุด

5. ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการคือการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ 3 ส่วน ได้แก่ การประเมินสมรรถนะของพุทธนวัตกรก่อนและหลังอบรม การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ และการสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ ผลลัพธ์ในขั้นนี้จะทำให้มหาวิทยาลัยได้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ในรูปแบบของแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผลผลิตปลายทางที่พร้อมส่งมอบต่อให้แก่ระบบและส่วนงานอื่นนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป

6. ผลกระทบ (Impact) ผลกระทบปลายทางในระยะยาวเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างใน 3 ระดับ ในระดับองค์กรคณะสงฆ์เกิดการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพระสงฆ์สู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนวัตกรรมผู้ขับเคลื่อนระบบสวัสดิการระดับฐานราก ระดับชุมชนเกิดต้นแบบพื้นที่พึ่งพาตนเองที่มีความเข้มแข็งทางปัญญาอย่างยั่งยืน และระดับสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถบรรลุเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ สามารถบูรณาการงานบริการวิชาการเข้ากับการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลักการและเหตุผล

โครงสร้างประชากรของสังคมไทยในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งนำมาซึ่งความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนแบบหลายมิติและสภาวะเปราะบางทางสุขภาพะจิตวิญญาณในระดับฐานราก จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบครัวเรือนเปราะบางรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเป็นจำนวนมาก ซึ่งความเปราะบางเหล่านี้มิได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางเศรษฐกิจหรือรายได้เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับมิติทางจิตใจ สังคม และสิทธิสวัสดิการพื้นฐาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ จึงมุ่งยกระดับจากการสร้างกำลังคนเฉพาะทางแบบแยกส่วน ไปสู่การสร้างระบบนิเวศแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านโครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาพะทางปัญญา

การดำเนินงานในโมดูลที่ 1 บัณฑิตนักเขี่ยวยาใจ ถือเป็นปฐมบทและเป็นขั้นตอนการวินิจฉัยเชิงลึกที่มีความละเอียดอ่อน โดยขับเคลื่อนบนรากฐานทฤษฎีพุทธจิตวิทยาที่มุ่งสร้างความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์ ควบคู่กับการคิดอย่างแยกคางด้วยการบวนการโยนิโสมนสิการ เพื่อนำไปสู่การบ่มเพาะคณาจารย์และนิสิตให้เป็นพุทธนวัตกรเขี่ยวยาใจที่มีสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติศาสนกิจเชิงรุกและบูรณาการศาสตร์แห่งการเขี่ยวยาเข้าช่วยเหลือสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการตามแนวคิดเส้นทางสู่ผลกระทบ หรือ Impact Pathway ที่เชื่อมโยงปัจจัยนำเข้าสู่ผลกระทบปลายทางอย่างเป็นระบบ

ระบบการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการตามแนวคิด Impact Pathway

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัยนำเข้าถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ ประกอบด้วยทุนมนุษย์ ทรัพยากรองค์ความรู้ และงบประมาณสนับสนุน โดยมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับโมดูลบัณฑิตนักเชี่ยวชาญใจจำนวน 273,050 บาท เพื่อใช้บริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ พุทธนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์และนิสิตของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 รูปหรือคน ร่วมกับ ภาควิชาเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ศูนย์ต่อสู้ ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ 1 และคณะสงฆ์ในพื้นที่ ในส่วนขององค์ความรู้มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับพุทธจิตวิทยาและวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ จนเกิดเป็นคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธที่เป็นเอกสาร มาตรฐานสำหรับการลงปฏิบัติงานภาคสนาม

2. กระบวนการ (Process)

กระบวนการขับเคลื่อนภาคสนามเน้นการดำเนินการเชิงรุกและสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยพุทธนวัตกรรมจะลงพื้นที่ชุมชนอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดำเนินกิจกรรมให้คำปรึกษาเฉพาะรายแบบ Case by Case แก่กลุ่มผู้สูงอายุเป้าหมาย มีการประยุกต์ใช้หลัก Slow Model ขั้นตอนย่อย Sati & Mindfulness การฝึกสติรู้ตัวเพื่อความคุ้มครองและอยู่กับปัจจุบัน ควบคู่กับขั้นตอน Learn & Listen ผ่านเทคนิคการฟังอย่างลึกซึ้ง หรือ Deep Listening เพื่อสร้างความไว้วางใจ

และสลายอัตรา จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่าง นิสิตและคณาจารย์ เพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลเหตุแห่งทุกข์ ตามแนวทางโยนิโสมนสิการ โดยมีกลไกการประชุมติดตามของ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลโครงการเป็นเครื่องมือ ควบคุมคุณภาพและทิศทางการดำเนินงานทุกเดือน

3. ผลผลิต (Output)

ผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินงานในโมดูลนี้สะท้อนถึง เครื่องมือและชุดความรู้ที่จับต้องได้ ประกอบด้วยพุทธนวัตกรรมจิตตภา นาเยียวยาใจจำนวน 15 รูปหรือคน ที่ผ่านการบ่มเพาะและพร้อมปฏิบัติงาน เผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก เกิดคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธจำนวน 1 เล่ม หนังสือถอดบทเรียนและองค์ความรู้ในการเยียวยาใจจำนวน 1 เล่ม บันทึกรายการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุจำนวน 1 เล่ม และรายงานผลสัมฤทธิ์ ฉบับสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาห้องเรียนออนไลน์จำนวน 1 ห้องเรียนเพื่อเป็นแพลตฟอร์มในการกระจายองค์ความรู้สู่สาธารณะอย่าง ยั่งยืน

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome)

ผลลัพธ์ในระยะสั้นและระยะปานกลางแบ่งออกเป็นสองมิติหลัก มิติแรกคือพุทธนวัตกรรมมีสมรรถนะและศักยภาพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้ง ในด้านทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และความเชี่ยวชาญในการเป็นวิทยากร กระบวนการเยียวยาใจ มิติที่สองคือกลุ่มผู้สูงอายุและประชากรเปราะบาง ในชุมชนเป้าหมายมีสุขภาวะทางจิตใจที่ดีขึ้น มีความมั่นใจในการเผชิญ ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต สามารถปล่อยวางความทุกข์และลดความ

ขัดแย้งภายในใจได้ อันเป็นผลมาจากการได้รับกระบวนการเยียวยาที่ถูกต้องตรงจุด

5. ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปรายงาน และสร้างฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการคือการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ 3 ส่วน ได้แก่ การประเมินสมรรถนะของพุทธนวัตกรรมก่อนและหลังอบรม การประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ และการสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ฉบับสมบูรณ์ ผลลัพธ์ในขั้นนี้จะทำให้มหาวิทยาลัยได้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ในรูปแบบของแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผลผลิตปลายทางที่พร้อมส่งมอบต่อให้แก่ระบบและส่วนงานอื่นนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป

6. ผลกระทบ (Impact)

ผลกระทบปลายทางในระยะยาวเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างใน 3 ระดับ ในระดับองค์กรคณะสงฆ์เกิดการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพระสงฆ์สู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนวัตกรรมผู้ขับเคลื่อนระบบสวัสดิการระดับฐานราก ระดับชุมชนเกิดต้นแบบพื้นที่พึ่งพาตนเองที่มีความเข้มแข็งทางปัญญาอย่างยั่งยืน และระดับสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถบรรลุเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ สามารถบูรณาการงานบริการวิชาการเข้ากับการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

แบบฟอร์มรายงานผลสัมฤทธิ์ (ขั้นตอนที่ 7)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

- ชื่อโครงการ โครงการวัดบันดาลใจ พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสุขภาวะทางปัญญา
- ส่วนงานรับผิดชอบ คณะสังคมศาสตร์ ร่วมกับสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พื้นที่ดำเนินการ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ระยะเวลาดำเนินการ 1 ตุลาคม 2568 ถึง 30 กันยายน 2569

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรก่อนและหลังการอบรม

- เครื่องมือที่ใช้ แบบประเมินสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้
- เกณฑ์การประเมิน ระดับความเชี่ยวชาญขั้นสูงสำหรับกลุ่มคณาจารย์และนิสิต

หัวข้อสมรรถนะที่ประเมิน	ผลประเมินก่อนการอบรม	ผลประเมินหลังการอบรม	สรุปการพัฒนาและทัศนคติที่เปลี่ยนแปลง
1. การทำงานของสติและการควบคุมอารมณ์			
2. ทักษะการรับฟังอย่างลึกซึ้งโดยไม่ด่วนตัดสิน			

3. การวิเคราะห์ รากเหง้าปัญหา ด้วยโยนิโส มนสิการ			
4. การประยุกต์ใช้ อริยสัจ 4 ในการ แก้ปัญหาชีวิต			

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาวะ จิตของผู้สูงอายุ

- กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุในชุมชนเป้าหมายจำนวน 15 คน
- แนวทางการประเมิน การตระหนักรู้และการนำไปใช้ดูแลจิตใจ
ตนเองในชีวิตประจำวัน

ดัชนีบ่งชี้สุขภาวะทาง ปัญญา	สภาวะก่อน การรับ คำปรึกษา	สภาวะ หลังการ รับ คำปรึกษา	บันทึก พฤติกรรมเด่น ที่เปลี่ยนแปลง
1. ระดับความเครียด และความวิตกกังวลต่อ ความเปลี่ยนแปลง			

2. การยอมรับความจริงของปัญหาตรงหน้าโดยไม่หลีกเลี่ยง			
3. ความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจในชีวิตประจำวัน			
4. ทักษะชีวิตใหม่ในการปล่อยวางความทุกข์ภายในใจ			

ส่วนที่ 4 การสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์และการสร้างฐานข้อมูลเชิง

คุณภาพ

1. จำนวนพหุชนวัตรที่ผ่านการพัฒนาสมรรถนะขั้นสูงสำเร็จรวม 15 รูปหรือคน
2. จำนวนผู้สูงอายุเป้าหมายที่ได้รับการเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจสำเร็จรวม 15 คน
3. ผลการวิเคราะห์และจัดทำแผนที่สุขภาวะและความต้องการของชุมชนอำเภอวังน้อย
4. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการลงปฏิบัติงานเชิงพื้นที่
5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการขยายผลและส่งต่อข้อมูลให้แก่ระบบส่วนงานอื่นในระยะยาว

ทักษะที่จะเกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละภาคส่วน

1. อาจารย์

- ทักษะด้านการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้พุทธจิตวิทยาภาคสนามเพื่อจัดทำคู่มือมาตรฐาน
- ทักษะการเป็นโค้ชและวิทยากรกระบวนการในการกำกับดูแลนิสิต รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล
- ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อเชื่อมโยงคลังปัญญาสู่การจัดทำระบบเทียบโอนคลังหน่วยกิตรองรับการศึกษาลดท้อชีวิต

2. นิสิต

- ทักษะการให้คำปรึกษาเฉพาะรายและการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าเี่ยววยจิตใจผู้เปราะบาง
- ทักษะการรับฟังอย่างลึกซึ้งและการเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพโดยปราศจากอคติ
- ทักษะชีวิตใหม่ด้านการเท่าทันอารมณ์ การสังเกตจิตใจตนเอง และการปล่อยวางความทุกข์หลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน

3. เครือข่าย

ทักษะการประสานงานพหุภาคีและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานปกครอง ทหาร สถาบันสงฆ์ และภาคประชาชน

- ทักษะการคัดกรองและประเมินระดับความเปราะบางของประชากรในพื้นที่เพื่อความแม่นยำในการจัดสวัสดิการสังคม
- ทักษะการระงับความขัดแย้งชุมชนและการสื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจเพื่อเปิดพื้นที่ปลอดภัยร่วมกัน

4. ผู้สูงอายุ

- ทักษะการทบทวนชีวิตเพื่อเปลี่ยนความทรงจำและประสบการณ์ในอดีตให้กลายเป็นพลังใจในการดำเนินชีวิต
- ทักษะการสร้างความรู้ การดึงความใส่ใจกลับมาอยู่กับลมหายใจในปัจจุบันขณะเพื่อลดความวิตกกังวล
- ทักษะการยอมรับความจริงของสถานการณ์ตรงหน้าตามหลักไตรลักษณ์และการสร้างกลไกเผชิญหน้ากับความทุกข์ด้วยตนเอง

ภาคผนวก

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๘๐๐ /๒๕๖๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของ
สถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนขั้นสูง (Reinventing University)
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

เพื่อให้การบริหารงานโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของ
สถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนขั้นสูง (Reinventing University)
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์
และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่ง
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็น
คณะกรรมการโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และ
พัฒนากำลังคนขั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ
๒๕๖๙ ประกอบด้วย

๑.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา	ประธานคณะกรรมการ
๒.	รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่	รองประธาน
		คณะกรรมการ
๓	คณบดีคณะพุทธศาสตร์	รองประธาน
		คณะกรรมการ
๔	คณบดีคณะครุศาสตร์	รองประธาน
		คณะกรรมการ
๕	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	รองประธาน
		คณะกรรมการ
๖	คณบดีคณะสังคมศาสตร์	รองประธาน
		คณะกรรมการ
๗	พระครูพิลาสธรรมากร, รศ.ดร.	คณะกรรมการ
๘	พระมหารักษ์พงษ์ สุปรหมปลญาณ, ผศ.ดร.	คณะกรรมการ
๙	พระอธิวัฒน์ รัตนวงษ์, ดร.	คณะกรรมการ
๑๐	รศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	คณะกรรมการ
๑๑	ผศ.ดร.อำนาจ ขัดวิชัย	คณะกรรมการ
๑๒	ดร.พิสิฐ โคตรสุโพธิ์	คณะกรรมการ
๑๓	ดร.บุญช่วย ดุใจ	คณะกรรมการ
๑๔	ดร.สุชัย สิริวิภู	คณะกรรมการ

๑๕	ผศ.ปฏินเวธ เสาว์คง	คณะกรรมการ
๑๖	ดร.พลสรรค์ สิริเดชนนท์	คณะกรรมการ
๑๗	นายธีระพงษ์ จาตุมา	คณะกรรมการ
๑๘	ดร.จันทร์สม์ ตาบุลิ่ง	คณะกรรมการ
๑๙	นายกฤษฎายุทธ เต๋จ๊ะดี	คณะกรรมการ
๒๐	นายกิตติ์ ขวัญนาค	คณะกรรมการ
๒๑	นายณัฐพล แสนเมืองมา	คณะกรรมการ
๒๒	พระสร้อย เขียมลาย	คณะกรรมการ
๒๓	นายภานุพงศ์ จันทา	คณะกรรมการ
๒๔	นายอำนาจ ไฉยาว	คณะกรรมการ
๒๕	ว่าที่ร้อยตรีหญิงสายรุ่ง จันแปง	คณะกรรมการ
๒๖	นางสาววรัญญา คุณา	คณะกรรมการ
๒๗	นายไพศาล ศรีวิชัย	คณะกรรมการ
๒๘	นายประวิษฐ์ วันตา	คณะกรรมการ
๒๙	นางสาวราตรี วงศ์เครา	คณะกรรมการ
๓๐	นางสาวอ้อมตะวัน สารพันธ์	คณะกรรมการ
๓๑	นางอรศรี โยนิจ	คณะกรรมการ
๓๒	นางสาวจิรนุช อุดมะ	คณะกรรมการ
๓๓	นายภัชรบถ ฤทธิ์เต็ม	คณะกรรมการ
๓๔	พระครูสังฆวิริยกิจ, รศ.ดร.	คณะกรรมการ
๓๕	พระคมสัน จิตเมธโส, ผศ.ดร.	คณะกรรมการ
๓๖	พระมหาสมชาย ขนติสรโน, ดร.	คณะกรรมการ

- ๓๗ พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญญา, รศ. คณะกรรมการ
ดร.
- ๓๘ พระปลัดวีระศักดิ์ อีระกุล, ดร. คณะกรรมการ
- ๓๙ พระปลัดวรวัฒน์ วรวัฒนโน, ผศ.ดร. คณะกรรมการ
- ๓๙ พระครูพิศิษฐ์ไพฑูรย์บดินทร์, รศ.ดร. คณะกรรมการ
- ๔๐ พระมหาพิสุทธิ สิริเมธี, ดร. คณะกรรมการ
- ๔๑ พระครูธรรมธรรมาพร ปภสฺสโร, ดร. คณะกรรมการ
- ๔๒ พระครูชินวีร์บดินทร์, รศ.ดร. คณะกรรมการ
- ๔๓ พระอุดมบดินทร์, ผศ.ดร. คณะกรรมการ
- ๔๔ พระครูปลัดสุวัฒนสิริคุณ, ดร. คณะกรรมการ
- ๔๕ พระมหาสันติ อีระกโ, ดร. คณะกรรมการ
- ๔๖ ผศ.ดร.เอนก ไยอินทร์ คณะกรรมการ
- ๔๗ ผศ.ดร.สุริยา รักษาเมือง คณะกรรมการ
- ๔๘ ผศ.ดร.ทักษิณ ประชามอญ คณะกรรมการ
- ๔๙ ดร.ณาศุมนิษฐ์ อินทร์กรุงเก่า คณะกรรมการ
- ๕๐ รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น คณะกรรมการ
- ๕๑ ดร.สุจิตตา พาดฤทธิ คณะกรรมการ
- ๕๒ ดร.สร้อยบุญ ทรายทอง คณะกรรมการ
- ๕๓ นายดาวเหนือ บุตรสีทา คณะกรรมการ
- ๕๔ ดร.อภิชาติ รอดนิยม คณะกรรมการ
- ๕๕ รศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว คณะกรรมการ
- ๕๖ ผศ.ดร.สุภัทรชัย สีสะไบ คณะกรรมการ

๕๗	ผศ.ดร.นิกร ศรีราช	คณะกรรมการ
๕๘	รศ.ดร.กมลาศ ภูวนาธิพงศ์	คณะกรรมการ
๕๙	ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบูรณ์	คณะกรรมการ
๖๐	ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา	คณะกรรมการ
๖๑	พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	คณะกรรมการและเลขานุการ
๖๒	พระมหาเสรีชน นริสโร, ดร.	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๓	พระมหาชุติภาค อภินนโท	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๔	พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ, ดร.	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๕	พระมหานันทวิทย์ อธิภทฺโท, ดร.	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๖	พระมหาสมยศ สุทธิศิริ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๗	พระมหาบุญยืน ญาณโสภณโณ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๘	พระสมุทรเดชาวิชัย ญาณวิสุทฺโธ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๖๙	พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๗๐ นายบดินทร์ภัทร์ สายบุตร	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๑ นายถาวร ภูษา	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๒ นางสาวมุกกรวี ฉิมพะเนา	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๓ นายธนันท์รัฐ ประเสริฐศิลป์	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๔ นายเดชฤทธิ์ โอฐสุ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๕ นายวันเฉลิม แสงกำ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๗๖ นายเพิ่มพูน สุทธินัง	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

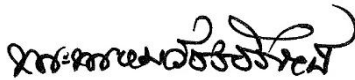
ให้คณะทำงานหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนขั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกับ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มี ประสิทธิภาพ

๒ ส่งมอบผลงานและรายงานความก้าวหน้าตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามกำหนด

๓. มอบให้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ บริหารจัดการโครงการ ฯ ดังกล่าว ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

(พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการในการเตรียม

“คู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ”

ภายใต้โครงการ “วัดบันดาลใจ: พลิกฟื้นชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์

และสุขภาวะทางปัญญา”

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ณ ห้องประชุม สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ 15-19 พฤษภาคม พ.ศ. 2569

วันแรก

08.00-08.30 น. ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม

08.30-09.30 น. พิธีเปิดโดย คณบดีคณะสังคมศาสตร์

บรรยายหัวข้อ “ไตรลักษณ์”

โดย พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์

09.30-11.30 น. กิจกรรมระดมความคิด “คู่มือการให้คำปรึกษาเชิง
พุทธ”

โดยคณาจารย์ สาขาพระพุทธศาสนา สาขาปรัชญา สาขาพระไตรปิฎก

ศึกษา สาขารัฐศาสตร์ สาขาพุทธจิตวิทยา

- 11.30-12.30 น. ฉันทภัตตาคารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน
- 12.30-14.30 น. **ยกร่างหนังสือคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ บทที่ 1**
โดย **พระครูสังฆวิริยกิจ, รศ.ดร. รักษาการ**
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์
- 14.30-15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง/ฉันน้ำปานะ
- 15.00-16.30 น. **ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (ต่อ)**
- 16.30-17.00 น. พิธีปิดโดย **พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร. คณบดีคณะ**
สังคมศาสตร์
พร้อมให้โอวาทแก่คณะทำงานยกร่างคู่มือ

วันที่สอง

- 08.00-08.30 น. ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม
- 08.30-09.30 น. พิธีเปิดโดย คณบดีคณะสังคมศาสตร์
บรรยายหัวข้อ “อริยสัจโมเดล”
โดย **พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์**
- 09.30-11.30 น. **ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ**
โดย **รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร**
- 11.30-12.30 น. ฉันทภัตตาคารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน
- 12.30-14.30 น. **ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ**
- 14.30-15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง/ฉันน้ำปานะ
- 15.00-16.30 น. **ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ**
- 16.30-17.00 น. พิธีปิดวันที่สองโดย **พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร.**
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่สาม

- 08.00-08.30 น. ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม
- 08.30-09.30 น. พิธีเปิดโดย คณบดีคณะสังคมศาสตร์
บรรยายหัวข้อ “รู้ละ”
โดย พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร. คณบดีคณะ
สังคมศาสตร์
- 09.30-11.30 น. ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ
- 11.30-12.30 น. ฉันทาอาหารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน
- 12.30-14.30 น. ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ
- 14.30-15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง/ฉันน้ำปานะ
- 15.00-16.30 น. ยกร่างคู่มือการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ
- 16.30-17.00 น. พิธีปิดวันที่สาม โดย พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร.
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ
ระหว่าง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กับ
ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑
และ
องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย

บันทึกข้อตกลงร่วมมือทางวิชาการฉบับนี้จัดทำขึ้นที่ ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ระหว่าง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่เลขที่ ๗๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โดย พระคุณสิทธิธัญญา, รศ.ดร. ตำแหน่ง คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันในนาม คณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายหนึ่ง กับ ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑ ตั้งอยู่ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โดย พันเอก ธนศักดิ์ คำวิเศษ ตำแหน่ง ผู้บังคับศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑ ประจำพื้นที่ภาคกลาง (ศปภอ.ทบ.๑) ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันในนามศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑ ประจำพื้นที่ภาคกลาง (ศปภอ.ทบ.๑) ฝ่ายหนึ่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔ หมู่ ๓ ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โดย นางสาววิภาวรรณ ศรีเรือง ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันในนาม องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการนี้ เรียกว่า “การพัฒนาบุคลากรเชิงพื้นที่” ทั้งสามฝ่ายตกลงทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการนี้ เรียกว่า ความร่วมมือทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หลักการเหตุผลของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโดยสรุป

โดยที่ ภาคีตระหนักถึงความสำคัญในการประสานความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ สัมรรถนะ สามารถปรับเปลี่ยนคุณวุฒิที่สูงขึ้น และรวมถึงเพื่อกิจกรรมทางด้านการค้นคว้าวิจัยอันเป็นการนำความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับสายงานได้อย่างแท้จริง

ในส่วนของ มจร เป็นสถาบันการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาจัดตั้งขึ้นโดยมีพันธกิจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่กำหนดไว้ ๔ ด้าน คือ ๑) ผลิตบัณฑิต ๒) การวิจัย ๓) ให้บริการวิชาการแก่สังคม และ ๔) ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ตั้งเป้าหมายการดำเนินงานที่จะมุ่งมั่นให้การศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ด้านพระพุทธศาสนาที่มีการบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรมและรักษาไว้ ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีของประเทศ

ข้อ ๒ วัตถุประสงค์และขอบเขตความร่วมมือ

๒.๑ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของภาสได้รับการพัฒนาความรู้ตามสายงานเพื่อผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพสูงสุดของการปฏิบัติงาน

๒.๒ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของภาสให้เข้าศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และให้การศึกษาดอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณวุฒิเป็นความก้าวหน้าตามสายงานของบุคลากร

๒.๓ สนับสนุนและส่งเสริมด้านการปฏิบัติ การศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมสร้างสรรค์ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

๒.๔ ประสานงาน และอาศัยทรัพยากรบุคคล ระหว่างภาส ได้แก่ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และทรัพยากรอื่น ๆ อันประกอบด้วย ห้องปฏิบัติการ สถานที่ ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาดำเนินการกิจกรรมทางวิชาการในโครงการต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อ ๓ กรอบความร่วมมือ

๓.๑ ความร่วมมือทางด้านวิชาการ การจัดการศึกษา การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมการสัมมนา การประชุมวิชาการและการพัฒนาบุคลากรตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไปและกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ

๓.๒ ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนการให้ทรัพยากรบุคคล งานวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารทางวิชาการร่วมกัน

๓.๓ ประสานความร่วมมือกับส่วนงานวิชาการอื่นสังกัดของ มจร และหน่วยงานอื่นของภาสเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบันทึกข้อตกลงนี้

๓.๔ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงนี้หรือตามบันทึกข้อตกลงที่เกิดขึ้นหลังจากนี้เป็นรายโครงการที่หน่วยงานทุกฝ่าย จะได้พิจารณาเห็นสมควรหรือเห็นชอบร่วมกันสำหรับแนวทางการดำเนินงาน มจร และภาสที่จะร่วมงานกำหนดรายละเอียดเฉพาะเรื่องภายใต้ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละฝ่ายต่อไป

ข้อ ๔ ระยะเวลาความร่วมมือและการแก้ไขเพิ่มเติม

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้มีผลบังคับใช้เป็นระยะเวลาห้าปี นับตั้งแต่วันที่ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ หากทั้งสองฝ่ายมีความประสงค์จะขยายระยะเวลาบันทึกข้อตกลงความร่วมมือให้จัดทำเป็น

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพิ่มเติมแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ โดยจะตกลงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ก่อนวันที่บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเดิมจะสิ้นสุด

กรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ จะต้องแจ้งอีกฝ่ายให้ทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบ วัน และเมื่อทั้งสองฝ่ายพิจารณาเห็นชอบร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดแล้ว ให้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษรลงนามโดยทั้งสองฝ่าย และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้

ข้อ ๕ ผลผูกพันทางกฎหมาย

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น โดยไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายหรือสร้างภาระผูกพันรวมทั้งข้อผูกมัดทางกฎหมาย ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ประการใด ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายอาจมอบหมายให้ผู้ประสานงานร่วมกันกำหนดรายละเอียดเฉพาะเรื่องภายใต้ขอบเขตแห่งบันทึกข้อตกลงนี้ โดยสอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของแต่ละฝ่าย

ข้อ ๖ การสิ้นสุดของบันทึกข้อตกลง

การระงับหรือยกเลิกบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ให้กระทำโดยผู้มีอำนาจของคณะสังฆมณฑล มจร กับ ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑ และ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องแจ้งรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบ วัน ตามแบบและวิธีการเช่นเดียวกับการทำบันทึกข้อตกลงนี้ และต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากทั้งสองฝ่าย

ในกรณีที่มีการระงับหรือการยกเลิกบันทึกข้อตกลงที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ให้ข้อตกลงดังกล่าวนั้นมีผลต่อเนื่องต่อไปจนกระทั่งการนั้นจะเสร็จสมบูรณ์ โดยไม่กระทบถึงโครงการภายใต้บันทึกข้อตกลงนี้ ทั้งกิจกรรมที่ดำเนินการไปแล้วหรือที่อยู่ระหว่างดำเนินการ เว้นแต่ทั้งสามฝ่าย จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ได้จัดทำขึ้น ๓ ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันทุกประการ ทั้งสามฝ่ายได้อ่าน และทำความเข้าใจข้อความโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และต่างจึงยึดถือไว้ฝ่ายละ ๑ ฉบับ

ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ ๑๐ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

(พันเอก อนนต์ คำวินยะ)

ผู้บังคับศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ ๑
ประจำพื้นที่ภาคกลาง (ศปกอ.ทบ.๑)

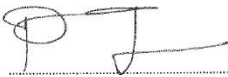
(พระอุดมสิทธิินายก, รศ.ดร.)

คณะบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

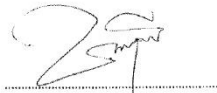
(นางสาววิภาวรรณ ศรีเรือง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย

(รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น)

รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พยาน

(ร้อยโท นพสิทธิ์ บัวพริวสิทธิ์)

รอง ผบ.ส่วนการสื่อสารศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่
๑ ประจำพื้นที่ภาคกลาง (ศปกอ.ทบ.๑)
พยาน

(นางสาวมัทนา บุญมี)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย รักษาการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย
พยาน

พระครูสังฆวิริยกิจ

(พระครูสังฆวิริยกิจ, วศ.ดร.)

รักษาราชการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พยาน

ดร.เอก ไชอินทร์

(ผศ.ดร.เอก ไชอินทร์)

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พยาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“มหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่
และสร้างพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม”

